

**ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA
ZE TŘETÍ ETAPY PROJEKTU
PLNĚNÍ CÍLŮ STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČR
A VYHODNOCENÍ DOPADŮ KOHEZNÍ POLITIKY
NA REGIONÁLNÍ ROZVOJ**

**ANALÝZA DOPADŮ KOHEZNÍ POLITIKY NA REGIONY ČR
Z HLEDISKA CÍLŮ A PRIORIT RPS, NSRR A SRR**

hlavní zpracovatel projektu společnost

BermanGroup
economic development services

ve spolupráci se společnostmi

SRPEN 2009

OBSAH

I.	Úvod.....	5
I.1	Zaměření hodnocení ve třetí etapě – přínos a dopady kohezní politiky EU na SRR	5
II.	Metodický postup při hodnocení	6
II.1	Kontext kohezní politiky EU a politiky regionálního rozvoje v České republice.....	6
II.2	Metodický postup při hodnocení příspěvku programů EU k plnění SRR.....	6
II.2.1	Omezení hodnocení dopadů intervencí realizovaných v letech 2007-2008	9
II.2.2	Dostupnost a využití dat z monitorovacích systémů kohezní politiky ČR na národní úrovni – MSSF Central a MSC 2007	9
III.	Příspěvek OP 2004-06 a OP 2007-13 k plnění cílů a priorit strategie regionálního rozvoje na úrovni krajů	15
III.1	Prioritní oblast PO 1 Evropský a národohospodářský strategický rámec	15
III.1.1	Priorita P 1.1 Institucionální systém podpory rozvoje regionů a jejich spolupráce	16
III.1.2	Priorita P 1.2 Výkonná a efektivní veřejná správa v regionech.....	18
III.1.3	Priorita P 1.3 Zabezpečení zdrojů financování regionální politiky.....	21
III.2	Prioritní oblast PO 2 Ekonomika regionů	22
III.2.1	Priorita P 2.1 Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů	23
III.2.2	Priorita P 2.2 Zvyšování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání.....	26
III.2.3	Priorita P 2.3 Podpora inovačního podnikání a výzkumu v regionech	28
III.2.4	Priorita P 2.4 Tvorba pracovních míst.....	32
III.3	Prioritní oblast PO 3 Lidé a osídlení	35
III.3.1	Priorita P 3.1 Podpora investic do lidského kapitálu	36
III.3.2	Priorita P 3.2 Sídelní struktura a bydlení.....	39
III.3.3	Priorita P 3.3 Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí	41
III.3.4	Priorita P 3.4 Rozvoj a regenerace měst.....	44
III.4	Prioritní oblast PO 4 Infrastruktura	47
III.4.1	Priorita P 4.1 Zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti.....	47
III.4.2	Priorita P 4.2 Zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti.....	50
III.4.3	Priorita P 4.3 Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech.....	53
III.4.4	Priorita P 4.4 Rozvoj informačních technologií v regionech.....	54
III.5	Prioritní oblast PO 5 Příroda, krajina a životní prostředí	56
III.5.1	Priorita P 5.1 Ochrana životního prostředí včetně přírody	56
III.5.2	Priorita P 5.2 Šetrné nakládání s materiálovými a energetickými zdroji	59
III.5.3	Priorita P 5.3 Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta	61

III.6	Prioritní oblast PO 6 Cestovní ruch.....	64
III.6.1	Priorita P 6.1 Organizace a management cestovního ruchu.....	64
III.6.2	Priorita P 6.2 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu	68
III.6.3	Priorita P 6.3 Rozvoj produktů a služeb cestovního ruchu.....	71
III.7	Prioritní oblast PO 7 Kultura.....	74
III.7.1	Priorita P 7.1 Organizace a řízení kulturních aktivit	74
III.7.2	Priorita P 7.2 Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb	76
III.7.3	Priorita P 7.3 Zachování a využívání kulturních památek	79
III.7.4	Priorita P 7.4 Vzdělávání a informovanost	81
III.8	Prioritní oblast PO 8 Problémová území	84
III.8.1	Priorita P 8.1 Zvýšení ekonomické výkonnosti problémových území	84
III.8.2	Priorita P 8.2 Intervence na trhu práce v územích s neúměrně vysokou nezaměstnaností	88
III.8.3	Priorita P 8.3 Podpora řešení specifických problémů rozvoje venkova a periferních území	90
IV.	HODNOCENÍ příspěvku OP k plnění cílů SRR v kontextu regionálních rozdílů a vývoje regionů v ČR.....	93
IV.1	Souhrnné hodnocení příspěvku OP 2004-06 a 2007-13 k SRR na pozadí vývoje regionů a regionálních rozdílů.....	93
IV.2	Hodnocení příspěvků OP 2004-06 a OP 2007-13 pro vybrané intervence	97
V.	Hlavní závěry	108
V.1	Nejvýznamnější oblasti SRR naplňované kohezní politikou	108
V.2	Hlavní zjištěné diference v územním členění podpory.....	109
V.3	Hlavní přínosy Kohezní politiky	110
VI.	Přílohy	111

I. ÚVOD

Z analýz a hodnocení v prvních dvou etapách projektu vyplývá, že nejvýznamnějšími programy a intervenčními nástroji pro realizaci Strategie regionálního rozvoje jsou operační programy (OP) kohezní politiky EU. Již programy pro období 2004-06, realizované až do konce roku 2008, hrály významnou roli, ačkoliv některé typy intervencí navrhované v SRR ještě nepodporovaly, nebo jen velice omezeně (např. kultura či bydlení). Programy na roky 2007-13 pokrývají všechny priority SRR, provázanost OP a SRR je již velice vysoká a vzhledem k tomu, že jejich alokace jsou ve srovnání s programy 2004-06 přibližně čtyřnásobné, představují hlavní nástroj realizace SRR.

Z hodnocení národních (resortních a krajských) programů vyplynulo, že jejich význam pro SRR je rovněž značný, ale jejich působení je do určité míry roztržštěné. To je dáno mimo jiné tím, že národní politiky a programy nemají tak silný formální jednotící rámec jako kohezní politika, který představují operační programy, Národní strategický referenční rámec a koordinovaná implementace cestou řídicích orgánů a Národního orgánu pro koordinaci.

V zadání je tato třetí etapa uvedena jako:

- C) Vypracování analýzy dopadů kohezní politiky na regiony ČR z hlediska cílů a priorit RPS, NSRR a SRR;

Tato zpráva se proto bude soustřeďovat především na význam a přínos intervencí operačních programů kohezní politiky, podle toho, jak byla jejich vazba ke Strategii regionálního rozvoje analyzována a popsána v první etapě projektu.

I.1 Zaměření hodnocení ve třetí etapě – přínos a dopady kohezní politiky EU na SRR

Třetí etapa hodnocení vychází z výsledků první etapy, v níž byly kvalitativně i kvantitativně analyzovány vazby mezi operačními programy a SRR, čili byl popsán potenciál přínosu OP k naplňování intervencí SRR. První etapa byla zaměřena na národní úroveň a nezabývala se úrovní NUTS 2 a krajů. Hodnocení ve třetí etapě je zaměřeno především na posouzení reálného přínosu kohezní politiky pro naplňování SRR v krajském srovnání. Třetí zpráva na předchozí zprávy navazuje a s využitím předchozích hodnocení posuzuje faktický potenciální přínos kohezní politiky měřený vynaloženými prostředky na jednotlivé prioritní osy SRR.

II. METODICKÝ POSTUP PŘI HODNOCENÍ

II.1 Kontext kohezní politiky EU a politiky regionálního rozvoje v České republice

Intervence realizované operačními programy v rámci kohezní politiky EU v ČR mají veliký potenciál přispět k naplňování cílů a priorit Strategie regionálního rozvoje, ve stávajícím období ještě výrazněji než v programovacím období minulém. Zvláště ve stávajícím období jsou programy kohezní politiky výborně sladěny s požadavky SRR. Skutečný přínos kohezní politiky však závisí na mnoha okolnostech:

- (i) na skladbě projektů, jimiž se operační programy realizují a jejich faktických dosažených výsledcích a dopadech,
- (ii) na schopnosti aktérů čerpat prostředky připravené v operačních programech,
- (iii) na schopnosti řídicích orgánů intervence realizovat s cíleným a koordinovaným zaměřením na předem definované cíle, a na dalších okolnostech

Jelikož SRR nemá alokovány vlastní realizační finanční prostředky, a kromě centrální úrovně ani specifické implementační struktury, je její realizace do značné míry závislá na tom, jakým způsobem se realizují intervence kohezní politiky. Pro SRR je přitom důležité jednak to, jak se daří intervence OP přispívající k jednotlivým prioritám/prioritním oblastem SRR realizovat a jednak to, jak jsou tyto intervence rozloženy regionálně, tedy z pohledu krajů.

II.2 Metodický postup při hodnocení příspěvku programů EU k plnění SRR

Jak již bylo uvedeno, hodnocení příspěvku programů kohezní politiky k realizaci cílů a priorit SRR vychází z výsledků předchozích etap projektu. Pro upřesnění zde proto uvádíme stručnou rekapitulaci hlavních výstupů předchozích etap hodnocení.

I. etapa, hodnocení vazeb OP a SRR – v této etapě byly detailně, na úrovni opatření OP, analyzovány a klasifikovány vztahy/návaznosti intervencí OP vzhledem k předpokládaným intervencím SRR. Tato klasifikace umožnila, byť zjednodušeně:

- (i) stanovit význam/váhu každého opatření OP pro naplnění příslušných priorit SRR
- (ii) odhadnout potenciální výši finančních prostředků, které jsou z daného opatření k dispozici pro realizaci intervencí kompatibilních se záměry SRR;
- (iii) stanovit skladbu opatření operačních programů, jejichž intervencemi je každá z priorit SRR realizována.

S využitím analýz a klasifikací provedených v první etapě je možné tytéž odhady provést na regionální úrovni, čili pro každý kraj zvlášť, což ukazuje III. etapa prací. .

II. etapa, analýza regionálních rozdílů a vývoje regionů – tato etapa detailně popsala vývoj, charakter a trendy regionálních rozdílů a hlavní faktory regionálního rozvoje. Rovněž ukázala charakter jednotlivých regionů a umožnila jejich rozřídění do několika vývojově odlišných skupin. Srovnáním výdajů kohezní politiky podle krajů s regionálními rozdíly a jejich vývojem lze nepřímo usuzovat na to, jak dalece intervence kohezní politiky reflektují regionální problémy, resp. přinejmenším zdali a jak se členění výdajů kohezní politiky podle krajů vztahuje k členění krajů podle charakteru a velikosti regionálních rozdílů.

Ve **III. etapě** jsou shora uvedené výsledky kombinovány a dále doplněny o regionální členění výdajů operačních programů podle opatření, což umožňuje analyzovat a zhodnotit, jak operační programy přispívají k realizaci cílů priorit SRR, a to nejen na úrovni národní, ale také s přihlédnutím k regionálním rozdílům.

V této etapě prací vycházíme z následujících předpokladů:

- každá priorita SRR je naplňována jedním nebo několika opatřeními operačních programů a jsou známy skutečně vynaložené prostředky v jednotlivých opatřeních a v členění podle krajů
- opatření operačních programů a jejich skládání do priorit SRR představují dostatečně detailní informaci pro hodnocení, i vzhledem k širokému obsahovému zaměření priorit SRR
- pokud je priorita SRR naplňována alespoň jedním opatřením OP, je tato priorita naplňována v celém svém rozsahu; ve většině případů jsou priority SRR naplňovány více než jedním opatřením, často více opatřeními z několika různých operačních programů.

Za těchto okolností představuje analýza výdajů opatření operačních programů v členění podle priorit SRR a podle krajů detailní a v zásadě přesný obraz o tom, jak kohezní politika

přispívá k naplňování SRR v regionálním členění. Uvedená analýza představuje také dostatečný obraz o tom, jak se realizují priority SRR i celá Strategie, přestože národní výdaje v dostatečné podrobnosti, v členění podle priorit SRR a v krajském členění nejsou dostupné. Hodnocení příspěvku kohezní politiky k naplňování cílů a priorit SRR je prováděno ze dvou hledisek, která jsou kombinována:

- **Věcné hodnocení** bylo provedeno tak, že byly analyzovány výdaje programů EU v členění podle regionů NUTS 3 a podle druhu intervencí na úrovni jednotlivých opatření jednotlivých OP. Výdaje podle druhů intervencí byly vztaženy k prioritním oblastem a zejména prioritám SRR a je tak možné analyzovat a zhodnotit, která priorita SRR je jak naplňována (pomocí intervencí OP).
- **Regionální hodnocení** bylo provedeno tak, že regionální rozložení výdajů programů (a jejich dílčích intervencí) na úrovni NUTS 3 bylo vztaženo k hodnocení regionálních rozdílů, resp. k rozvinutosti jednotlivých regionů. Srovnáním regionálních rozdílů, resp. charakteru jednotlivých regionů, s regionální strukturou výdajů operačních programů a s věcným rozložením jejich intervencí bylo možné analyzovat, posoudit a interpretovat příspěvek programů k vývoji jednotlivých regionů, a tím také nepřímo k základním cílům SRR.

Programy let 2004-06

Analýzy a hodnocení příspěvku programů z programovacího období 2004-06 na základě výdajů opatření OP podle krajů lze učinit s využitím informací o skutečně realizovaných výdajích, protože intervence těchto programů jsou ukončené. Protože OP z období 2004-06 byly realizovány až do konce roku 2008, je smysluplné hodnotit jejich příspěvek k naplňování priorit a cílů SRR, přestože SRR s jejich intervencemi explicitně nepočítala.

Programy let 2007-13

Analýza a hodnocení příspěvku programů z programovacího období 2007-13 je obtížnější. Pokud by se mělo provádět na základě projektů, realizovaných do současnosti, jednalo by se o poněkud neúplný a zkreslující obraz. Realizace programů na roky 2007-13 se opozdila, ale to neznamená, že by jejich intervence nebyly významné. Pouze jejich účinky budou opožděné (viz. dále). Pro vytvoření pokud možno pravdivého obrazu o příspěvku operačních programů 2007-13 k cílům a prioritám SRR byly proto vzaty v úvahu všechny projekty, které byly ve stádiu „schválený“ a nebo vyšším. Přestože některé schválené projekty se nakonec

nemusí realizovat, nebo se nemusí realizovat v plném rozsahu, je takto koncipovaná analýza přesnější a podává úplnější obraz skutečnosti, než kdyby se analyzovaly pouze projekty dokončené.

Nicméně v tomto případě je nutné vzít v úvahu další důležitou skutečnost: zahájení jednotlivých intervencí programů 2007-13 je dáno jejich složitostí či administrativní připraveností, nikoliv pouze potřebou intervencí. Např. projekty složitých a komplexních, nicméně neobyčejně důležitých intervencí v oblasti vědy a výzkumu (OP VaVpI) či pro SRR velice významných intervencí IPRM (IOP či ROP) buď nebyly dosud vybrány nebo je jejich realizace v samých počátcích. Tyto intervence do hodnocení nemohou být zahrnuty a jejich příspěvek se projeví až při dalším hodnocení.

II.2.1 Omezení hodnocení dopadů intervencí realizovaných v letech 2007-2008

Projekty podpořené z operačních programů musí přinést bezprostřední fyzický výsledek u samotných podpořených subjektů, nicméně promítnutí tohoto výsledku do rozvoje regionu, či jen do vyšší úspěšnosti podpořeného subjektu (tedy dopady projektu) trvá nějaký čas, v závislosti na druhu projektu a druhu příjemce od několika měsíců do několika let. Současně je známo, že velké množství projektů kohezní politiky bylo dokončováno v nedávných letech, programy 2007-13 se ve větší míře začaly realizovat až ve 2. polovině roku 2008. Dále platí, že účinek všech rozvojových projektů na rozvoj regionů je nejen přímý (vázaný na výstupy projektů), ale pro regionální rozvoj jsou stejně důležité účinky nepřímé a zprostředkované, jejichž projevení se opět vyžaduje nějaký čas.

Ze shora uvedených důvodů je tedy zřejmé, že je možné a žádoucí hodnocení příspěvku programů kohezní politiky ke Strategii regionálního rozvoje, ale že hodnocení dopadů těchto programů je v současnosti možné pouze v omezené míře.

II.2.2 Dostupnost a využití dat z monitorovacích systémů kohezní politiky ČR na národní úrovni – MSSF Central a MSC 2007

Analýza a hodnocení ve III. etapě projektu jsou založeny na datech z monitorovacích systémů strukturálních fondů, konkrétně na výstupech z MSSF Central pro období 2004-06 a z MSC 07 pro období 2007-13. Standardní výstupy z obou monitorovacích systémů data a

informace v regionálním členění ve formě, která je pro hodnocení nezbytná, neposkytují, a to ani jako součást běžného uživatelského rozhraní, ani jako součást předdefinovaných výstupních sestav. Jako vstupní data pro analýzy a hodnocení je třeba je mít uspořádaná ve formátu, který je patrný z následující tabulky:

Opatření OP	Operační program 1			Operační program 2		
Kraj	<i>Opatření 1.1.</i>	<i>Opatření 1.2.</i>	<i>Opatření 1.3.</i>	<i>Opatření 2.1.</i>	<i>Opatření 2.2.</i>	<i>Atd...</i>
Hl. m. Praha						
Středočeský						
Jihočeský						
Atd...						

O tuto tabulku pro obě programovací období byl požádán odbor Správa monitorovacího systému na MMR, a to v členění podle operačních programů a podle programovacího období. Uvedená tabulka umožnila, za využití v etapě I. popsané provázanosti opatření operačních programů a priorit SRR, získat informace o tom, jak který operační program a jeho jednotlivá opatření přispívají k naplňování priorit a prioritních oblastí SRR v každém z krajů. S využitím shora uvedené tabulky bylo tedy možné zpracovat následující tabulku:

Kraje	Hl.m. Praha	Středo- český	Jiho- český	Plzeňský	Karlo- varský	Ústecký
Prioritní oblasti/ priority SRR						
Prioritní oblast 1						
Priorita 1.1.						
Priorita 1.2.						
Atd...						

Tato tabulka umožnila posouzení a podrobnou analýzu příspěvku operačních programů k prioritám a prioritním oblastem SRR v každém kraji, umožnila posoudit, která z priorit je v kterém kraji intervencemi kohezní politiky podporována nejvíce, resp. ve kterém kraji je podíl které priority větší než je průměr za Českou republiku, a také umožnila analyzovat, jak jsou intervence v jedné každé prioritě rozloženy podle krajů.

Monitorovací informační systémy teoreticky umožňují shora popsané tabulky zpracovat jednak podle uskutečněných výdajů (pro období 2004-06) resp. podle výdajů za projekty ve stádiu „schválený“ a vyšším (2007-13), jednak za indikátory operačních programů. Ve skutečnosti jsou v potřebném členění dostupná jen data uvádějící výdaje finančních prostředků, data za indikátory jsou z různých důvodů velice obtížně dostupná, resp. pokud

by se je podařilo v potřebném členění získat, jejich využití pro hodnocení by stejně bylo velice omezené (viz. dále).

Výdaje/financování intervencí opatření OP podle krajů

Informace o financování intervencí podle opatření či oblastí podpory OP v členění podle krajů byla získána jak pro OP z programovacího období 2007-13, tak pro OP z programovacího období 2004-06. V období 2004-06 se jedná o reálně uskutečněné výdaje, v období 2007-13 se jedná o výdaje nasčítané z projektů ve stádiu „schválený“ a vyšší (viz výše). V obou případech bylo nutné připravit výstupní sestavy ad hoc, jako jednorázové, zvláště zpracované výstupy z příslušných monitorovacích systémů. Sestavy vznikly tak, že se nasčítaly informace z jednotlivých projektů, a to následujícím způsobem:

- Výdaje za projekty byly přiřčeny ke krajům obecně podle místa realizace projektu/aktivit, ale jen tehdy, když místo realizace bylo v monitorovacím systému vyplněno.
- Pokud místo realizace vyplněno nebylo, byl projekt přiřčen ke kraji podle sídla žadatele – u některých OP se bohužel jednalo o častý případ, který je pravděpodobně zodpovědný za velké množství finančních prostředků přiřčených k Hl. m. Praze.
- Projekty, které se realizovaly ve více krajích v programovacím období 2004-06 se načítly celé, tedy celou částkou, do všech krajů, kde byly realizovány, protože monitorovací systém jiný způsob přiřčení finančních prostředků neumožňuje. Takové projekty jsou tedy započítány 2x, a z toho důvodu není možné srovnávat alokace či souhrnné údaje za ČR a součet finančních prostředků po krajích. Přestože tento údaj komplikuje celkové srovnání, z pohledu vyhodnocení potencionálních příspěvků kohezní politiky k naplňování SRR se jedná o přijatelné zkresení.
- Projekty, které se realizovaly ve více krajích v programovacím období 2007-13 se načítly do jednotlivých krajů poměrným způsobem podle údajů monitorovacího systému, a finanční částky těchto projektů se tedy ve více krajích neopakují.

Přesnost a spolehlivost údajů v členění podle jednotlivých opatření OP v krajích odpovídá přesnosti a spolehlivosti dat v monitorovacím systému; data byla přejímána tak, jak byla poskytnuta, jejich validita nebyla zkoumána, protože takové zkoumání by vysoce překračovalo možnosti tohoto projektu.

Výsledné hodnocení je proto potřeba vnímat s ohledem na výše uvedená omezení, která výsledná konkrétní čísla mohou zkreslovat. Přestože se v některých případech může jednat o relativně významné zkreslení – např. lokalizace projektů do Hl. m. Prahy, jejich dopad na celkové hodnocení je spíše omezený.

Indikátory výstupů a výsledků intervencí OP podle krajů

Původním záměrem zpracovatelů projektu bylo doplnit informaci o výdajích podle opatření OP a krajů také informací o dosažených hodnotách indikátorů za jednotlivé operační programy, jejich priority a opatření v členění podle krajů. Přiřazením indikátorů OP k jednotlivým prioritám SRR na základě vzájemné podobnosti by bylo možné získat obraz o naplňování dílčích intervencí SRR měřený podle indikátorů OP. Tento postup se však ukázal jako velice obtížný a prakticky neproveditelný z celé řady věcných i technicko-formálních důvodů. Přestože analýza indikátorů OP a SRR v I. etapě projektu ukázala, že existuje určitá část indikátorů OP, které lze pojímat jako více či méně podobné s indikátory SRR, podrobnější analýza ukázala, že i u zdánlivě podobných indikátorů existuje velké množství rozdílů, především v tom, jak jsou vymezeny:

- Indikátory SRR jsou často vymežovány ve formě kontextových indikátorů, kdy intervence k jejich naplnění sice mohou přispívat, ale nemusejí nutně a vztah mezi intervencemi a vlastním indikátorem je nepřímý nebo zprostředkovaný; naopak indikátory OP jsou formulovány jako indikátory výstupů či výsledků, vázané na konkrétní projekt a jejich vymezení bývá často užší než v případě SRR.
- Definice věcný obsah indikátorů SRR a OP jsou často dosti rozdílné i přesto, že název indikátoru je velice podobný.
- I tam, kde jsou indikátory částečně inkluzivní se jejich vymezení, např. cílová skupina, liší, a jejich použitím by se v každém případě zachytila jen část skutečnosti.
- V případě indikátorů SRR obecně nejsou uváděny výchozí hodnoty ani cílové hodnoty, tudíž je obtížné posuzovat i za použití indikátorů OP, zdali se daří či nedaří naplňovat záměry intervencí SRR, či v jaké míře.

Příklad věcně nestejných vymezení indikátorů:

Operační program	SRR	Komentář
Nové (indukované) investice v podporovaných sídlištních celcích	Výdaje na obnovu a modernizaci panelového bytového fondu (mil. Kč)	SRR se týká jen bytů v panelových domech, OP se týká jakýchkoliv nových i indukovaných investic na sídlištích

Počet nových MSP vytvořených v důsledku podporovaných aktivit	Počet podpořených podniků, z toho MSP v podporovaných územích; Počet MSP, které obdržely finanční podporu, z toho nových	OP se týká nově vytvořených MSP, SRR se týká podpořených podniků, nebo těch, které obdržely finanční podporu
Délka nových kanalizačních sítí (km)	Délka vybudovaných kanalizačních sítí připojených na ČOV	V případě SRR se počítají pouze sítě připojené na ČOV, což z OP nelze zjistit
Počet úspěšně podpořených osob	Počet absolventů vzdělávacích a rekvalifikačních programů, kteří se uplatnili na trhu práce	Úspěšně podpořenou osobou může být osoba s dosaženým certifikátem, bez přímého uplatnění na trhu práce

Dalším významným faktorem je složitost získání indikátorů z OP v členění podle krajů. Dle vyjádření pracovníků odboru Správa monitorovacího systému na MMR je získání indikátorů v OP v členění po krajích (viz tabulky uvedené výše) technicky obtížné, resp. bylo by možné (i vzhledem ke složitosti a rozsahu indikátorových soustav) pravděpodobně jako zvláštní zadání zhotoviteli informačního systému, neboť příslušné výstupní sestavy nejsou v informačním systému k dispozici. Z časových a finančních důvodů takové zadání patrně není možné realizovat v průběhu zpracování tohoto projektu, i za předpokladu, že by toto zadání bylo ze strany příslušných orgánů MMR považováno za potřebné (což je přinejmenším nejisté).

Konečně, na základě zkušeností z dřívějších evaluačních studií, při nichž jsme využívali data monitorovacího systému, je nutné k neshodám ve věcném/obsahovém vymezení indikátorů v OP a SRR přičíst také nepřesnosti v zadání indikátorů do samotných monitorovacích systémů pracovníky řídicích orgánů, zprostředkujících subjektů či nositelů projektů.

Příklad : Indikátor Nově vytvořená přepočtená pracovní místa

Smyslem indikátoru je kvantifikace počtu nových pracovních míst vytvořených podpořeným subjektem (konečným uživatelem) v důsledku realizace projektu. Z hodnot za jednotlivé projekty vyplývá, že:

- (i) někteří příjemci dotace uvádí počet všech nových pracovních míst bez ohledu na souvislost s projektem, zatímco jiní příjemci se skutečně snaží určit počet nových PM skutečně vytvořených v souvislosti (důsledku) s realizací projektu,
- (ii) někteří příjemci dotace udávali počet nových PM vytvořených v daném roce, jiní zase kumulovaným způsobem od počátku projektu,
- (iii) není jasné, jak se postupuje v případě, že nové pracovní místo zanikne ještě v průběhu realizace projektu,
- (iv) ne všichni příjemci uvádí skutečně přepočtená PM na plný úvazek.

Kombinací uvedených nedostatků vznikají problémy interpretace dat, které lze řešit pouze dotázním přímo u příjemce, který daná data do systému vložil (prostřednictvím monitorovací zprávy). Vzhledem k počtu projektů však toto není možné.

Ze všech shora uvedených důvodů by analýza a hodnocení naplňování SRR podle indikátorů OP byly zkreslující a nevhodné. Provedené detailní srovnání indikátorů OP a SRR ukázalo, že indikátory na jedné a druhé straně jsou různorodé a jejich vymezení je v různé míře nestejně. Využití indikátorů OP pro měření priorit SRR by tedy bylo zatíženo chybou, přičemž velikost této chyby v zásadě není možné odhadnout.

V další analýze a hodnocení proto vycházíme pouze z dat o výdajích v jednotlivých opatřeních/oblastech podpory operačních programů a jejich přiřazení k prioritám SRR v členění podle krajů. Vzhledem k tomu, že známe jak obsahové vymezení opatření/oblastí podpory OP, tak obsahové vymezení priorit SRR, lze údaje o výdajích v tomto členění zároveň chápat také jako údaje o věcném plnění priorit a cílů SRR.

III. PŘÍSPĚVEK OP 2004-06 A OP 2007-13 K PLNĚNÍ CÍLŮ A PRIORITY STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE NA ÚROVNI KRAJŮ

Tato kapitola je členěna podle struktury Strategie regionálního rozvoje, obsahuje stručné souhrnné výsledky hodnocení podle prioritních oblastí, ale důraz je kladen na hodnocení podle jednotlivých priorit SRR, které nejlépe reprezentují dílčí intervence. Prioritní oblasti jsou pro detailní analýzu a hodnocení příspěvku OP příliš široké a různorodé.

Tato kapitola spojuje analýzu a hodnocení příspěvku operačních programů 2004-06 a 2007-13, přestože samotný text obě programovací období rozlišuje.

III.1 Prioritní oblast PO 1 Evropský a národohospodářský strategický rámec

Význam této prioritní oblasti spočívá především ve vytváření kontextu a institucionálních podmínek pro regionální rozvoj. Oblast je také důležitá jak pro třetí, instrumentální cíl SRR. Prioritní oblast byla z OP 2004-06 financována jen v omezené míře, příspěvek kohezní politiky významně vzrostl v programovém období 2007-13.

Hlavní přínos kohezní politiky pro naplnění této prioritní oblasti je především v oblasti vybudování systému průběžného zvyšování efektivnosti veřejné správy v regionech prostřednictvím:

- zvyšování kvality veřejné správy prostřednictvím efektivního řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, včetně vzdělávání a odborné přípravy zaměstnanců správních úřadů a úřadů územních samosprávných celků;
- zmírnění regionálních rozdílů v poskytování veřejných služeb a zajištění jejich adekvátní dostupnosti např. podpora informatizace veřejné správy, zpřístupnění aplikací a služeb - elektronická veřejná správa, která představuje alternativu k jiným, často nákladnějším, modelům poskytování služeb ve vzdálených a řídko osídlených oblastech;
- omezení prostoru pro korupční způsoby jednání prostřednictvím zvyšování transparentnosti a otevřenosti správních úřadů a úřadů územních samosprávných celků.

III.1.1 Priorita P 1.1 Institucionální systém podpory rozvoje regionů a jejich spolupráce

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita soustředí pozornost na tvorbu systémového a normativního rámce regionálního rozvoje ČR a na vytváření institucionální podmínek pro realizaci regionální politiky.

Svémi opatřeními přispívá jednak k naplnění třetího instrumentálního cíle SRR a zároveň vytváří podmínky pro naplnění jak rozvojově tak disparitně zaměřeného cíle SRR.

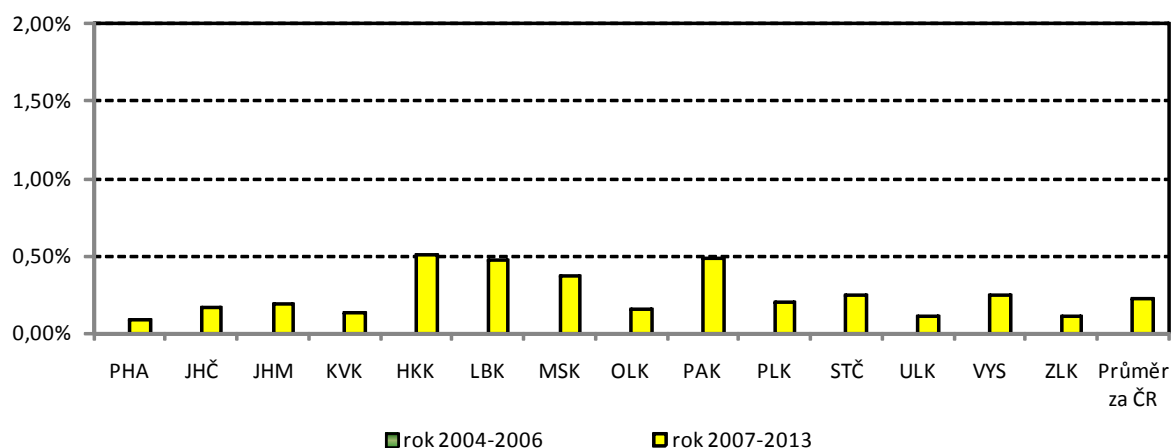
Význam této priority spočívá ve vytváření podmínek a zlepšování dílčích podpůrných faktorů pro regionální rozvoj, tedy zprostředkovaně působí na ekonomický růst.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

V rámci programového období 2004-06 nebyla z operačních programů na realizaci této priority SRR vynaložena žádná finanční částka. V rámci programového období 2007-13 se příspěvek kohezní politiky do realizace SRR pomocí intervencí operačních programů objevuje, avšak vytváření institucionálních podmínek pro realizaci regionální politiky hraje při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů spíše zanedbatelnou roli. Podíl této priority v žádném z krajů nedosáhl 1 % finančních prostředků.

V průměru České republiky bylo z OP 2004-06 na prioritu vynaloženo pouze 0,2 % výdajů. Hlavním zdrojem podpory z programů 2007-13 jsou intervence v rámci Integrovaného operačního programu, které jsou zaměřeny na zvýšení efektivnosti výkonu a optimalizaci procesů institucí klíčových pro realizaci regionální politiky (budování e-governmentu, aktualizace a tvorba regionálních strategií apod.).

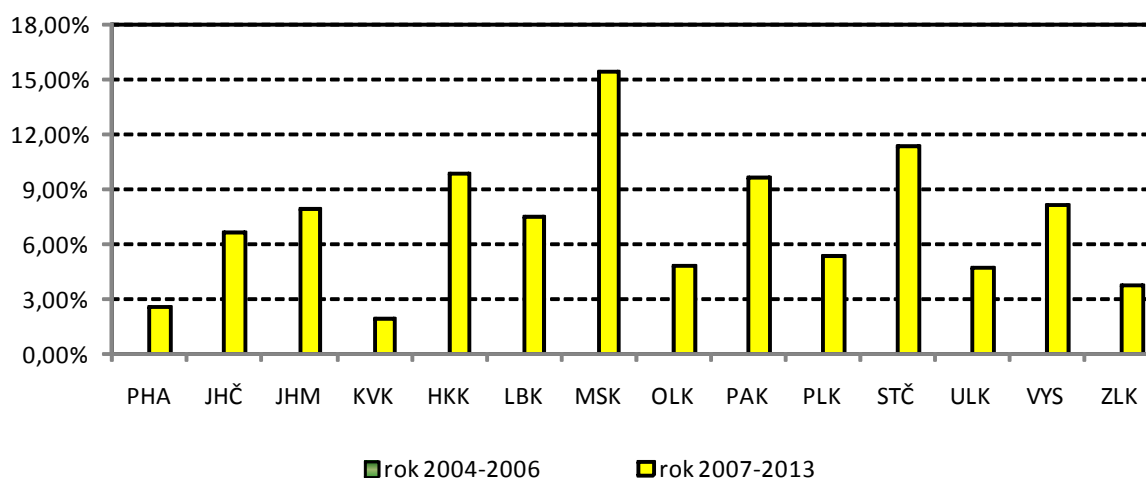
Graf 1 - Podíl výdajů OP v prioritě 1.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Mezi výrazně úspěšné kraje, které využívají podporu v rámci intervencí operačních programů, patří Moravskoslezský kraj, Středočeský a Královéhradecký. Úspěšnost Moravskoslezského a Královéhradeckého kraje je dána dobře připravenými podmínkami pro intervence v této prioritě. Oba tyto kraje považují prioritu za důležitou pro další rozvoj a proto je oblast zahrnuta jak v IOP tak i v jednotlivých regionálních operačních programech. Naopak mezi nejméně úspěšné kraje patří hl. město Praha a Karlovarský kraj. Nízká potřeba Prahy intervenovat v této oblasti je dána omezenou možností zdrojů financování. Zatímco ostatní kraje využily jako hlavní zdroj financování IOP, Praha tuto možnost nemá vlivem územního zaměření podpory. Karlovarský kraj nemá pravděpodobně dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a nedaří se připravit úspěšné žádosti o podporu.

Graf 2 - Podíl výdajů kraje v prioritě 1.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Význam této priority spočívá ve vytváření institucionálních podmínek, které jsou klíčové pro regionální rozvoj a nezbytné pro naplnění ostatních priorit v rámci SRR. Přesto, nebo spíše právě proto lze z výše uvedených dat podíl priority při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů 2007-13 označit za spíše symbolický.

Na závěr hodnocení priority je však nutno zohlednit, že oblasti podpory technické pomoci jednotlivých operačních programů nebyly ve vztahu k SRR posuzovány. Intervence v technické pomoci zejména v rámci regionálních operačních programů lze označit za důležitý zdroj pro některé aktivity této priority. Jedná se o oblast dobudování a stabilizace institucí pro realizaci regionální politiky ČR a EU na regionální úrovni, resp. na úrovni regionů NUTS 2.

Fakticky by tak příspěvek této priority byl pravděpodobně výrazně vyšší.

III.1.2 Priorita P 1.2 Výkonná a efektivní veřejná správa v regionech

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na posilování efektivnosti a kvality výkonu veřejné správy a veřejných služeb v regionech. Význam této priority spočívá stejně jako u předchozí priority ve vytváření podmínek pro regionální rozvoj, neboť efektivní, výkonná a transparentní veřejná správa je jedním ze základních předpokladů hospodářského růstu.

Priorita přispívá jednak k naplnění třetího instrumentálního cíle SRR a zároveň vytváří podmínky pro naplnění jak rozvojově tak disparitně zaměřeného cíle SRR.

Priorita zprostředkovane působí na ekonomický růst tím, že dochází ke zlepšování dílčích podpůrných faktorů a životních podmínek. Efektivnější a kvalitnější fungování (vyšší produktivita a kvalita práce) veřejné správy a veřejných služeb přispívá k socioekonomickému růstu a celkově zvyšuje kvalitu života občanů i podnikatelské veřejnosti.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Zvyšování kvality veřejné správy hrálo při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů programového období 2004-06 pouze malou roli. V průměru České republiky bylo z OP 2004-06 na prioritu vynaloženo pouze 0,5 % výdajů.

Tento fakt dokládá také skutečnost, že podíl priority 1.2 nepřesáhl ani v jednom kraji 1,5 % finančních prostředků (viz graf). Priorita byla podporována prostřednictvím intervencí ze dvou operačních programů 2004-2006 – SROP a JPD2. Intervence programů byly zaměřeny na zvýšení efektivity veřejné správy spíše okrajově.

Hlavní pozornost byla soustředěna na posílení regionálních kapacit při plánování a realizaci programů v rámci strukturálních fondů prostřednictvím vzdělávání a dále pak na nastartování a zkvalitnění informační společnosti v regionech - zlepšení informačních a komunikačních možností veřejné správy.

Efektivní veřejná správa v regionech hrála při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů v programovém období 2007-13 zatím zanedbatelnou roli, v žádném kraji nedosáhl příspěvek kohezní politiky ani 0,5 % finančních prostředků. Přesto lze konstatovat, že význam kohezní politiky vzrostl, především díky širšímu a efektivnějšímu zaměření intervencí operačních programů.

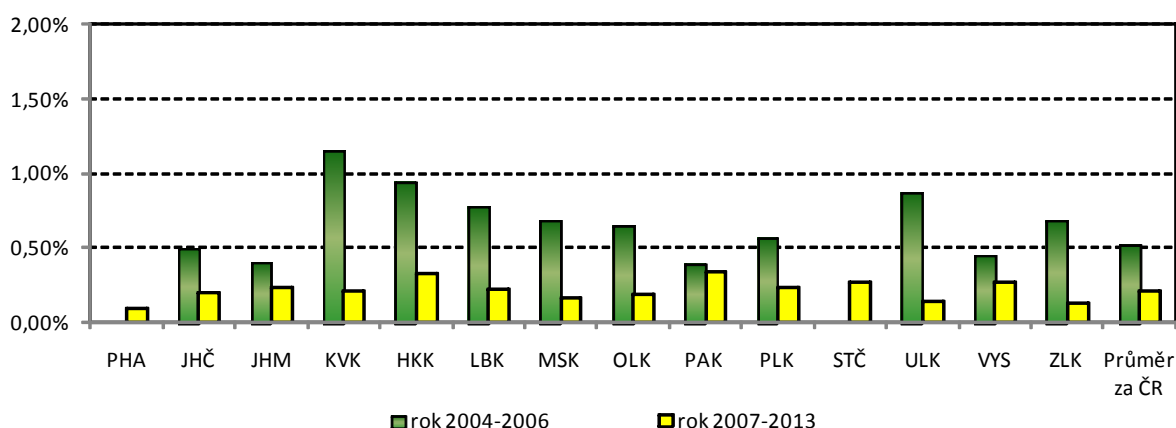
Hlavním zdrojem podpory je v této oblasti Integrovaný operační program, jehož intervence se soustředí na přímou podporu zvyšování efektivity a kvality veřejné správy. Pozornost je soustředěna jednak na zvýšení efektivity činnosti úřadů veřejné správy a zajištění transparentního výkonu veřejné správy; dále pak na přiblížení/zjednodušení přístupu občanů i podnikatelské sféry k veřejným službám a zajištění jejich zjednodušení, dostupnosti a kvality a také na zdokonalování a modernizace technik územního plánování na všech úrovních.

Vzhledem k nesouladu mezi faktickým dopadem intervencí a jejich přiřazením konkrétnímu regionu, kdy výdaje v rámci určitých OP byly monitorovány dle sídla žadatele a nikoli dle

místa (regionu) přímého dopadu plynoucího z realizace konkrétního projektu, dochází při hodnocení výdajů OP na naplňování priority k poměrně výraznému zkreslení. Toto zkreslení se projevuje především u Hlavního města Prahy (mnoho potenciálních žadatelů má sídlo právě v Praze). Navíc mnohé projekty bez určení sídla žadatele či místa realizace byly patrně také přiřčeny Praze. Z výše zmíněného důvodu dosahuje Praha velmi vysokých podílů výdajů, i přes skutečnost, že tyto byly fyzicky vynaloženy na intervence do jiných regionů.

K tomuto zkreslení dochází zejména v období 2004 - 2006. Za účelem „zobjektivnění“ dále uváděných srovnání (grafy k jednotlivým prioritám) byly tudíž – u priorit, kde je toto relevantní – údaje za Hlavní město Praha zpravidla vypuštěny.

Graf 3 - Podíl výdajů OP v prioritě 1.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

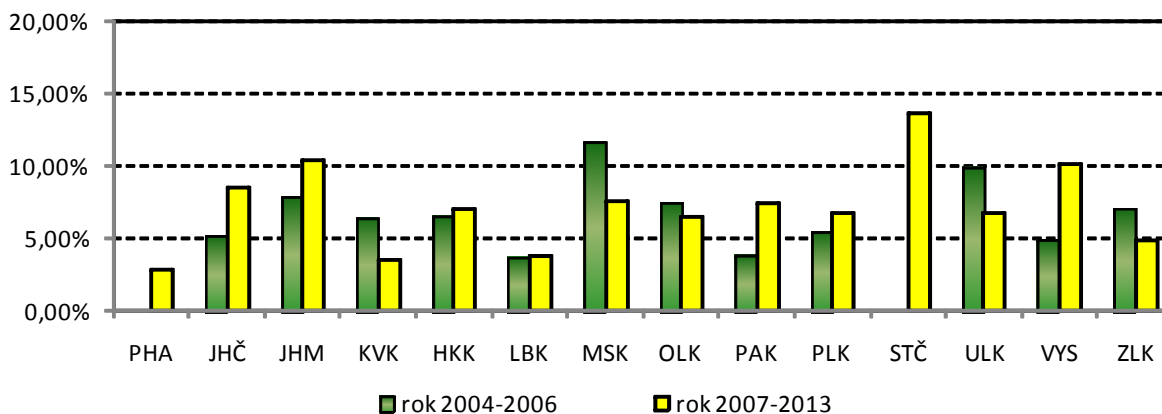
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Mezi nejúspěšnější kraje z hlediska výdajů OP 2004-06 patří jednoznačně Hlavní město Praha, Moravskoslezský a Ústecký kraj. Vysoký podíl hlavního města Prahy (19 %) na celkových výdajích priority SRR je způsoben dvěma zdroji finančních prostředků. Zatímco Moravskoslezský a Ústecký kraj získal finanční prostředky pouze ze SROP, tak hl. město Praha získalo finance jak ze SROP tak z JPD 2. Vzhledem k již výše zmiňovanému zkreslení podílu intervencí připadajících na Hlavní město Praha nebyly údaje za území Prahy pro období 2004 - 2006 (obdobně jako v případě předchozího hodnocení – viz Graf 3) opětovně zahrnuty do dále uváděného grafického srovnání.

Nárůst významu kohezní politiky v letech 2007-13 dokazuje také pokles podílu hl. města Prahy ve vztahu k ostatním krajům. Neúspěšné kraje z programového období 2004-06 patří

v programovém období 2007-13 naopak mezi nejúspěšnější – jedná se o Středočeský kraj a kraj Vysočina.

Graf 4 - Podíl výdajů kraje v prioritě 1.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

V letech 2004-06 byla priorita z operačních programů financována pouze v omezené míře. Příspěvek kohezní politiky v programovém období 2007-13 ve vztahu k prioritě vzrůstá, což sice nedokazují finanční podíly priority na realizaci SRR, ale zaměření intervencí operačních programů, které k realizaci přispívají.

Zatímco v programovém období 2004-06 byla v této oblasti pozornost soustředěna spíše na doplňkové aktivity ve vztahu ke zvyšování kvality veřejné správy, tak v programovém období 2007-13 je oblast intervencí, které přispívají k naplnění priorit, širší a cíleně zaměřená na opatření priority. Mezi klíčové přínosy OP v programovém období 2007-13 jednoznačně patří zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti činnosti institucí veřejné správy.

III.1.3 Priorita P 1.3 Zabezpečení zdrojů financování regionální politiky

Význam této priority spočívá v zajištění a sladění všech finančních nástrojů pro realizaci aktivit regionální politiky. Klíčová pro tuto oblast je eliminace vzájemných překryvů mezi českými a evropskými programy a nasměrování programů spolufinancovaných z EU do oblastí, kde intervence mají největší přínosy k regionálnímu rozvoji.

Priorita svými opatřeními přispívá k naplnění třetího instrumentálního cíle SRR v oblasti finančního zajištění, čímž zároveň vytváří podmínky pro naplnění jak rozvojově tak disparitně zaměřeného cíle SRR.

Z operačních programů programového období 2004-06 a období 2007-13 nebyly na realizaci priority SRR poskytnuty žádné finanční prostředky. Hlavním důvodem je skutečnost, že sladění české regionální politiky s evropskými programy není otázkou vydávání finančních prostředků. Klíčová pro tuto oblast jsou různá organizační opatření a drobné institucionální změny.

III.2 Prioritní oblast PO 2 Ekonomika regionů

Význam této prioritní oblasti spočívá v podpoře rozvoje podnikatelského prostředí, zvyšování konkurenceschopnosti MSP, podpoře inovačního podnikání a výzkumu a tvorbě pracovních míst. Oblast je klíčová pro naplnění rozvojově zaměřeného cíle SRR (tj. „zvýšení ekonomického a enviromentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů ČR na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy“).

Příspěvek kohezní politiky byl pro prioritní oblast významný jak v programovém období 2004-06 tak v období 2007-13, kdy ještě výrazněji vzrostl. Mezi hlavní přínosy kohezní politiky při naplňování této prioritní oblasti patří:

- podpora podnikatelského prostředí v regionech
- podpora revitalizace brownfields zejména průmyslového charakteru
- nové využití opuštěných, již jednou urbanizovaných ploch, a v jeho důsledku snížení tlaku na rozšiřování zástavby na zemědělské pozemky
- podpora rozvoje MSP
- rozvoj informačních, poradenských a vzdělávacích služeb pro podnikatele, manažerských dovedností, podnikatelských center s inkubátory
- podpora rozvoje regionů přílivem nových investorů (prostřednictvím investičních pobídek)
- zvýšení podílu inovačního podnikání a produkce s vysokou přidanou hodnotou v regionech
- vytváření pracovních míst u nově příchozích podnikatelů a stávajících zaměstnavatelů působících v regionech

III.2.1 Priorita P 2.1 Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na podporu hmotných a nehmotných investic do průmyslových nemovitostí a území (průmyslové zóny, inkubátory, podnikatelská centra apod.), přičemž významným prvkem těchto intervencí by mělo být především řešení dalšího využití průmyslových brownfields.

Cílem priority je zlepšení podnikatelského prostředí a administrativních podmínky pro rozvoj nového podnikání, investičního klimatu, stabilizaci existujícího podnikání a příliv kapitálu ve všech krajích ČR.

Priorita přispívá k naplnění rozvojově zaměřeného cíle SRR a přímo působí na ekonomický růst prostřednictvím podpory rozvoje podnikatelského prostředí.

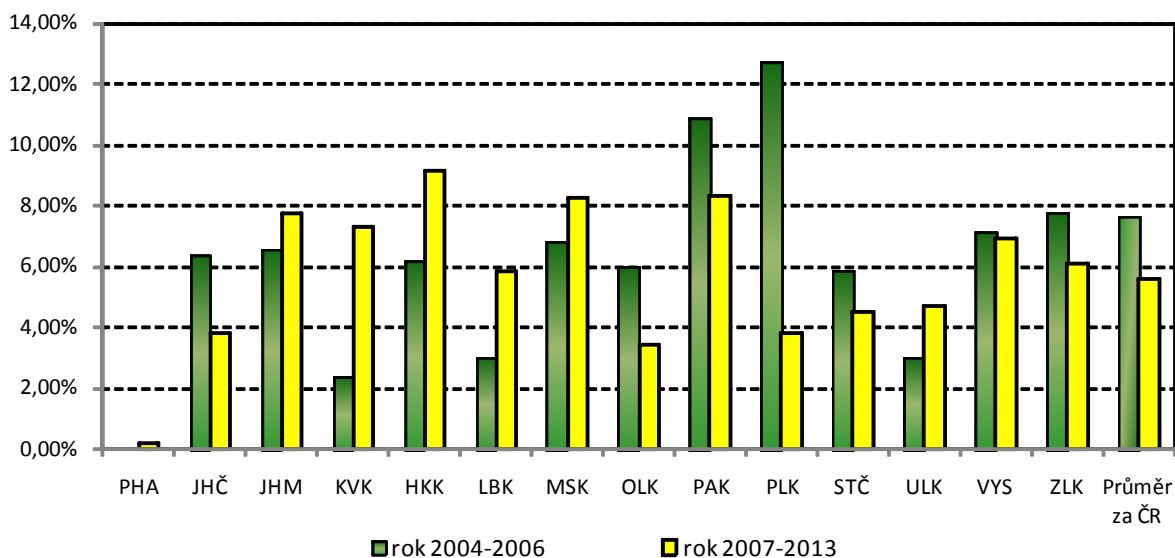
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do oblasti rozvoje podnikatelského prostředí jsou v rámci realizace SRR jedněmi z klíčových aktivit podporovaných intervencemi relevantních operačních programů – a to zejména OPPP (více než 80 % celkových výdajů operačních programů) a dále pak v omezené míře z OP RLZ, SROP a OP RVMZ (OP RVMZ v programovém období 2004-06).

Intervence programů byly zaměřeny na podporu podnikatelského prostředí v regionech ČR, podporu revitalizace opuštěných průmyslových a neprůmyslových areálů (brownfields), povzbuzování přílivu zahraničního kapitálu do regionů ČR a podporu exportu konkurenceschopné produkce ze zaostávajících regionů.

Výrazný podíl v regionu Prahy je v tomto případě patrně způsobem již uvedeným problémem, že některé prostředky byly přičítány k sídlu žadatele, protože nebylo známo místo fyzické realizace projektu. Opětovně jako v předchozích případech (viz priorita P.1.2), tedy vzhledem k nežádoucímu zkreslení dat, nebyly výdaje za období 2004-06, „připisované“ Hlavnímu městu Praha, v grafickém srovnání čerpání prostředků OP uváděny.

Graf 5 - Podíl výdajů OP v prioritě 2.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

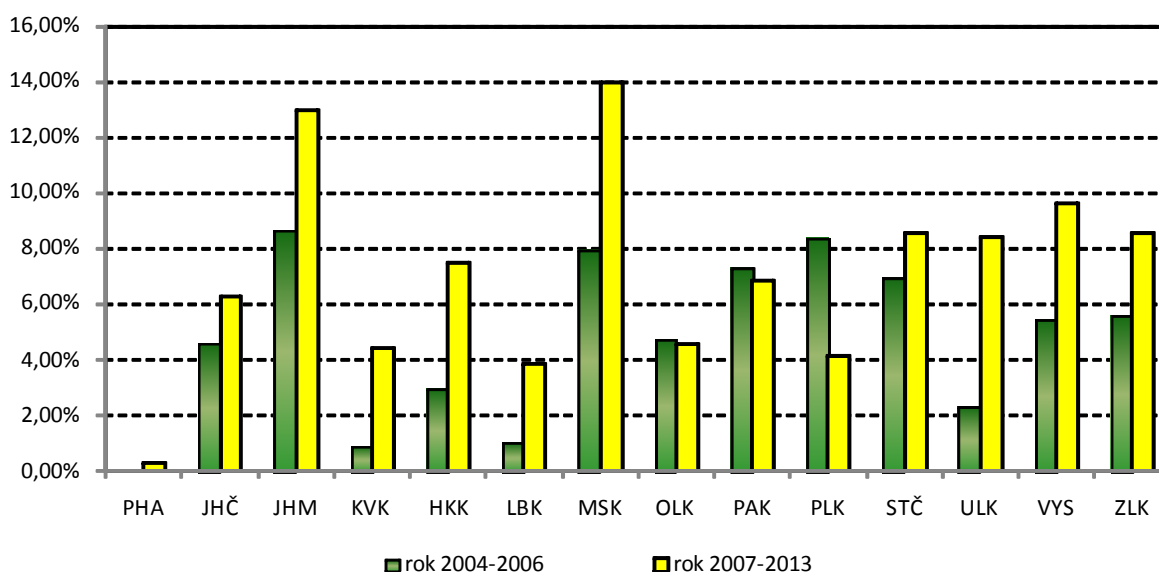
Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Investice do hospodářského rozvoje regionů v rámci realizace SRR hrají významnou roli i v aktuálním programovém období 2007-13. Ačkoli v porovnání s obdobím 2004-06 je opětovně prioritou co do finanční alokace do značné míry podporována prostřednictvím intervencí jednoho programu – v novém programovacím období se jedná o OPPI, který reprezentuje téměř 60 % celkových výdajů relevantních OP na danou prioritu –, je zaměření intervencí širší. Priorita je mimo jiné podporována také intervencemi OP VaVpl (cca 22 % celkových výdajů všech OP na prioritu), což by mělo také výrazněji přispívat k výraznější orientaci na naplňování cílů SRR v oblast výzkumu a vývoje.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Více než třetina výdajů OP 2004-06 vynaložených na aktivity priority 2.1 SRR připadá na Hlavní město Praha. V ostatních regionech ČR se hodnoty výdajů na podporu hospodářského rozvoje značně lišily (pohyb v rozmezí 0,9 – 8,6 %). Vysoký podíl Prahy byl dán zejména skutečností, že v rámci OPPI jakožto klíčového zdroje financování byly investice sledovány podle sídla žadatele projektu a nikoli místa jejich přímého dopadu; ačkoli faktický dopad intervencí tedy mohl být směřován do ostatních regionů ČR, není z dostupných zdrojů možné vysledovat konkrétní údaje o územním rozdělení vynaložených prostředků OP v rámci zmíněného programu.

Graf 6 - Podíl výdajů kraje v prioritě 2.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 patří mezi nejúspěšnější regiony z hlediska podílu na výdajích priority celkem podle výdajů OP kraje Moravskoslezský, Jihomoravský, Vysočina a Středočeský. Tyto kraje mají zřejmou potřebu intervenovat v této oblasti. Naopak mezi nejméně úspěšné kraje se zatím řadí kraj Liberecký, Plzeňský, Karlovarský a Olomoucký. Kraje pravděpodobně nemají doposud dobře připravené podmínky pro intervence v této oblasti, přestože potřeba tu je, což může být způsobeno nižší schopností absorpční kapacity v této oblasti (nedostatek subjektů schopných připravit úspěšné žádosti).

Hlavní město Praha v novém programovacím období již do čerpání výdajů na aktivity naplňující danou prioritu fakticky nezasahuje, kdy OPA je zaměřen na podporu jiných oblastí.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Přínos kohezní politiky je zřejmý jak v programovém období 2004-06, tak ve větší míře i v období 2007-13.

Mezi hlavní přínosy kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR patří podpora rozvoje průmyslových nemovitostí typu brownfields pro zajištění jejich nového využití (průmyslové zóny, infrastruktura pro MSP).

III.2.2 Priorita P 2.2 Zvyšování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se orientuje na rozvoj funkce malého a středního podnikání jako stabilní široké podnikatelské základny, zajišťujícího různorodé lokální potřeby obyvatel, obcí, krajů ve výrobních i spotřebních službách.

Další podpora rozvoje MSP by se měla zaměřit na rozšiřování již osvědčených programů (poskytování zvýhodněných záruk a úvěrů, podpora poradenských středisek) a na rozvoj nových nástrojů přispívajících k dynamickému vývoji sektoru malých a středních podniků.

Důležitým prvkem je také podpora zefektivnění marketingových a poradenských služeb pro podnikatele (podpora rozvoje institucí poskytujících informace a poradenství, podněcování sdružování podniků do sítí).

Význam priority spočívá jak v přímých investicích do rozvoje zejména malých a středních podnikatelských subjektů, tak také ve zlepšování podpůrných faktorů ekonomického rozvoje, přičemž priorita je důležitá pro naplňování rozvojové i disparitně zaměřeného cíle SRR.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

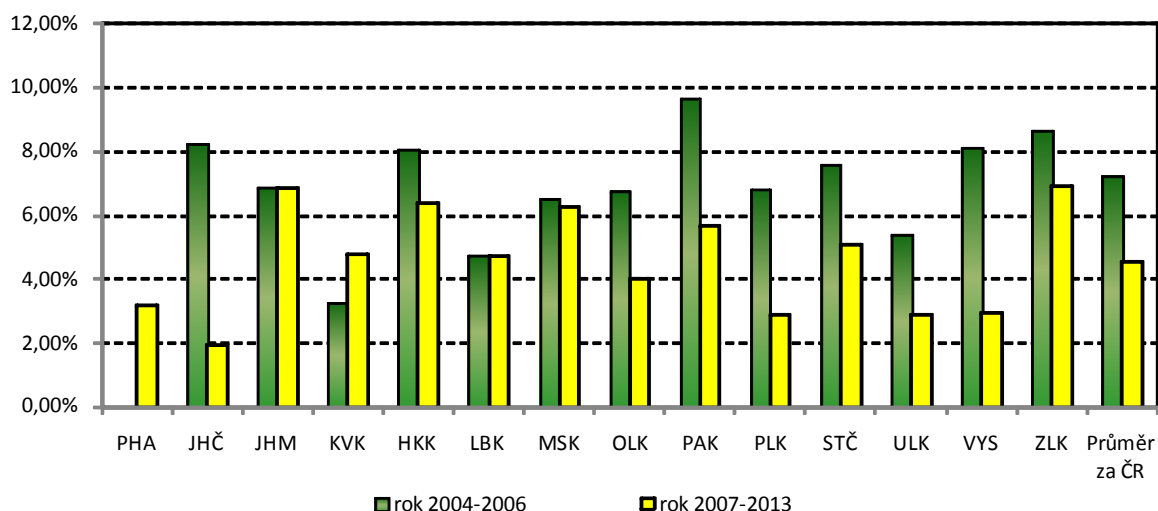
V programovém období 2004-06 byla priorita podporována intervencemi zejména z OPPI, OP RVMZ a SROP, přičemž podíl výdajů na její naplňování byl v rámci regionálního členění poměrně rovnoměrný; nižším procentem výdajů se vyznačovaly Karlovarský, Liberecký a Ústecký kraj, vyšším potom hlavně Pardubický a Zlínský.

Oblast podpory konkurenceschopnosti MSP přitom hraje při realizaci SRR významnou roli, o čemž svědčí také míra celkové alokace prostředků strukturálních fondů (priorita s pátou nejvyšší alokací).

Hlavní pozornost intervencí je soustředěna na poskytování podpor v oblasti rozvoje a přímých investic do malých a středních podniků (formou dotací, zvýhodněných úvěrů, záruk apod. v rámci OPPI).

I v případě priority P.2.2 se projevuje výrazná „převaha“ Prahy, kterou lze přičíst způsobu monitorování výsledků. Z tohoto důvodu byly opět ze srovnání vynechány výdaje za období 2004-06 připadající na Hlavní město Praha.

Graf 7 - Podíl výdajů OP v prioritě 2.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 je opětovně jako u předchozí priority (2.1) širší zastoupení OP, v jejichž rámci je daná priorita podporována, stejně jako v předchozím případě nicméně hraje stěžejní úlohu OPPI.

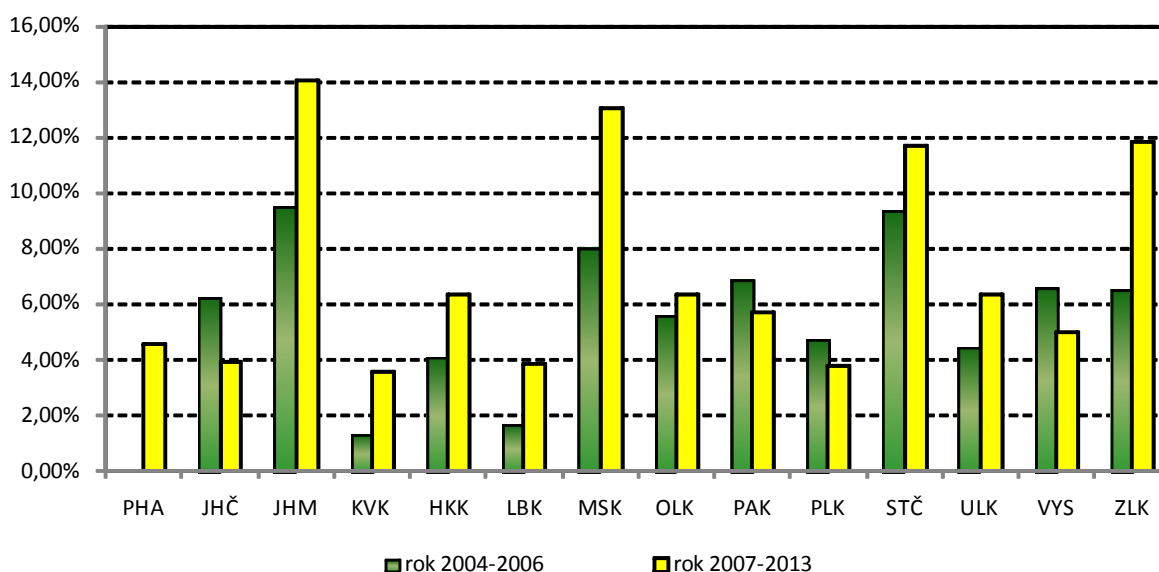
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu regionálních disparit v úspěšnosti realizace intervencí dané priority je patrný výrazný rozdíl ve výdajích vynaložených v rámci Hlavního města Praha v období 2004-06, což lze opětovně jako v případě priority 2.1 přisuzovat financování značné části výdajů v rámci OPPI (tzn. opět investice v rámci OP sledovány podle sídla žadatele projektu a nikoli místa jejich přímého dopadu; značná část žadatelů z Prahy, k níž jsou tedy připsány vynaložené výdaje, byť místně mohly příslušet do jiného regionu; analogicky k předchozímu grafu jsou tedy výdaje za Prahu v daném období vynechány).

Ve většině krajů ČR se výdaje na podporu rozvoje MSP značně liší, „tradičně“ nejúspěšnější jsou potom (platí pro obě programová období) regiony Jihomoravský, Moravskoslezský a Středočeský.

Naopak mezi kraje s nižším podílem výdajů na podporu MSP patří kraj Karlovarský a Liberecký. Tato skutečnost je patrně způsobena chybějícími dostatečnými kapacitami pro přípravu kvalitních a úspěšných žádostí, resp. nedostatkem vhodných žadatelů obecně.

Graf 8 - Podíl výdajů kraje v prioritě 2.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Podpora konkurenceschopnosti MSP představuje jeden z nejvýznamnějších faktorů ekonomického rozvoje, čemuž odpovídá také její financování z kohezní politiky, které na úrovni priorit SRR dosahuje významného podílu co do úrovně výdajů.

V rámci kohezní politiky je pozornost soustředěna jak na faktický rozvoj MSP ve formě přímých hmotných či nehmotných investic (s důrazem na růst zaměstnanosti v problémových regionech – deklarován v SRR, nicméně v rámci jednotlivých OP prakticky nezohledňován), tak také na rozvoj „měkkých“ aktivit směřující k podpoře podnikání, jako jsou činnosti v oblasti marketingu, informačních, poradenských a vzdělávacích služeb pro podnikatele.

III.2.3 Priorita P 2.3 Podpora inovačního podnikání a výzkumu v regionech

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na zvyšování podílu inovačního podnikání a produkce s vysokou přidanou hodnotou v regionech ČR. Její význam spočívá v odstraňování zaostávání v technické a technologické úrovni regionálně významné produkce prostřednictvím rozvoje nehmotných faktorů konkurenceschopnosti MSP (transfer technologií, zvýšení míry integrace vědeckých, vzdělávacích a podnikatelských subjektů).

Podpora je v rámci priority diferencována podle stupně regionálního zastoupení v oblasti vědy a výzkumu a zastoupení subjektů vytvářejících inovační prostředí v regionu tak, aby docházelo k vytvoření podmínek pro vznik nebo rozšíření výzkumných a vývojových kapacit v regionech s jejich dosud nízkým zastoupením, protože jde o limitující článek jejich dalšího rozvoje.

Priorita přispívá k naplnění prvního – rozvojově zaměřeného – strategického cíle SRR, usiluje ale rovněž také o naplnění druhého – disparitně zaměřeného – cíle prostřednictvím vytvoření podmínek pro vznik nebo rozšíření výzkumných a vývojových kapacit v regionech s jejich dosud nízkým zastoupením, protože jde o limitující článek jejich dalšího rozvoje.

Svémi aktivitami v oblasti budování a rozvoje infrastruktury průmyslového výzkumu a vývoje, podpory vzniku klastrů, rozvoje společných inovačních služeb a podpory koncentrace vědecko-výzkumného potenciálu do hlavních regionálních center, působí priorita přímo na ekonomický růst.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

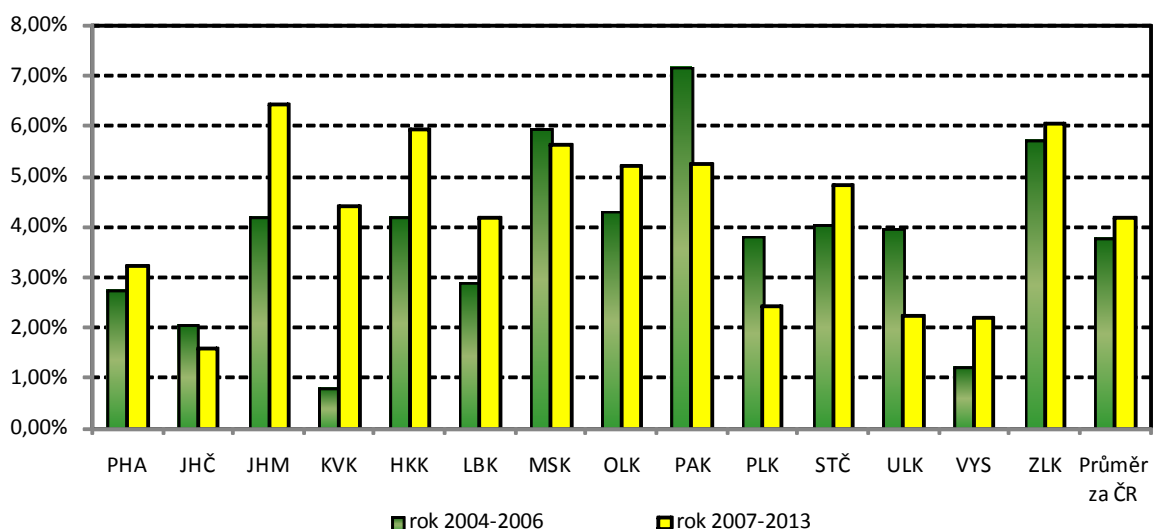
Podpora inovačního podnikání hrála při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů v období 2004-06 spíše průměrnou roli, kdy v průměru ČR bylo z OP na prioritu vynaloženo 3,8 % výdajů.

Priorita byla ve zmíněném období podporována prostřednictvím intervencí z celkem pěti operačních programů – OPMP, SROP, OP RLZ, JPD2 a JPD3 –, přičemž dva z těchto programů (JPD2 a JPD3) byly z regionálního hlediska zaměřeny čistě na Hlavní město Praha.

Intervence z programů byly zaměřeny na rozvoj společných inovačních služeb (VT parky, inovační centra) a souvisejících poradenských služeb.

Nadprůměrných podílů výdajů OP v prioritě 2.3 SRR dosahovaly v období 2004-06 zejména Pardubický, Moravskoslezský a Zlínský kraj, což lze přisuzovat také vyšší koncentraci průmyslové výroby v těchto regionech. Většina ostatních regionů se potom pohybovala zhruba kolem celorepublikového průměru, výrazně nižší podíly výdajů potom zaznamenaly kraje Karlovarský, Vysočina a Jihočeský.

Graf 9 - Podíl výdajů OP v prioritě 2.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Obecně lze konstatovat, že role inovačního podnikání a výzkumu v regionech při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů se v programovém období 2007-13 zvýšila (nárůst podílu výdajů na 4,2 % průměru výdajů OP za ČR), k čemuž přispívá zejména existence na tuto oblast specificky zaměřeného OP VaVpl i vyšší alokace v rámci OPPI (oproti alokaci v OPPI v uplynulém období nárůst z 13,5 % na 21,5 % z celkové alokace programu).

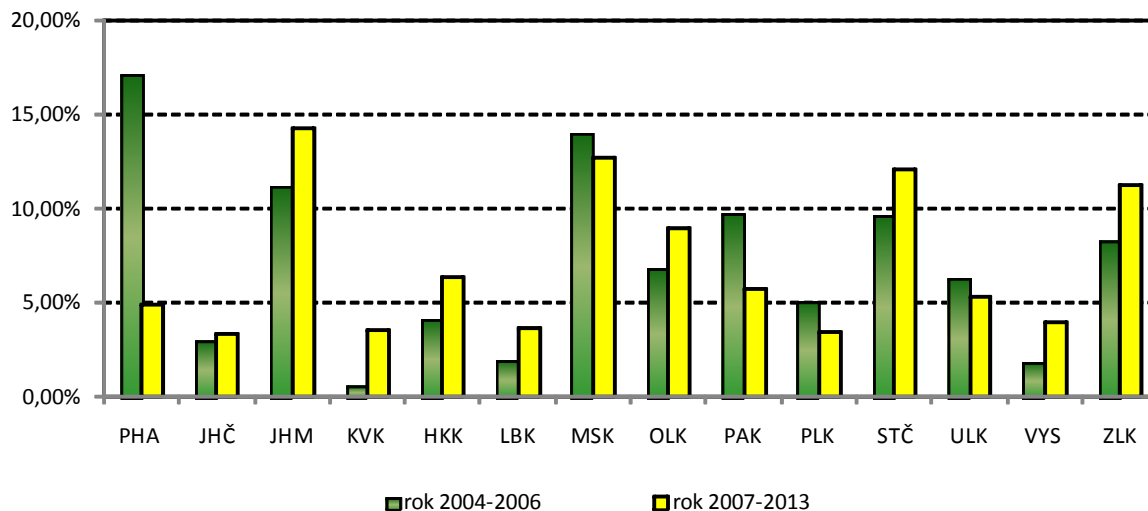
Intervence jednotlivých operačních programů jsou soustředěny na přímou podporu všech opatření definovaných v rámci SRR v prioritě 2.3 v oblasti budování a rozvoje infrastruktury průmyslového výzkumu a vývoje (zejména ve strukturálně postižených regionech), integrace vědeckých, vzdělávacích a výrobních kapacit, rozvoje společných inovačních služeb (VT parky, inovační a inkubační centra) a podpory koncentrace vědecko-výzkumného potenciálu do regionálních center.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Výdaje OP 2004-06 vynaložené na aktivity priority 2.3 SRR byly co do regionálního členění rozděleny značně nerovnoměrně, což do značné míry odpovídalo také inovačnímu potenciálu jednotlivých oblastí (Hl. m. Praha, průmyslově orientované regiony Moravskoslezský, Jihomoravský, Pardubický či Zlínský, z výhodné polohy vůči Praze těžící Středočeský kraj).

Mezi regiony s velmi nízkou úspěšností z hlediska podílu výdajů z OP 2004-06 na prioritu potom figuruje Karlovarský kraj, Vysočina, Liberecký a Jihočeský kraj.

Graf 10 - Podíl výdajů kraje v prioritě 2.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

I přes skutečnost, že úspěšnost realizace intervencí priority 2.3 v jednotlivých krajích je v programovém období 2007-13 vyrovnanější, jsou regionální rozdíly ve výdajích v dané prioritě stále vysoké. Souběžně s růstem výdajů „zaostávajících“ krajů (Karlovarský, Vysočina, Liberecký) došlo totiž také k růstu výdajů některých dosud úspěšných krajů (Jihomoravský, Středočeský, Zlínský), což přispívá k opětovnému prohlubování disparit.

S ohledem na růst výdajů v ostatních regionech ČR potom zásadní snížení podílu výdajů na celkových výdajích priority SRR zaznamenalo Hlavní město Praha.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Realizace opatření priority 2.3 zaměřených na podporu inovačního podnikání a výzkumu hrála v programovém období 2004-06 poměrně důležitou roli, přičemž její význam v období 2007-13 dále vzrostl, čemuž odpovídá i nárůst podílu intervencí připadajících na tuto prioritu.

Tento význam navíc dále poroste, protože většina opatření realizovaných v rámci OP VaVpl bude teprve realizována.

Hlavní přínos kohezní politiky pro prioritu spočívá zejména v masivní podpoře dobudování nové, případně modernizace stávající infrastruktury na výzkum a vývoj, což by mělo do budoucna podpořit vyšší konkurenceschopnost jednotlivých regionů.

Bohužel aktuální informace naznačují, že nově implementovaná opatření budou přednostně podporovat zejména již rozvinuté regiony – soustředění podpory na univerzity s nejvyšším

počtem stávajících doktorandských studií – čímž nebude naplněn jeden z cílů této priority SRR, který si kladl za cíl dobudování infrastruktury VaV v regionech, kde zatím není.

III.2.4 Priorita P 2.4 Tvorba pracovních míst

Význam priority pro regionální rozvoj

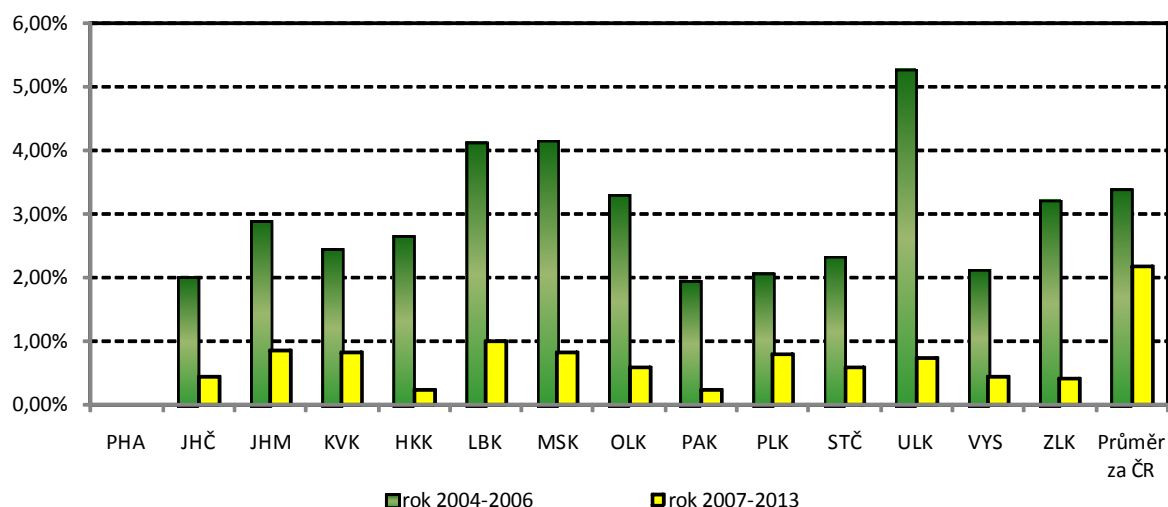
Priorita se zaměřuje na vytváření podmínek pro tvorbu pracovních míst zejména ve výrobní sféře a službách. K naplňování cílů SRR by priorita měla přispívat rozšiřováním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, rozvojem spolupráce veřejného a soukromého sektoru při koordinaci vzdělávacích, rekvalifikačních a motivačních programů, rozvojem informačních systémů trhu práce, podporou projektů zapojení všech zainteresovaných subjektů.

Priorita přispívá k naplňování prvního rozvojově zaměřeného cíle SRR, přičemž svými aktivitami působí nepřímo na ekonomický růst vytvářením podmínek pro zvyšování zaměstnatelnosti obyvatel a jejich uplatnitelnosti na trhu práce.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Do oblasti podpory vytváření podmínek pro vznik pracovních míst byl v rámci intervencí OP 2004-06 zásadní měrou zaměřen OP RLZ, okrajově potom SROP a v rámci intervencí na území Hlavního města Praha JPD3. Podíl intervencí do této oblasti v období 2004-06 přitom činil v průměru ČR pouze 3,4 %. Z hlediska podílů výdajů OP na danou prioritu v jednotlivých krajích na celkových výdajích OP na SRR v těchto krajích byly výše těchto podílů nejvýznamnější zejména v regionech postižených restrukturalizací tradičních hospodářských odvětví (vesměs průmyslového charakteru), jako jsou Ústecký a Moravskoslezský kraj, významnější podíl zaznamenalo také Hlavní město Praha.

Graf 11 - Podíl výdajů OP v prioritě 2.4 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 zcela zásadním způsobem narůstá míra soustředění intervencí do Hlavního města Praha.

Tato skutečnost by mohla být způsobena existencí samostatného operačního programu pro Hl. město Praha (OPA), z něhož jsou také financovány aktivity v dané oblasti, s ohledem na skutečnost, že jsou posuzovány pouze reálně vynaložené prostředky – tedy projekty v kategorii schválené a výše a u ostatních krajů je podíl prostředků téměř nulový, je tento výsledek patrně způsoben spíše tím, že jsou prostředky přiřazovány k sídlu žadatele, namísto místa realizace projektu.

Intervence jsou zaměřeny na podporu aktivní politiky zaměstnanosti, koordinaci vzdělávacích, rekvalifikačních a motivačních programů s tvorbou pracovních míst, programovou podporu dostavby a využívání regionálních informačních systémů o průmyslových nemovitostech, podporu vytvoření a provozování národního informačního systému o nabídce pracovních míst a o možnostech získávání a rozšiřování rekvalifikace.

Značnou část intervencí přitom budou realizovat jednotlivé úřady práce, čímž mohlo dojít ke koncentraci prostředků do Prahy, kde je sídlo MPSV.

Z uvedených komentářů opět vyplývá, že intervence přiřazené Hlavnímu městu Praha nemusí odpovídat objemu prostředků, který zde byl skutečně vynaložen, neboť značná část intervencí mohla plynout do jiných regionů, přičemž v důsledku nastavení monitorovacího systému byla víceméně „uměle“ evidována za Prahu. V tomto ohledu jsou potom údaje za Prahu velmi zavádějící a byly ze zpracovaného srovnání regionů vyňaty.

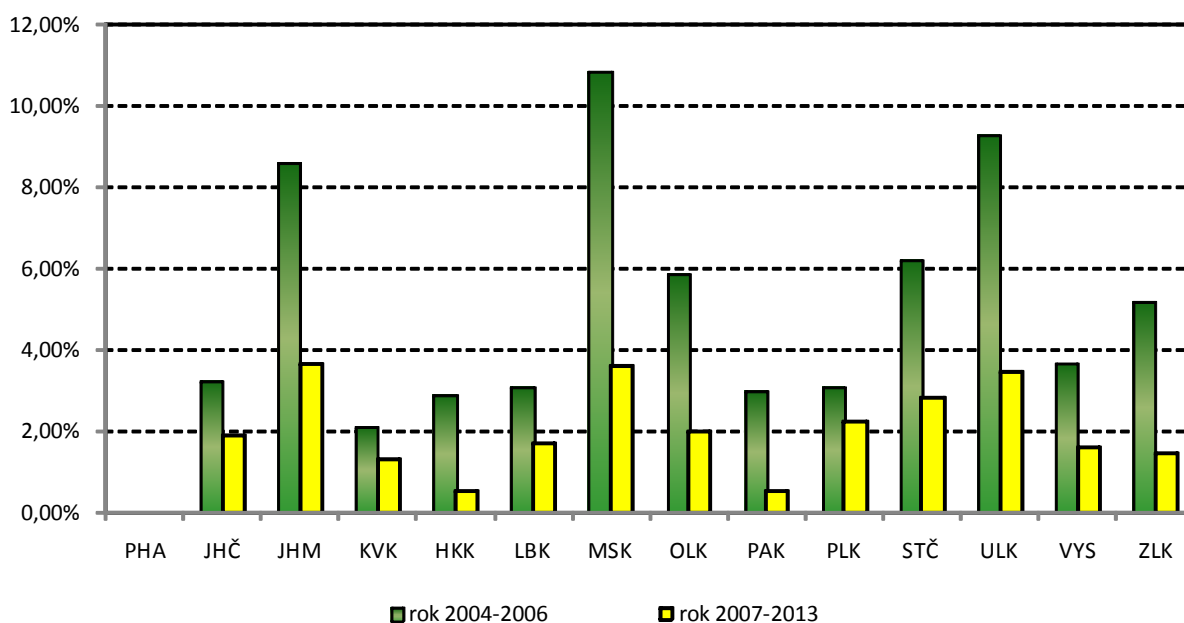
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Více než 30 % výdajů OP 2004-06 vynaložených na aktivity priority 2.4 SRR připadlo na Hlavní město Praha. Vysoký podíl Prahy byl dán jednak samostatným operačním programem (JPD3), který se zaměřuje téměř výhradně na daný typ intervencí, jednak skutečností, že mnohé intervence realizuje přímo MPSV (respektive úřady práce), čímž mohlo dojít k započtení daných prostředků k sídlu ministerstva.

Stejně jako u předchozího grafu, poskytujícího srovnání regionů ČR z hlediska čerpání intervencí OP naplňujících danou prioritu SRR, nebyly tudíž z důvodu zkreslení údaje za Prahu do dále uváděného srovnání zařazeny.

Ostatní regiony měly možnost získat finanční prostředky z OPRLZ a v omezené míře ze SROP. Zde je patrná koncentrace prostředků do regionů s vysokou mírou nezaměstnanosti jako byl Moravskoslezský či Ústecký kraj.

Graf 12 - Podíl výdajů kraje v prioritě 2.4 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Rozložení výdajů v prioritě 2.4 podle jednotlivých krajů je v období 2007-13 víceméně kopíruje rozložení v předchozím období, což je dáno zejména tím, že jsou jednotlivé OP naplňovány téměř totožnými intervencemi jako v období 2004 – 2006, díky čemuž dochází ke koncentraci opět do problémových regionů.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

V programovém období 2004-06 byl příspěvek kohezní politiky pro naplnění cílů prioritní osy poměrně nízký, a to i díky omezeným možnostem financování. Významnější dopad měly intervence OP 2004-06 pouze v Praze.

V programovém období 2007-13 celkový podíl priority na výdajích OP ještě poklesl (z původních 3,4 % na 2,2 % na celkových výdajích OP na SRR).

III.3 Prioritní oblast PO 3 Lidé a osídlení

Význam této prioritní oblasti spočívá jednak v posilování hlavního potenciálu regionů lidského faktoru a snaží se o maximální snížení a prevenci nezaměstnanosti. Oblast je klíčová pro naplnění rozvojově zaměřeného cíle SRR

Příspěvek kohezní politiky byl pro prioritní oblast významný jak v programovém období 2004-06 tak v období 2007-13, kdy ještě výrazněji vzrostl. Mezi hlavní přínosy kohezní politiky při naplňování této prioritní oblasti patří:

- rozvoj vzdělávací soustavy pro potřeby znalostní ekonomiky, trhu práce prostřednictvím rozvoje systému počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání;
- podpora vzdělávání, výchovy a osvěty v environmentální oblasti na všech úrovních vzdělávacího systému
- zvýšení sociální soudržnosti, řešení problémů dlouhodobé nezaměstnanosti prostřednictvím začleňování sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením, odstraňování bariér v jejich přístupu ke vzdělávání, k zaměstnání, podpora širokého spektra aktivit v oblasti sociální integrace na místní či regionální úrovni, integrace sociálních a etnických skupin s různým stupněm kulturní a životní úrovně;
- zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, včetně rozvoje efektivního systému prevence zdravotních rizik.
- zvýšení atraktivity měst, zkvalitňování životních podmínek, kvality života obyvatel v rozvojových částech měst nebo v tzv. deprivovaných území měst, spojených především s útlumem hospodářských nebo společenských aktivit;
- zvýšení atraktivity, kvality života a životního prostředí v problémových sídlištích velkých měst nad 20 000 obyvatel včetně zajištění stability sociální struktury obyvatel;

- posilování řízení udržitelného rozvoje území pomocí územních plánů obcí a lepších územně analytických podkladů k odstraňování regionálních disparit.

III.3.1 Priorita P 3.1 Podpora investic do lidského kapitálu

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na posilování klíčového potenciálu regionů, na lidský faktor. Pozornost je soustředěna především na investice do lidského kapitálu s cílem posílit konkurenceschopnost ČR.

Priorita přispívá k naplnění prvního rozvojově zaměřeného cíle SRR a přímo působí na ekonomický růst. Kvalifikovaná, flexibilní pracovní síla je základním předpokladem pro rozvoj znalostní ekonomiky. Podpora investic do lidských zdrojů prohlubováním a rozšiřováním odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí v souladu s požadavky trhu práce a patří mezi klíčové aktivity priority.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do lidského kapitálu patří mezi klíčové aktivity realizace SRR, které byly podporovány intervencemi z operačních programů v programovém období 2004-06. V průměru České republiky bylo na realizaci priority 3.1 SRR vynaloženo 6 % výdajů z operačních programů 2004-06.

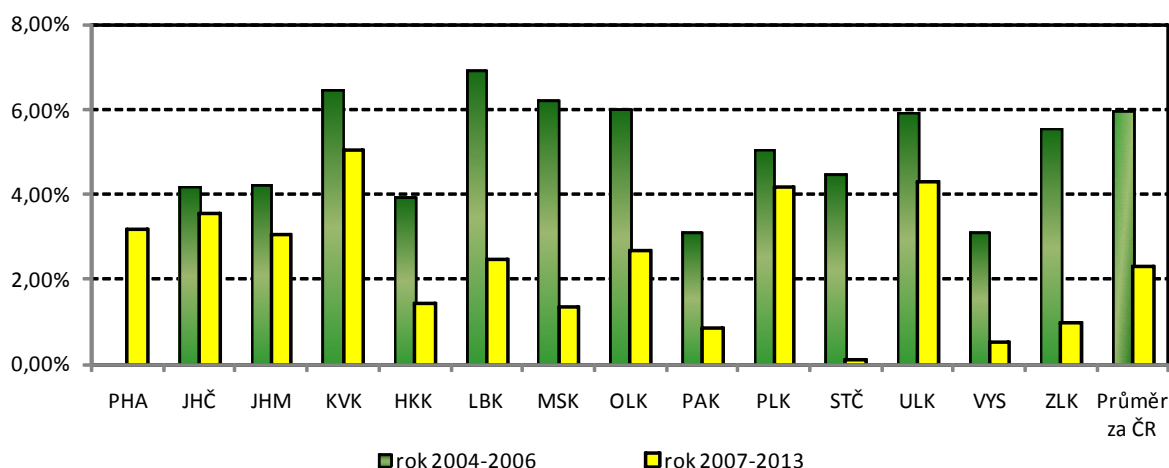
Priorita byla podporována zejména z programů financovaných ESF (OP RLZ a JPD3). Intervence programů byly cíleně zaměřeny na rozvoj dalšího vzdělávání podle specifických potřeb trhu práce, na rozvoj nabídky dalšího vzdělávání například nové programy zaměřené na environmentální výchovu a informační technologie, distanční formy vzdělávání, e-learning, zdokonalení anticipace potřeb zaměstnavatelů. Určitá část intervencí byla také zaměřena na zlepšování podmínek pro oblast vědy, výzkumu, vývoje a inovací především zvýšením kvality nabídky vysokoškolského studia, rozvojem dalšího vzdělávání pracovníků ve výzkumu a vývoji.

Vzhledem k hlavnímu zdroji intervencí naplňujících danou prioritu (OP RLZ) je možno při hodnocení naplňování SRR opětovně pozorovat meziregionální disparity projevující se ve vysokém podílu Hlavního města Praha na výdajích OP, což lze (stejně jako u mnoha ostatních priorit SRR) přičíst nesouladu mezi faktickým dopadem intervencí (fyzická

realizace projektů a jejich přínos do regionů ČR) a jejich přiřazením konkrétnímu regionu (dle sídla žadatele, v mnoha případech Praha).

Ze srovnání jednotlivých regionů formou grafů je tudíž opět vypuštěno období 2004-06 za Hlavní město Praha.

Graf 13 - Podíl výdajů OP v prioritě 3.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkrácení dat uváděny.

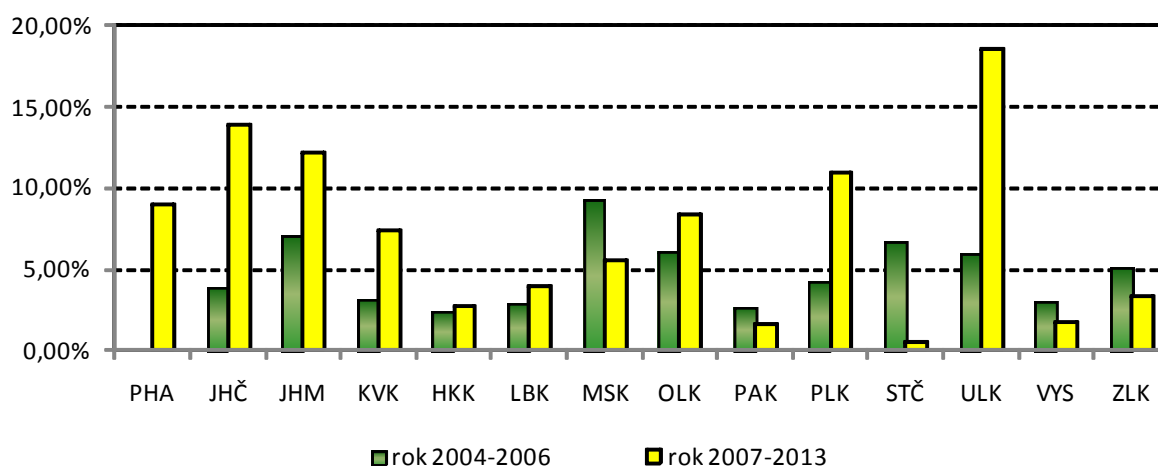
Investice do lidského kapitálu hrají při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů významnou roli i v programovém období 2007-13. Přestože v průměru České republiky bylo na realizaci priority 3.1 SRR vynaloženo zatím méně výdajů z operačních programů 2007-13 (2,3 %) v porovnání s obdobím 2004-06, tak zaměření intervencí je širší. Priorita je podporována intervencemi především OP VpK, IOP, OP PA, které jsou zaměřeny na přímou podporu investic do lidských zdrojů. Prostřednictvím jednotlivých intervencí OP jsou naplněna všechna vyspecifikovaná opatření v rámci priority 3.1 SRR. Pozitivním hlediskem je také skutečnost, že tato neinvestiční opatření jsou doplněna intervencemi z oblasti investic cíleně zaměřenými na podporu lidských zdrojů (např. modernizace a obnova přístrojového vybavení zdravotnických zařízení, vybudování poradensko-vzdělávacích středisek atd.).

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Více jak třetina výdajů OP 2004-06 vynaložených na aktivity priority 3.1 SRR připadá na hl. město Prahu. V ostatních krajích ČR se výdaje na podporu lidského kapitálu pohybovaly v rozmezí 4-7 %. Vysoký podíl Prahy je vlivem vyššího podílu přiřazených finančních prostředků, jelikož oblast lidských zdrojů měla v Praze celkem dva klíčové zdroje financování jednak JPD3 a dále pak OP RLZ. Avšak investice v rámci OP RLZ byly často přiřazeny podle

sídla žadatele projektu (tzn. Praze), ale přímý dopad intervencí byl směřován do ostatních krajů ČR (týká se všech finančních zdrojů OP RLZ). Tento fakt dokazují i dosavadní výsledky z nového programového období, kdy Praha čerpá pouze z OP PA a její pozice je vyrovnaná v porovnání s ostatními kraji.

Graf 14 - Podíl výdajů kraje v prioritě 3.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 patří mezi nejúspěšnější kraje z hlediska podílu na výdajích priority celkem podle výdajů OP Ústecký, Jihomoravský, Plzeňský a Jihočeský kraj. Tyto kraje mají zřejmou potřebu intervenovat v této oblasti.

Naopak mezi nejméně úspěšné kraje se zatím řadí kraj Středočeský, Pardubický a kraj Vysočina. Kraje pravděpodobně nemají doposud dobře připravené podmínky pro intervence v této oblasti, přestože potřeba tu je, což může být způsobeno nižší schopností absorpční kapacity v této oblasti (nedostatek subjektů schopných připravit úspěšné žádosti).

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Přínos kohezní politiky je zřejmý jak v programovém období 2004-06, tak ve větší míře i v období 2007-13. Mezi klíčové přínosy kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR patří jednoznačně rozvoj vzdělávací soustavy pro potřeby znalostní ekonomiky, rozvoj dalšího vzdělávání - inovace a zvýšení kvality vzdělávacích programů s cílem zvýšení uplatnitelnosti absolventů vzdělávacích institucí na trhu práce, podpora prevence zdraví a zdravého životního stylu a pozitivní dopad na rozvoj znalostní ekonomiky.

III.3.2 Priorita P 3.2 Sídlní struktura a bydlení

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na aktivity podmiňující další růstový potenciál území a oblasti důležité pro udržitelný rozvoj. Systematický rozvoj sídelní struktury, zlepšování kvality života v oblasti bydlení v regionech a územní plánování představují významné nástroje pro udržitelný rozvoj území v ČR.

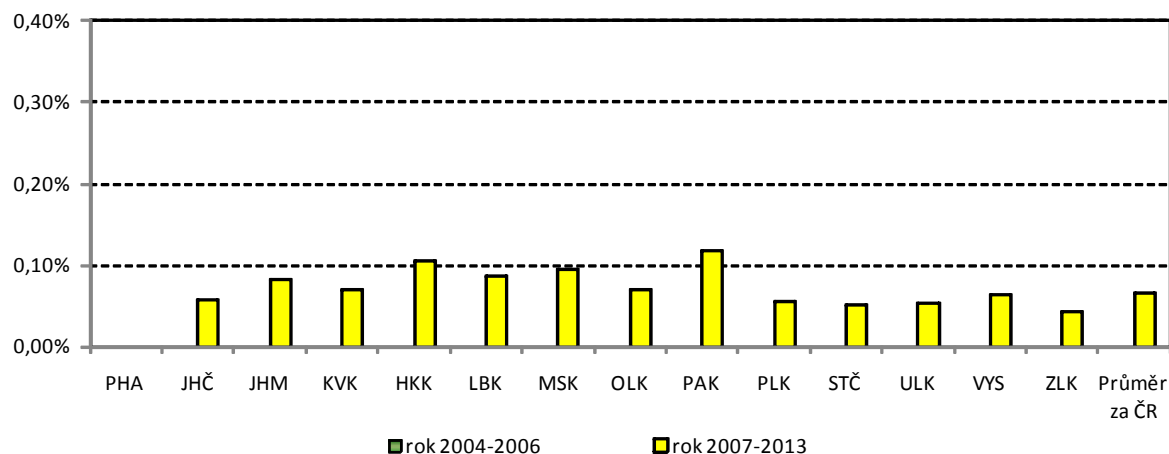
Význam této priority spočívá ve zlepšování podpůrných faktorů ekonomického rozvoje a životního prostředí a priorita je důležitá jak pro první, rozvojově zaměřený cíl SRR, tak pro druhý disparitně zaměřený cíl SRR.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

V rámci programového období 2004-06 nebyla priorita podpořena žádnými intervencemi operačních programů. Příspěvek kohezní politiky se projevil teprve až v období 2007-13. Sídlní struktura a oblast bydlení však nehrají při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů významnou roli. Ve všech krajích, vyjma Zlínského a hlavního města Prahy, bylo z OP 2007-13 na prioritu vynaloženo přibližně stejné procento výdajů (0,1 %).

Hlavní pozornost intervencí je soustředěna na zlepšení životních podmínek obyvatel problémových sídlišť a na podporu územně plánovací činnosti. Z programů 2007-13 je priorita podporována intervencemi Integrovaného operačního programu.

Graf 15 - Podíl výdajů OP v prioritě 3.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

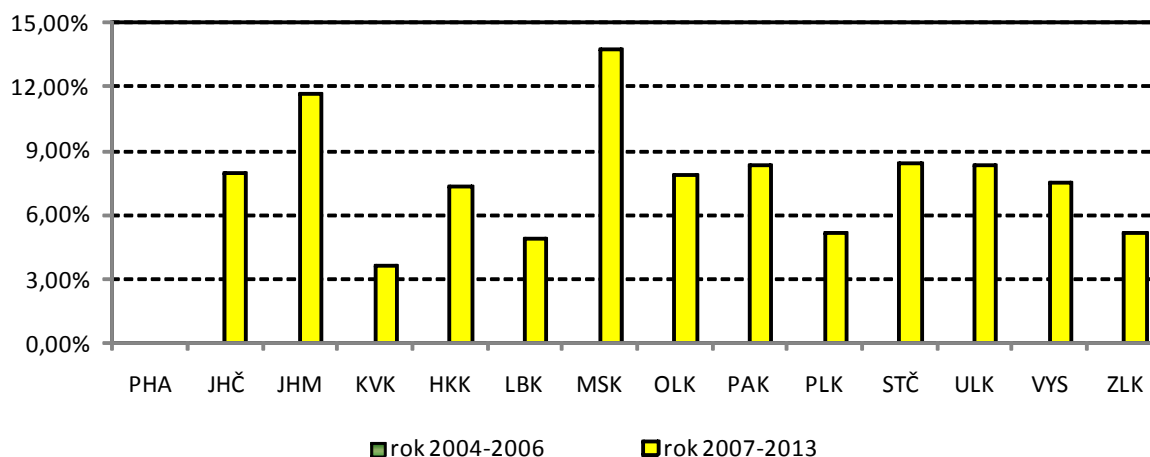
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Hodnocení realizace intervencí této priority je poměrně obtížné. V současné době množství vynaložených finančních prostředků v jednotlivých krajích odpovídá pouze intervencím v oblasti územně plánovací činnosti. Intervence v oblasti bydlení zaměřené na problémová sídliště byly zahájeny teprve v polovině letošního roku (schvalovací proces IPRM byl ukončen v polovině roku 2009).

Ve většině krajů ČR se výdaje na podporu územně analytické činnosti pohybovaly v rozmezí 7 - 8,5 %. Mezi nejúspěšnější kraje patří Moravskoslezský a Jihomoravský, kde výdaje představují více jak 10 %.

Naopak mezi kraje s nižším podílem výdajů na územně analytické podklady patří kraj Karlovarský a Liberecký. Což může být dáno tím, že kraje nemají zájem v této oblasti intervenovat nebo jim případně chybí dostatečné kapacity pro přípravu kvalitních a úspěšných žádostí.

Graf 16 - Podíl výdajů kraje v prioritě 3.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Sídelní struktura a bydlení představují podpůrné faktory pro ekonomický rozvoj, přesto jejich financování z kohezní politiky je spíše zanedbatelné. Tato skutečnost je z velké části dána tím, že bydlení nepředstavuje pro programy EU klíčovou oblast, ve které intervence přinášejí největší efekty ve vztahu k ekonomickému a regionálnímu rozvoji.

Tato oblast z velké části financována prostředky z národních a regionálních zdrojů.

V rámci kohezní politiky je pozornost soustředěna pouze na zvýšení kvality života pro obyvatele problémových sídlišť a na územní plánování.

III.3.3 Priorita P 3.3 Sociální soudržnost v regionech založená na rovnosti příležitostí

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na zvyšování sociální soudržnosti v regionech ČR. Význam priority spočívá zejména ve vytváření podmínek pro vyrovnání příležitostí v přístupu ke vzdělání, zaměstnání, dalšímu společenskému a pracovnímu uplatnění skupin osob ohrožených sociální exkluzí (především dlouhodobě nezaměstnaní, osoby s problémy při návratu na trh práce, etnické menšiny) a zajištění rovného přístupu k sociálním a zdravotním službám.

Nejvíce přispívá priorita k naplnění prvního strategického cíle SRR – rozvojově zaměřený cíl, jelikož usiluje o posilování hlavního potenciálu regionů lidského faktoru a snaží se o maximální snížení nezaměstnanosti a zvýšení sociální soudržnosti. Priorita svými aktivitami v oblasti integrace problémových skupin na trh práce působí přímo na ekonomický růst. Zároveň v oblasti zkvalitňování sociálních a zdravotních služeb zprostředkovaně působí na ekonomický růst tím, že dochází ke zlepšování dílčích podpůrných faktorů a životních podmínek. Kvalitní poskytování sociálních a zdravotních služeb v regionech přispívá ke zvyšování kvality života občanů i podnikatelské veřejnosti.

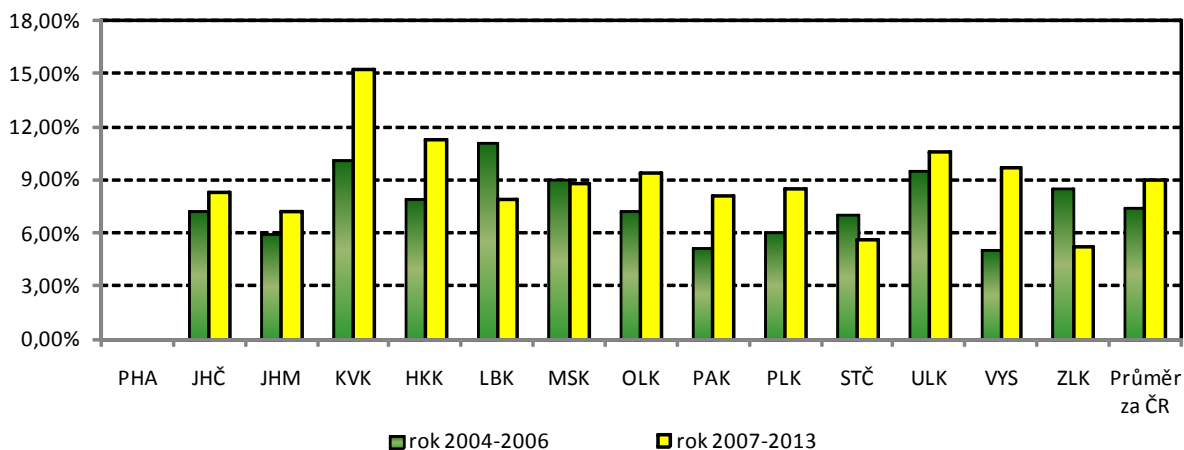
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Vytváření podmínek pro vyrovnání příležitostí v přístupu na trh práce a zkvalitňování materiálně technického zázemí sociálních služeb hrálo při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů 2004-06 poměrně významnou roli. V průměru České republiky bylo z operačních programů 2004-06 na prioritu vynaloženo 7,5 % výdajů.

Priorita byla podporována prostřednictvím intervencí ze čtyř operačních programů 2004-2006 – OPRLZ, SROP, JPD3 a JPD2. Intervence programů byly zaměřeny na vyrovnání příležitostí v přístupu ke vzdělání a na trh práce skupin ohrožených sociální exkluzí, otevření možností lepšího a atraktivnějšího zaměstnání zejména pro etnické menšiny a osoby z odlišného socio-kulturního prostředí a rozvoj sociálních služeb.

Tento fakt dokládá také skutečnost, že podíl priority 3.3 představoval v oblasti lidských zdrojů třetí nejdůležitější. V každém kraji, kromě Pardubického a Vysočiny, představoval podíl priority v celkovém množství finančních prostředků z OP 2004-06 více jak 6 % (viz graf).

Graf 17 - Podíl výdajů OP v prioritě 3.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Zvyšování sociální soudržnosti hraje při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů významnou roli i v programovém období 2007-13, což ukazuje nárůst podílu finančních prostředků této priority téměř ve všech krajích. V průměru České republiky bylo z operačních programů 2007-13 na prioritu vynaloženo 9 % výdajů. Opatření priority zaměřené na neinvestiční aktivity v oblasti sociální soudržnosti jsou podporována intervencemi především OP LZZ a OP PA, intervence v oblasti investičních aktivit jako např. zajištění investiční podpory pro oblast sociální integrace, modernizace zdravotnických zařízení apod. jsou financovány z IOP a regionálních operačních programů.

Intervence jednotlivých operačních programů jsou soustředěny na přímou podporu všech opatření definovaných v rámci SRR v prioritě 3.3 v oblasti zvyšování sociální soudržnosti a zajištění rovného přístupu osob na trh práce, k sociálním a zdravotním službám. Výjimku představuje pouze oblast zaměřená na podporu komplexní péče o seniory, která je pomocí intervencí OP financována spíše nepřímo např. prostřednictvím vzdělávání pracovníků sociálních pracovníků, finanční prostředky na rozvoj zařízení jsou poskytovány především z národních zdrojů.

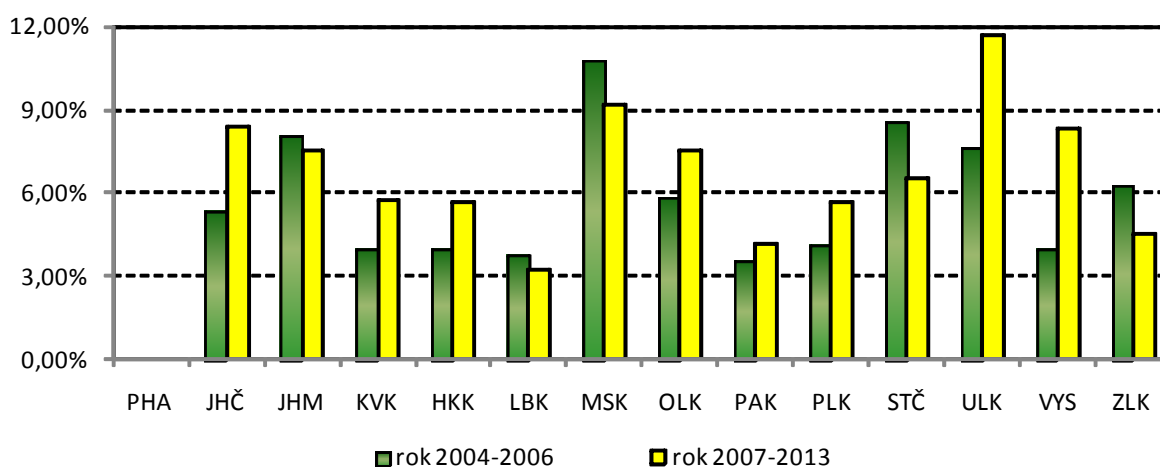
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Téměř čtvrtina výdajů OP 2004-06 vynaložených na aktivity priority 3.3 SRR připadá na hl. město Prahu. V ostatních krajích ČR se výdaje na podporu lidského kapitálu pohybovaly v rozmezí 4 - 10 %. Vysoký podíl Prahy je pravděpodobně opět způsoben skutečností, že

řada investic v rámci OP RLZ byla přiřazena podle sídla žadatele projektu (tzn. Praze), ale přímý dopad intervencí byl směřován do ostatních krajů ČR (týká se všech finančních zdrojů OP RLZ). Této skutečnosti bylo opětovně přizpůsobeno srovnání regionů, kdy z příslušných grafů k dané prioritě (tzn. Graf 17 a Graf 18) byly zkreslující údaje za Prahu vypuštěny.

Mezi úspěšné kraje z hlediska podílu výdajů z OP 2004-06 na prioritu patří Moravskoslezský kraj, což je dáno zejména vysokým podílem cílových skupin, na které byly intervence programů zaměřeny.

Graf 18 - Podíl výdajů kraje v prioritě 3.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Úspěšnost realizace intervencí priority 3.3 v jednotlivých krajích je v programovém období 2007-13 vyrovnanější. Mezi nejúspěšnější kraje patří kraj Ústecký a Moravskoslezský. Oba kraje mají dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a vyšší potřebu v této prioritě intervenovat (vyšší nezaměstnanost, větší zastoupení cílových skupin apod.). Naopak mezi nejméně úspěšné kraje, u kterých podíl výdajů nedosáhl 5 %, patří kraj Liberecký a Pardubický. Oba kraje nemají příliš vysokou potřebu intervenovat v této oblasti, což ukazují i výstupy z programového období 2004-06.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Realizace opatření priority 3.3 zaměřených na sociální soudržnost pomocí intervencí operačních programů hrála významnou roli jak v programovém období 2004-06, tak v období 2007-13, kdy význam kohezní politiky ještě vzrostl.

Hlavní přínos kohezní politiky pro prioritu spočívá ve zvýšení sociální soudržnosti a zajištění rovného přístupu na trh práce pomocí vyrovnání příležitostí v přístupu ke vzdělání, zaměstnání a dalšímu společenskému a pracovnímu uplatnění příslušníků skupin ohrožených sociální exkluzí, dále pak sladění pracovního a soukromého života, rozvoj organizací podporujících začleňování znevýhodněných osob, zajištění dostupnosti a kvality standardizované zdravotní péče, včetně rozvoje efektivního systému prevence zdravotních rizik.

Jednotlivé neinvestiční intervence v oblasti sociální soudržnosti jsou dobře doplňovány intervencemi zaměřenými na zajištění investiční podpory v oblast sociální integrace a zdravotních služeb.

III.3.4 Priorita P 3.4 Rozvoj a regenerace měst

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na celkové zlepšení kvality života obyvatel v městských sídlech. Význam priority spočívá především ve zvyšování standardů kvality života obyvatel ve městech, zlepšení image městských sídel a jejich lidského a ekonomického potenciálu. Priorita průřezově přispívá k naplnění jak prvního, rozvojově zaměřeného cíle SRR, tak zároveň vytváří podmínky pro naplnění i disparitně zaměřeného cíle SRR.

Priorita svými aktivitami působí jak nepřímo na ekonomický růst vytvářením podmínek pro tento růst, tak zprostředkovaně, tím že zkvalitňuje dílčí podpůrné faktory ekonomického rozvoje. Podpora rozvoje městských oblastí vede ke zvýšení jejich ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti, ke zvýšení standardů a atraktivity života.

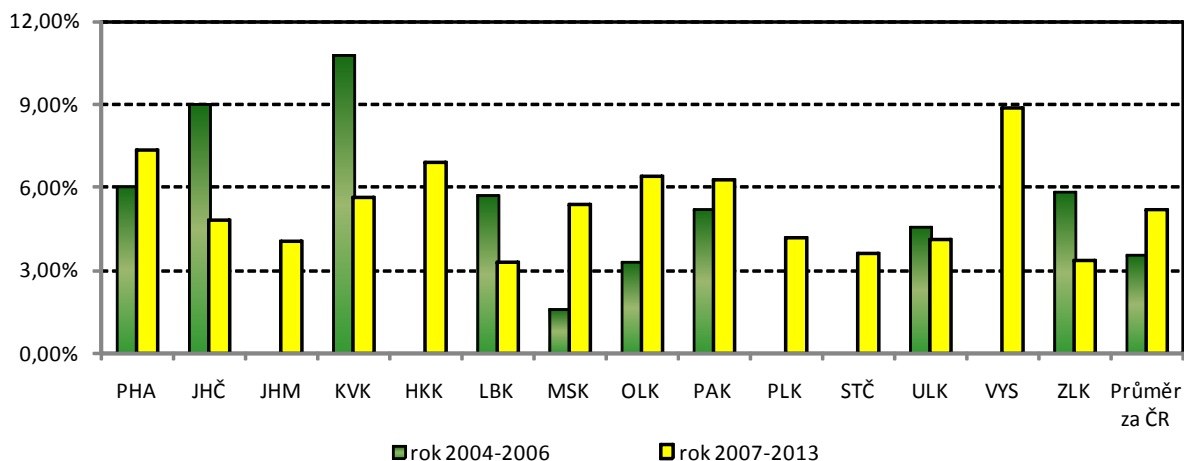
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Rozvoj městských sídel nehrál při realizaci SRR pomocí intervencí OP z 2004-06 důležitou roli. Význam kohezní politiky pro naplnění cílů této priority výrazně vzrostl v programovém období 2007-13.

Podíl investic z OP 2004-06 do rozvoje městských sídel byl v průměru ČR pouze 3,6 %. Tento nízký podíl byl zapříčiněn omezeným množstvím finančních prostředků, které byly určeny na vytipované pilotní projekty (celkem cca 9 projektů). Intervence se soustředily pouze na pilotní projekty vybraných měst v ČR. Tento fakt dokazuje grafické znázornění podílů výdajů OP v prioritě v kraji na celkové výdaje OP na SRR v kraji. V programovém

období 2004-06 celkem 5 krajů (Jihomoravský, Královéhradecký, Plzeňský, Středočeský kraj a kraj Vysočina) intervence z OP vůbec nevyužila.

Graf 19 - Podíl výdajů OP v prioritě 3.4 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

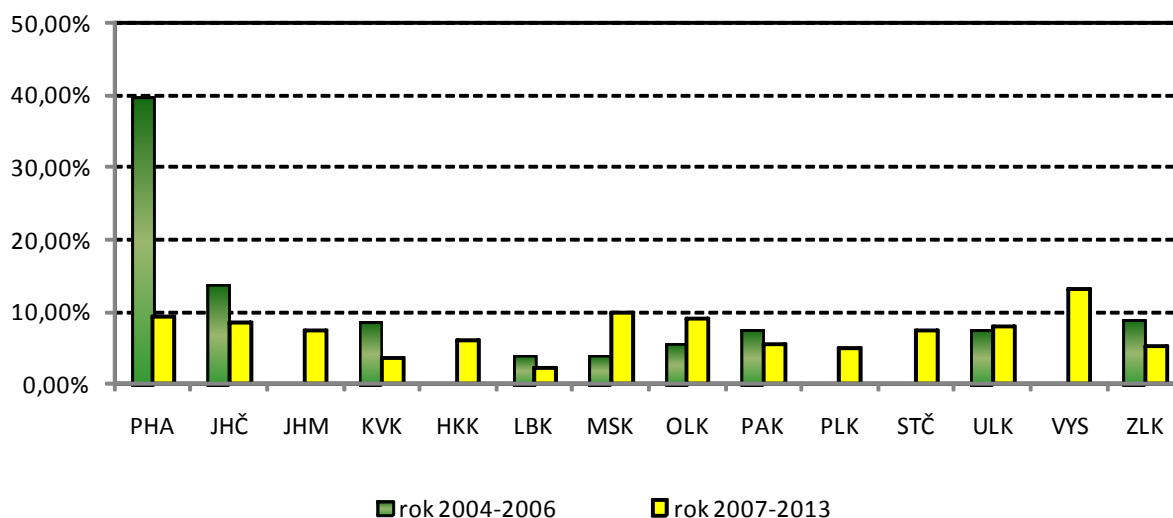
V programovém období 2007-13 jsou intervence soustředěny na komplexní řešení rozvoje městských sídel, tak aby docházelo ke zvyšování jejich ekonomického potenciálu a atraktivity života. Intervence jsou zaměřeny na rozvoj infrastruktury v oblasti vzdělávání, zdravotnictví, sociálních věcí a volnočasových aktivit s cílem zvýšení standardů kvality života s ohledem na udržitelný rozvoj sídla a rozvoj potenciálu lidských zdrojů, včetně posílení sociální soudržnosti a zdraví a bezpečnosti obyvatel ve městech.

Toto komplexnější zaměření intervencí dokazuje také nárůst podílu této priority v řadě krajů. V průměru České republiky bylo na prioritu vynaloženo v programovém období 2007-13 o necelá 2 % finančních prostředků více než v období 2004-06. Priorita je podporována z regionálních operačních programů a OP Praha konkurenceschopnost.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Necelá polovina výdajů OP 2004-06 vynaložených na aktivity priority 3.4 SRR připadá na hl. město Prahu. Vysoký podíl Prahy je dán samostatným operačním programem, z něhož byly intervence poskytnuty (JPD2). Ostatní kraje měly možnost získat finanční prostředky v omezené míře ze SROP, což se podařilo pouze osmi krajům.

Graf 20 - Podíl výdajů kraje v prioritě 3.4 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Rozložení výdajů v prioritě 3.4 podle jednotlivých krajů je v období 2007-13 vyrovnanější, což je dáno vyrovnanými možnostmi čerpání finančních prostředků v rámci regionálních operačních programů.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

V programovém období 2004-06 byl příspěvek kohezní politiky pro naplnění cílů prioritní osy minimální, díky omezeným možnostem financování. Velký vliv/dopad měly intervence OP 2004-06 pouze v Praze.

V programovém období 2007-13 se situace vyrovnala a význam kohezní politiky v této oblasti výrazně vzrostl.

III.4 Prioritní oblast PO 4 Infrastruktura

Prioritní oblast 4 Infrastruktura je důležitá pro regionální rozvoj především z toho důvodu, že umožňuje zejména výstavbou a modernizací silnic a dálnic a modernizací a zkvalitněním železničních tratí lepší a rychlejší dopravní spojení mezi jednotlivými regiony a jejich centry v rámci ČR. Tato prioritní oblast SRR je v programovém období 2004- 06 naplňována nejvíce intervencemi z operačního programu Infrastruktura – část Doprava, Fondu soudržnosti a Společného regionálního operačního programu, v programovém období 2007 – 13 je pak naplňována nejvíce intervencemi z operačního programu Doprava a z regionálních operačních programů.

Nicméně samotná prioritní oblast Infrastruktura svými dílčími prioritami, které se soustředí především na zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti a také na zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této prioritní oblasti SRR nedochází pouze může umožňovat lepší dopravní dostupnost infrastrukturou hůře vybaveným a slabším regionům a vytvářet tak možné podmínky pro rozvojové aktivity regionálních subjektů.

Tato priorita je spíše svým vytvářením podmínek pro ekonomický růst nepřímo působící intervencí a je jedním z mnoha prvků, které by se měly podílet a přispět k dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionů České republiky a to je i tzv. *rozvojově zaměřený cíl* SRR na zvýšení ekonomického a environmentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů ČR na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy.

III.4.1 Priorita P 4.1 Zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita soustředí pozornost na modernizaci železničních tratí a koridorů, postupnou dostavbu dálniční sítě, napojení všech krajů na kvalitní síť dálnic a rychlostních silnic a výstavbu silničních obchvatů a také infrastruktury cyklistické dopravy.

Svými dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází pouze může umožňovat lepší dopravní dostupnost

infrastrukturou hůře vybaveným a slabším regionům a vytvářet tak možné podmínky pro rozvojové aktivity regionálních subjektů.

Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

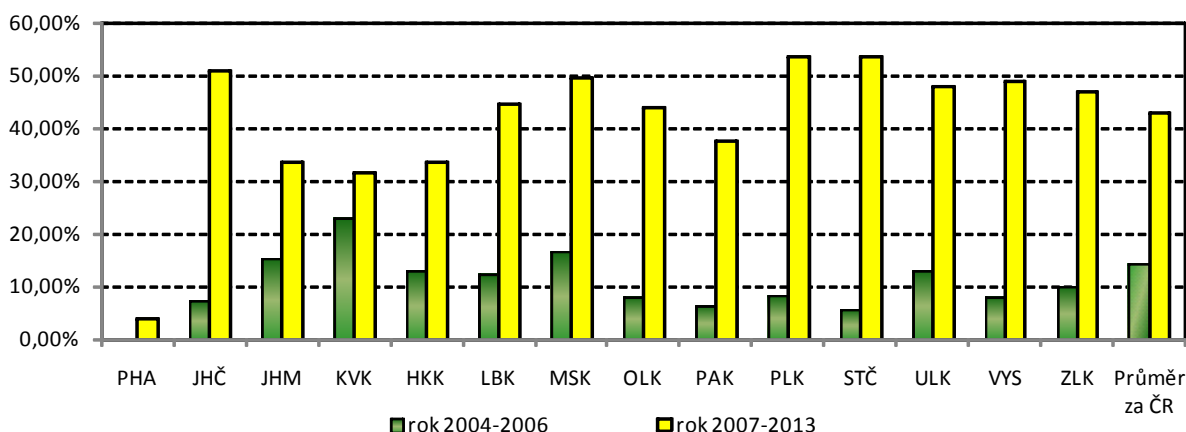
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do dopravní infrastruktury a zajištění dopravní dostupnosti se velmi významně podílejí na realizaci a naplňování SRR. Vlivem intervencí z OP Infrastruktura a SROP v období 2004 – 2006 a intervencí z OP Doprava, OP Praha Konkurenceschopnost a ROP v období 2007 – 2013 hraje tato priorita velmi výraznou roli, protože v průměru ČR je podíl této priority měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritní oblast SRR 23 % (2004-06) a 40 % (2007–13), což je suverénně nejvíce ze všech prioritních oblastí SRR.

Jednotlivé podíly v krajích se liší v rozmezí od 13 až do 42 % (2004 – 06) a 30 až do 53 % (2007-13) podílu na všech oblastech SRR. Jsou tedy kraje, ve kterých byla do zajištění dopravní dostupnosti investována poměrem ze všech priorit SRR i více než polovina všech zatím proplacených finančních prostředků z OP 2007-13 mezi něž patří například Středočeský a Plzeňský kraj.

Z dále uvedených meziregionálních srovnání ve formě grafických přehledů jsou opět z důvodu výrazného zkreslení vypuštěna data za Prahu v období 2004-06 (viz také komentář k regionálním rozdílům – pražský investor, avšak místo fyzické realizace mimo Prahu).

Graf 21 - Podíl výdajů OP v prioritě 4.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na prioritní oblasti Infrastruktura v období 2004-06 nejvíce podílejí infrastrukturní projekty realizované v Hlavním městě Praze, kde však téměř třetinový podíl může být způsoben i tím, že investorem mohl být pražský subjekt (Ministerstvo dopravy, České dráhy, Ředitelství silnic a dálnic) ale místo faktické fyzické realizace projektu bylo mimo Prahu. Dále byly úspěšné a velký objem finančních prostředků prostřednictvím investic do dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti získaly v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji. Především potřeba po zlepšení dostupnosti Moravskoslezského kraje, zde ukazuje, že intervence byla nasměrována dobrým směrem.

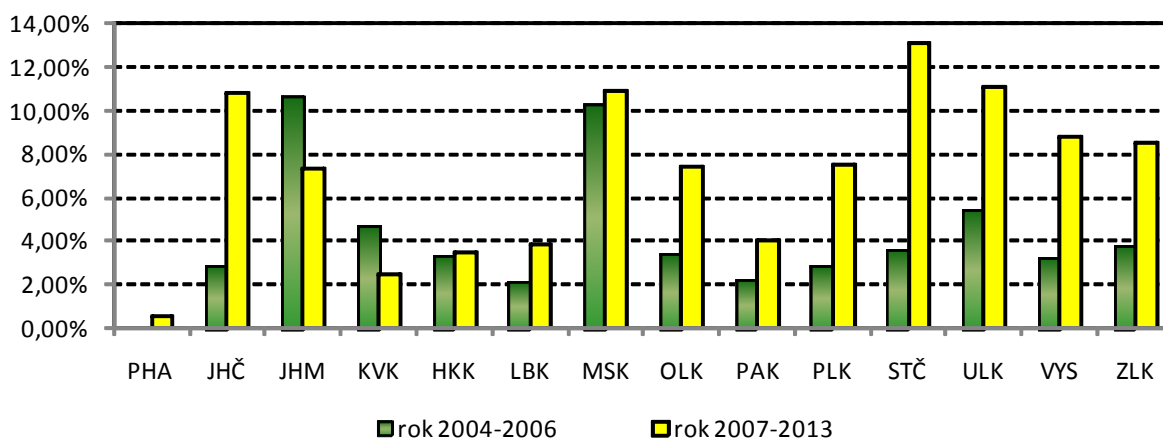
Naopak nejméně finančních prostředků putovalo z intervencí, které naplňují prioritu SRR Infrastruktura do Pardubického, Libereckého a Plzeňského kraje, což však neznamena, že by tyto kraje byly v této oblasti neúspěšné, ale spíše jejich potřeba po zlepšení dopravní infrastruktury není v porovnání s ostatními kraji tolik výrazná.

V období 2007-13 se na této prioritě nejvíce podílejí infrastrukturní projekty realizované ve Středočeském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Investice na severu Čech a severní Moravě jsou pochopitelné a souvisí s výstavbou dálničních úseků a železničních koridorů v těchto regionech, a také se odvíjejí od rychlosti čerpání v regionálních operačních programech a tedy dobře a včas připravenými podmínkami pro intervence v této prioritě (Středočeský kraj). Nově se zde objevuje Jihočeský kraj, kde je výrazný nárůst investic způsoben zejména brzkým čerpáním finančních prostředků z ROP Jihozápad, který jako jeden z mála v rámci ČR vyčlenil na investice do dopravy téměř 50 % všech prostředků alokovaných na daný program.

Naopak nejméně finančních prostředků v období 2007-13 putovalo z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do Libereckého, Královéhradeckého a Karlovarského kraje, což však v prvních dvou případech neznamena, že by tyto kraje byly v této oblasti neúspěšné, ale spíše poukazuje na skutečnost, že výstavby páteřní dopravní infrastruktury v těchto regionech není z pohledu Ministerstva dopravy prioritou a proto zde v daném období neprobíhalo tolik staveb.

Toto je například případ Karlovarského kraje, kde je významná potřeba investic do infrastruktury, není zde však v současné době stavěna žádnou souvislá dopravní.

Graf 22 - Podíl výdajů kraje v prioritě 4.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha v období 2004-2006 nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- největší podíl priority Zajištění regionální a nadregionální dopravní dostupnosti na naplňování celé SRR (přes 40 %)
- výrazné rozdíly mezi kraji v podílu na všech prioritách SRR, které se pohybují od 13 až do 42 %
- nejvyšším poměrem ze všech priorit SRR intervenovali v období 2004-06 Hlavní město Praha (což bylo pravděpodobně způsobeno započtením prostředků podle sídla žadatele, nikoliv místa realizace), v novém období 2007-13 pak Středočeský a Plzeňský kraj;

III.4.2 Priorita P 4.2 Zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti

Význam priority pro regionální rozvoj

Význam této priority spočívá v zajištění dopravní obslužnosti ve všech typech osídlení, zajištění provázanosti systémů veřejné dopravy, zavádění a rozšiřování integrovaných dopravních systémů v regionech a modernizaci dopravní infrastruktury regionálních center a zkvalitňování služeb MHD.

Svémi dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází pouze může umožňovat lepší dopravní obslužnost především na regionální a meziregionální úrovni.

Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

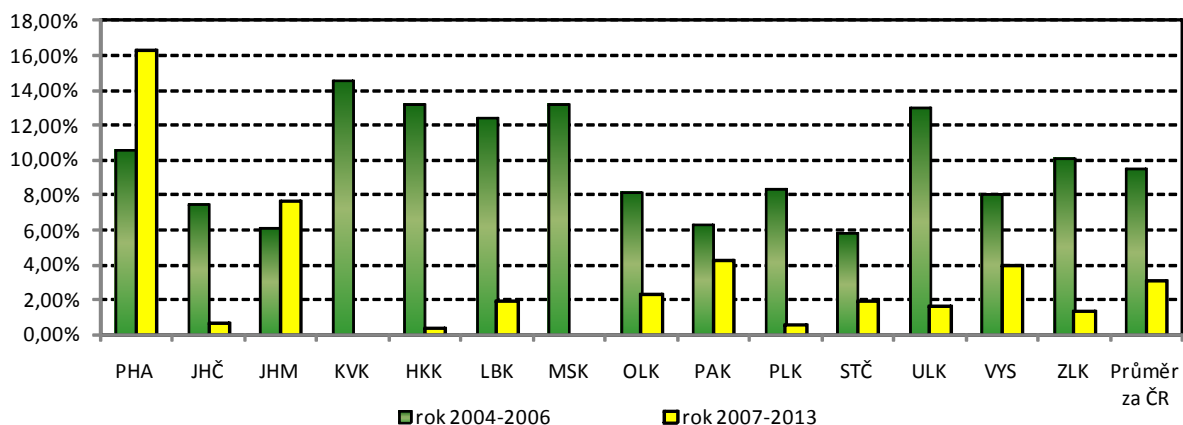
Investice do provázanosti systémů veřejné dopravy, integrovaných dopravních systémů a zkvalitňování služeb MHD se podílejí na realizaci a naplňování SRR méně než předchozí priorit. Přesto jak je patrné z následujícího grafu, dosahovaly intervence v dané oblasti v období 2004-06 v průměru cca 12 % ze všech prostředků vynaložených na SRR v daném období. Poměr jednotlivých vynaložených prostředků mezi jednotlivými kraji byl přitom relativně stejný s výraznou převahou Karlovarského, Královehradeckého, Moravskoslezského a Ústeckého kraje.

V novém období 2007-13 je vlivem intervencí z OP Doprava, OP Praha Konkurenceschopnost a ROP podíl této priority v průměru ČR měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritní oblast SRR okolo 3 %.

Tato skutečnost je však do značné míry dána zejména tím, že mnohé intervence dosud nebyly zahájeny a realizovány.

Jednotlivé podíly v krajích se liší v rozmezí od 0 do 7 % podílu na všech oblastech SRR. Jsou tedy kraje, které do zajištění dopravní obslužnosti neinvestovaly prozatím z finančních prostředků z OP 2007-13 vůbec a naopak nejvíce do této priority intervenovala Praha podílem přes 16 %.

Graf 23 - Podíl výdajů OP v prioritě 4.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

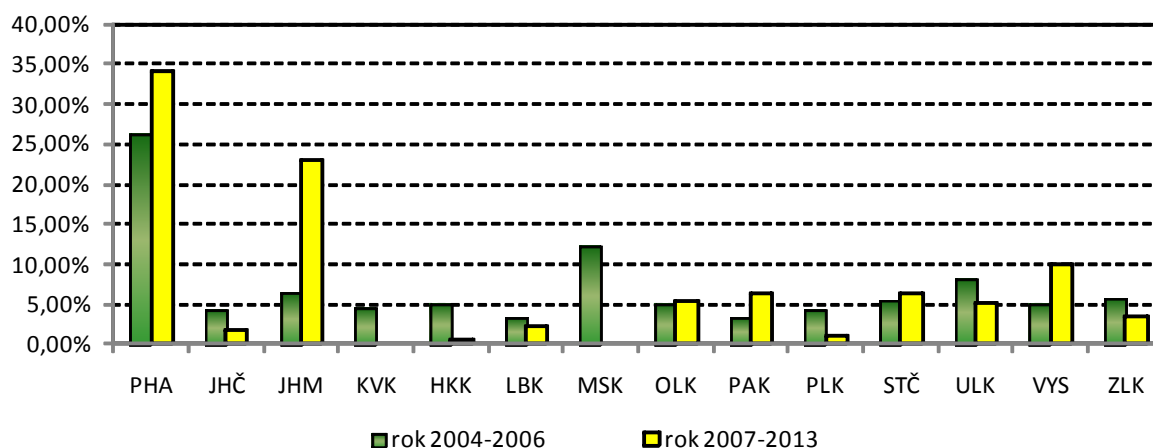

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na této prioritě nejvíce podílejí infrastrukturní projekty realizované v Praze, v Moravskoslezském a v Jihomoravském kraji. Investice v hlavní městě jsou pochopitelné, je zde nejrozsáhlejší systém městské hromadné dopravy v ČR a postupná integrace s železniční dopravou jsou důvodem největších finančních objemů v této prioritě právě na území Prahy.

V novém období 2007-13 dosud žádné finanční prostředky neputovaly z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do Karlovarského a Moravskoslezského kraje. Především v případě Moravskoslezského kraje je to překvapivé a pravděpodobně, zde nejsou dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a nepřipravil se doposud žádný projektový záměr pro tento charakter podpory.

Graf 24 - Podíl výdajů kraje v prioritě 4.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- podíl priority Zajištění kvalitní regionální, meziregionální a nadregionální dopravní obslužnosti na naplňování celé SRR 3 %
- nejvyšším poměrem ze všech priorit SRR intervenovala Praha a Jihomoravský kraj
- porovnání krajů dle finančního objemu: největší podíl Praha, Jihomoravský kraj, vůbec Karlovarský a Moravskoslezský kraj

III.4.3 Priorita P 4.3 Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na modernizaci rozvodných energetických soustav v regionech a obnově technicky dožitých potrubních a kabelových sítí ve městech, zejména v historických jádrech.

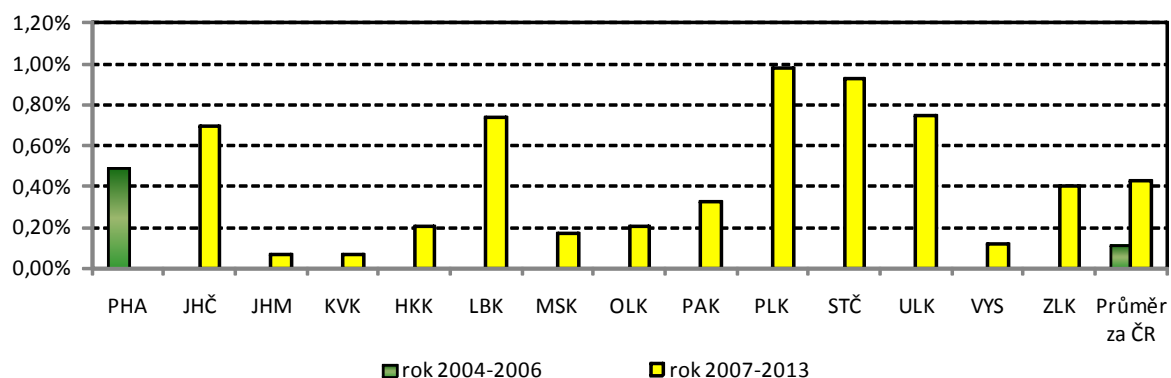
Svémi dílčími opatřeními může vytvářet pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá nijak k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů vlivem této priority SRR nedochází. Svými opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do rozvodných soustav a inženýrských sítí se na realizaci a naplňování SRR podílí dosti nepatrně. Vlivem intervence na úsporu energie a obnovitelných zdrojů energie z OP Podnikání a inovace je podíl této priority měřený objemem finančních prostředků okolo 0,4 %, což je vzhledem k prioritám v rámci prioritní oblasti 4 Infrastruktura velmi malý podíl. V období 2004-06 byl tento podíl dokonce nulový, vyjma Hlavního města Prahy, kde byla menší část intervencí zaměřena na podporu budování optických sítí s cílem zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu.

Jednotlivé podíly v krajích se liší v rozmezí maximálně do 1 % podílu na všech oblastech SRR.

Graf 25 - Podíl výdajů OP v prioritě 4.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

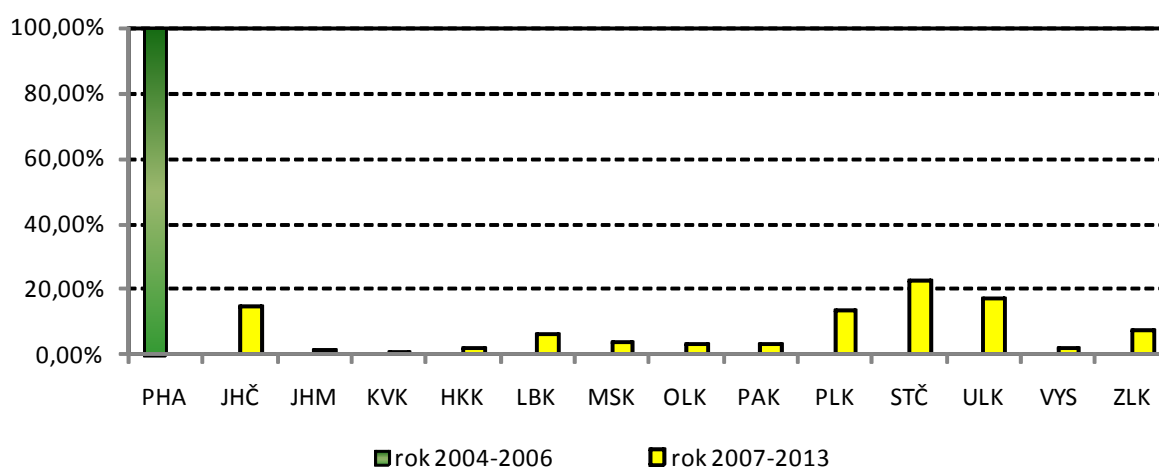

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na této prioritě nejvíce podílejí infrastrukturní projekty realizované ve Středočeském, Ústeckém a Jihočeském kraji.

Naopak nejméně finančních prostředků putovalo z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do Karlovarského, Jihomoravského kraje.

Graf 26 - Podíl výdajů kraje v prioritě 4.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- podíl priority **Rozvoj energetických a spojových sítí a zařízení v regionech** na naplňování celé SRR je zanedbatelný (0,4 %)
- v rámci prioritní oblasti Infrastruktura je rovněž velmi nepatrný
- realizována pouze prostřednictvím jedné prioritní osy jednoho operačního programu (OPPI)

III.4.4 Priorita P 4.4 Rozvoj informačních technologií v regionech

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje podporu vzniku a zkvalitnění páteřních přenosových a místních telekomunikačních sítí, na podporu zavádění internetu a budování míst veřejného přístupu k internetu a dále také na podporu infrastruktury Integrovaného záchranného systému na národní i regionální úrovni.

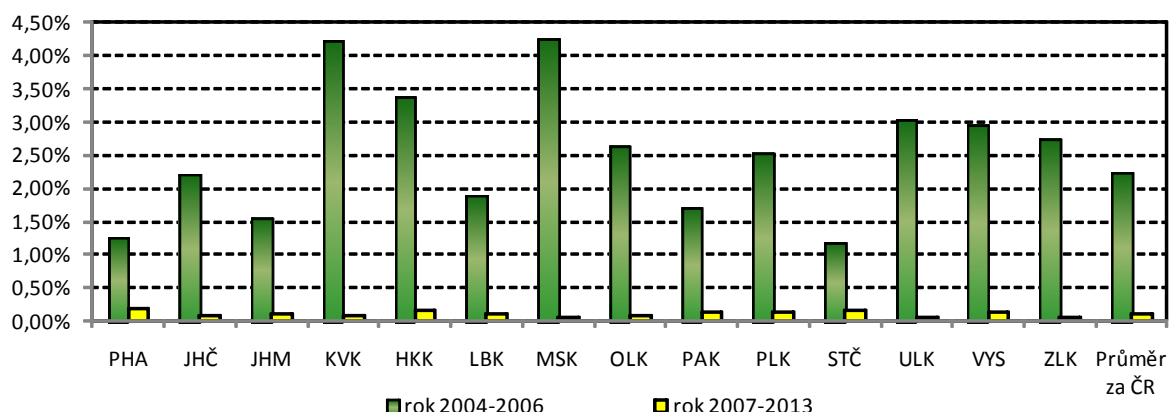
Svémi dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází pouze může umožňovat lepší dopravní obslužnost především na regionální a meziregionální úrovni.

Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do telekomunikačních sítí a podpory internetu se na realizaci a naplňování SRR podílí zatím dosti nepatrně. Vlivem intervencí ze Společného operačního programu v období 2004-06 a vlivem intervencí z Integrovaného operačního programu v období 2007-13 je podíl této priority v průměru ČR měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritní oblast SRR, jen velmi slabý okolo 0,1 %. Dá se však očekávat, že v období 2007-13 především realizací dalších intervencí z operačních programů, které ještě nejsou příliš rozeběhnuty (OP VaVpl, IOP) bude tato priorita SRR naplňována větším finančním objemem např. realizací e-Governmentu a projektů smart administration.

Graf 27 - Podíl výdajů OP v prioritě 4.4 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- podíl priority **Rozvoj informačních technologií v regionech** na naplňování celé SRR je zanedbatelný (0,1 %)
- v rámci prioritní oblasti Infrastruktura je rovněž velmi nepatrný
- bude realizována prostřednictvím intervencí ze zpožděných programů (VaVpl a IOP)

III.5 Prioritní oblast PO 5 Příroda, krajina a životní prostředí

Prioritní oblast 5 Příroda, krajina a životní prostředí je důležitá tím, že ve svých dílčích prioritách pro jednotlivé komponenty přírodního prostředí určuje kvalitu přírodního prostředí a ta ve skutečnosti rozhoduje o lokalizaci dílčích aktivit v území a v regionech. Přírodní podmínky jsou tedy jedním z hlavních faktorů, které determinují funkční využití území. Tato prioritní oblast SRR byla v programovém období 2004 – 06 naplňována nejvíce intervencemi z Operačního programu Infrastruktura – část Zlepšování environmentální infrastruktury a také Programem pro rozvoj venkova. V programovém období 2007 – 13 je pak naplňována nejvíce intervencemi z operačního programu Životní prostředí, dále i operačním programem Vzdělávání pro konkurenceschopnost a operačním programem Podnikání a inovace.

To je tedy hlavní vztah Prioritní oblasti 5 k regionálnímu rozvoji, která však svými dílčími prioritami, které se soustředí především na ochranu životního prostředí a nakládání s materiálovými a energetickými zdroji, na ekonomický růst působí nepřímo a vytváří jen dílčí podmínky, které zprostředkovaně působí tím, že se zlepšují podpůrné faktory jako jsou životní podmínky a nepřímo tak ovlivňuje možný potenciální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této prioritní oblasti SRR nedochází pouze může umožňovat lepší kvalitu životního prostředí a tím i zatraktivnění regionu pro život, práci a investice.

Tato priorita je spíše svým vytvářením podmínek pro ekonomický růst nepřímo působící intervencí a je jedním z mnoha prvků, které by se měly podílet a přispět k dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionů České republiky a to je i tzv. rozvojově zaměřený cíl SRR na zvýšení ekonomického a environmentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů ČR na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy.

III.5.1 Priorita P 5.1 Ochrana životního prostředí včetně přírody

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita soustředí pozornost na omezování znečišťování ovzduší s důrazem na snižování emisí v zatížených regionech, modernizaci zdrojů pitné vody, rozšíření a rekonstrukce vodovodních a kanalizačních systémů a čištění odpadních vod, odstraňování starých

ekologických zátěží, ochranu půdy před kontaminací znečišťujícími látkami, posílení ochrany a péče o evropsky významné lokality a posílení biodiversity a ekologické stability krajiny.

Svémi dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází pouze může umožňovat lepší životní podmínky a lepší kvalitu životního prostředí a vytvářet tak možné podmínky pro rozvojové aktivity regionálních subjektů.

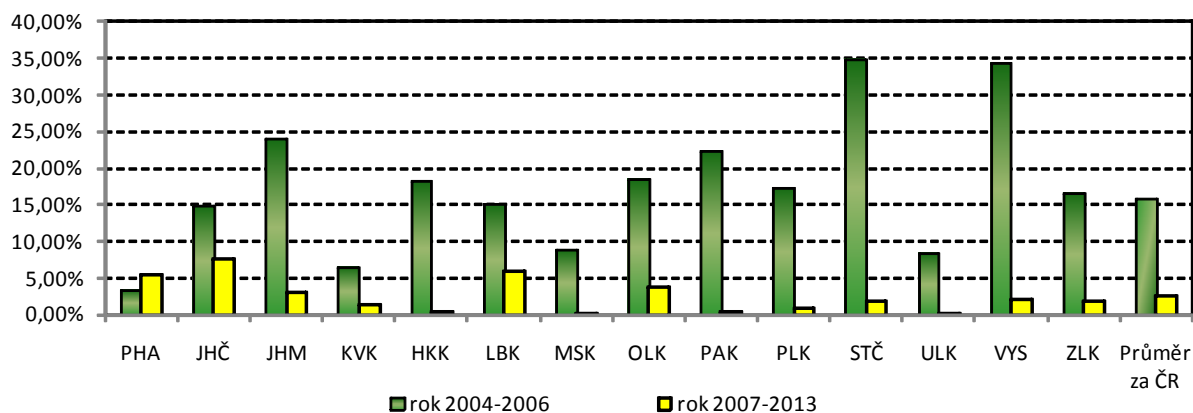
Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do ochrany a zlepšování životního prostředí se na realizaci a naplňování SRR podílejí v novém programovacím období zatím výrazně méně než tomu bylo v předchozím období 2004-06. Především vlivem intervencí zaměřených na zlepšení vodohospodářské infrastruktury a zlepšení kvality ovzduší z OP Životní prostředí a OP Praha Konkurenceschopnost je podíl této priority měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritní oblast SRR 2,5 %, což je mnohem méně než v minulém období, kde to bylo až 16 %.

Jednotlivé podíly v krajích se liší v rozmezí od 0,1 až do 7,7 % podílu na všech oblastech SRR. Jsou tedy kraje, které do zajištění ochrany a snížení znečištění vod a zlepšení kvality ovzduší a snížení emisí investovali poměrem zatím proplacených finančních prostředků z OP 2007-13 pouze v řádech desítek miliónů Kč. Jedná se například o Moravskoslezský a Ústecký kraj, které však více soustředí své investice do životního prostředí do druhé priority – šetrné nakládání se zdroji.

Graf 28 - Podíl výdajů OP v prioritě 5.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

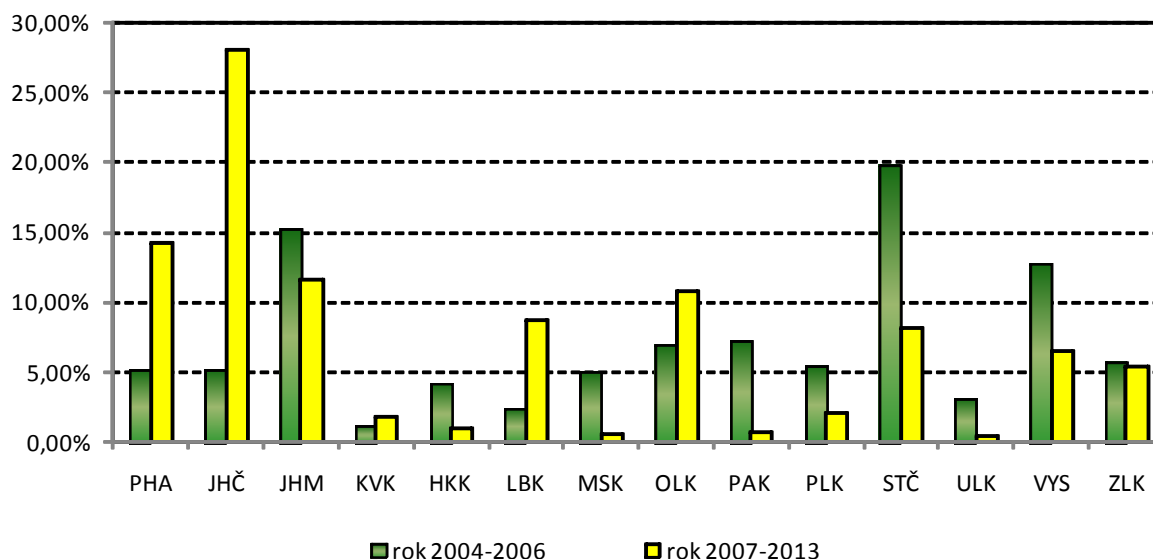
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na této prioritě nejvíce podílejí projekty realizované v Jihočeském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Tyto regiony tak mají pravděpodobně velmi dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a daří se připravit úspěšné žádosti o podporu.

Naopak nejméně finančních prostředků putovalo z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do Ústeckého, Moravskoslezského a Pardubického kraje, což však v prvních dvou případech neznamena, že by tyto kraje byly v dané oblasti neúspěšné, ale spíše skutečnost, že jejich potřeba po zlepšení životního prostředí se soustředí více do oblastí, které naplňují druhou prioritu v prioritní oblasti 5 Příroda, krajina a životní prostředí.

Z přehledu je rovněž patrné, že došlo k výrazným rozdílům mezi obdobími 2004-06 a obdobími 2007-13 a to zejména k výraznému nárůstu investic na území Jihočeského kraje a Hlavního města Prahy a naopak poklesu u Středočeského kraje a kraje Vysočina. Tento rozdíl je však možno připisovat spíše jinak zaměřeným OP v novém období, než faktickým změnám v potřebách regionů.

Graf 29 - Podíl výdajů kraje v prioritě 5.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- prozatím výrazně nižší podíl priority na naplňování SRR v porovnání s obdobím 2004 – 06 (2,5 %)
- nejvyšším poměrem ze všech priorit SRR intervenovali Jihočeský a Liberecký kraj
- porovnání krajů dle finančního objemu: největší podíl Jihočeský, Jihomoravský a Olomoucký kraj, nejméně Moravskoslezský, Ústecký a Pardubický kraj

III.5.2 Priorita P 5.2 Šetrné nakládání s materiálovými a energetickými zdroji

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na zvyšování úspor energie a zajišťování vhodného poměru spotřeby primárních a obnovitelných energetických zdrojů, na podporu vývoje nízkoemisních, nízkoodpadových a energeticky nenáročných technologií v průmyslu, na omezování množství vznikajících odpadů a na podporu výroby ekologicky šetrných výrobků.

Svémi dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází pouze může umožňovat lepší životní podmínky a lepší kvalitu životního prostředí a vytvářet tak možné podmínky pro rozvojové aktivity regionálních subjektů.

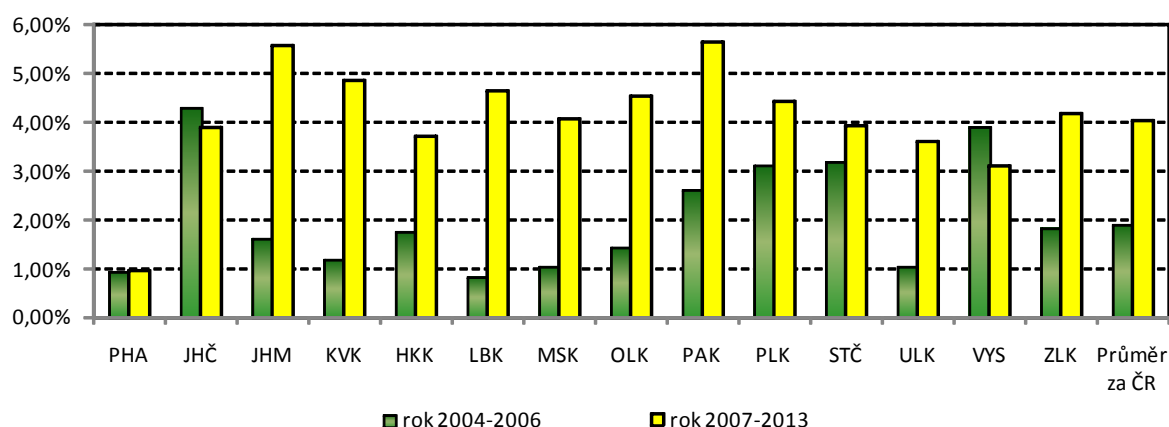
Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do šetrného nakládání s materiálovými zdroji a energetickými zdroji se na naplňování SRR podílejí v novém programovacím období více než tomu bylo v předchozím období 2004-06. Především vlivem intervencí zaměřených na udržitelné využívání zdrojů energie a zkvalitnění nakládání s odpady z OP Životní prostředí a programu úspory energie a obnovitelné zdroje energie z OP Podnikání a inovace a v Praze OP Konkurenceschopnost je podíl této priority měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR 4 %, což je již nyní dvakrát více než v minulém období, kde to bylo okolo 2 %.

Jednotlivé podíly v krajích se liší v rozmezí od 3 % do 5,7 % podílu na všech oblastech SRR. Rozdíly mezi kraji tedy nejsou tak velké jako v případě předchozí priority a výdaje krajů do realizace úspor energie a využití odpadního tepla a do zkvalitnění nakládání s odpady jsou více vyrovnané.

Graf 30 - Podíl výdajů OP v prioritě 5.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

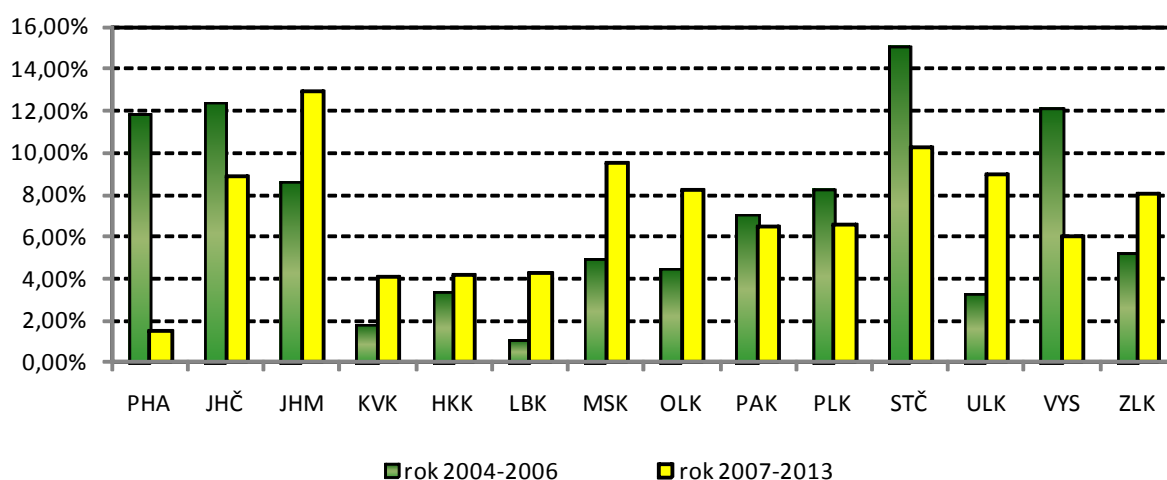

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na této prioritě nejvíce podílejí projekty realizované v Jihomoravském, Středočeském a Moravskoslezském kraji. Tyto regiony tak mají pravděpodobně velmi dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a daří se připravit úspěšné žádosti o podporu.

Naopak nejméně finančních prostředků putovalo z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do hl. města Prahy, která však není v dotačním území OP Životní prostředí a finanční možnosti OP Praha Konkurenceschopnost jsou nižší a poté do Karlovarského, Královehradeckého a Libereckého kraje. Nicméně to nemusí znamenat, že by tyto kraje byly v této oblasti neúspěšné, ale spíše jejich potřeba není v této oblasti tak rozsáhlá jako v porovnání u jiných krajů.

Graf 31 - Podíl výdajů kraje v prioritě 5.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- vyšší podíl priority na naplňování SRR v porovnání s obdobím 2004 – 06 (4 %)
- nejvyšší podíl na naplňování SRR ze všech třech priorit v prioritní oblasti 5
Příroda, krajina a životní prostředí
- porovnání krajů dle finančního objemu: největší podíl Jihomoravský, Středočeský a Moravskoslezský kraj, nejméně Karlovarský, Královehradecký a Liberecký kraj

III.5.3 Priorita P 5.3 Environmentální vzdělávání, poradenství a osvěta

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita soustředí pozornost na podporu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty ve školských zařízeních, veřejné a podnikové sféře, na vytváření efektivních regionálních systémů EVVO a podporu místních správ a samospráv v jejich aktivitách, dále na podporu

účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti životního prostředí v regionech a také na usnadnění přístupu veřejnosti k relevantním informacím z oblasti životního prostředí.

Svémi dílčími opatřeními vytváří pouze lepší podmínky pro možný potencionální růst regionů, ale sama o sobě nepřispívá k jejich růstu. Ke snížení regionálních rozdílů explicitně vlivem této priority SRR nedochází.

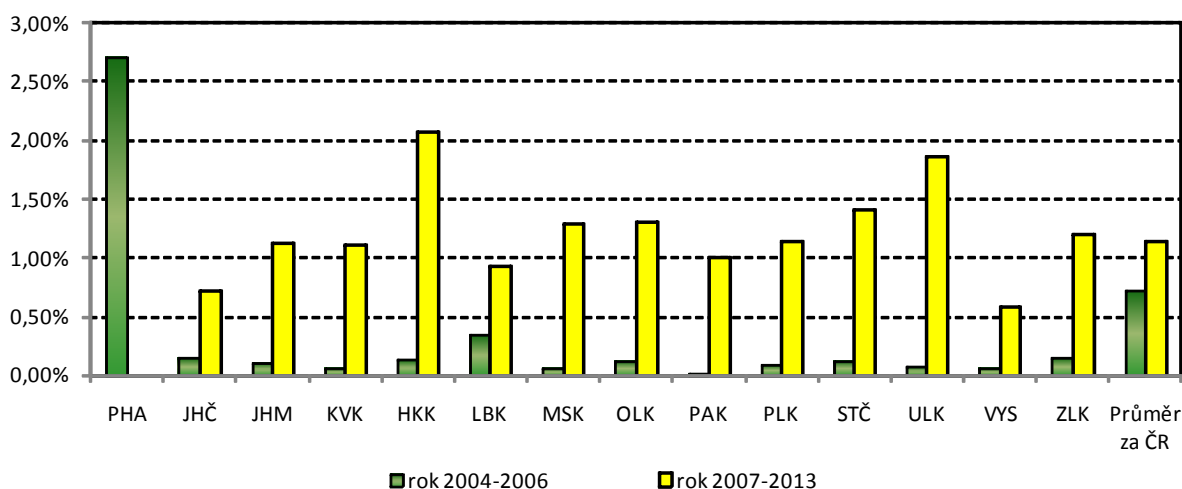
Svémi opatřeními přispívá k naplnění prvního instrumentálního cíle SRR - rozvojově zaměřený cíl.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Investice do environmentálního vzdělávání a poradenství se na realizaci a naplňování SRR podílejí v novém programovacím o trochu více než tomu bylo v předchozím období 2004-06. Především vlivem intervencí zaměřených na primární i další vzdělávání v rámci OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů z OP Životní prostředí, je podíl této priority měřený objemem finančních prostředků směřovaných do intervencí, které naplňují tuto prioritní oblast SRR 1,1 %. I tak je to v porovnání s předchozími dvěma prioritami nejméně v této prioritní oblasti.

Jednotlivé podíly v krajích v období 2007-13 se liší v rozmezí od 0,6 do 2,1 % podílu na všech oblastech SRR. Jedině Praha do vzdělávání v oblasti životního prostředí neintervenuje jelikož oba OP, které naplňují tuto prioritu, jsou určeny mimo Prahu.

Graf 32 - Podíl výdajů OP v prioritě 5.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

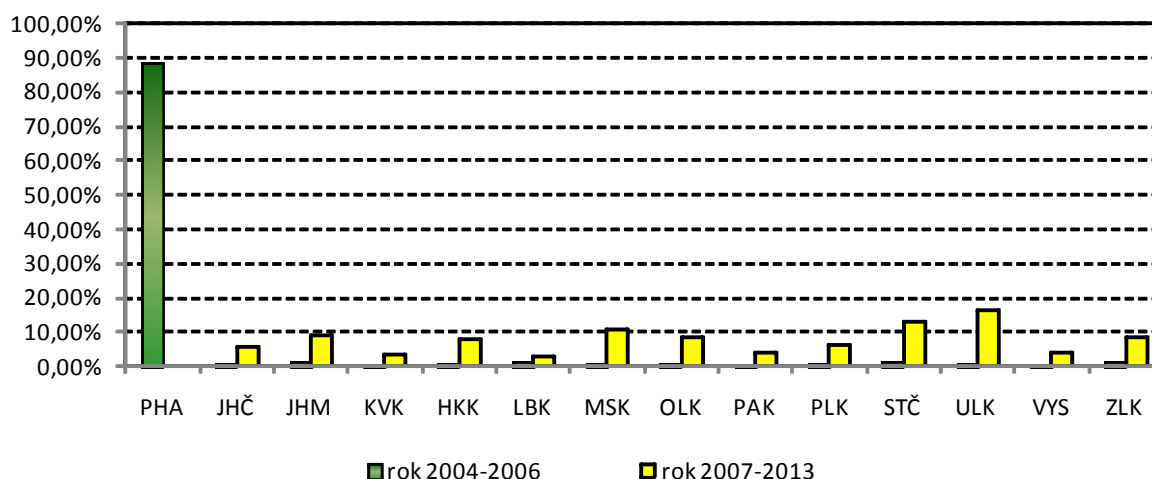

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu porovnání jednotlivých krajů měřené objemem finančních prostředků se na této prioritě nejvíce podílejí projekty realizované v Ústeckém a Středočeském kraji. Tyto regiony tak mají pravděpodobně velmi dobře připravené podmínky pro intervence v této prioritě a daří se připravit úspěšné žádosti o podporu.

Naopak nejméně finančních prostředků putovalo z intervencí, které naplňují tuto prioritu SRR do Libereckého a Karlovarského kraje, což v tomto případě může být způsobeno nižším rozsahem potřeby v porovnání s ostatními kraji vzhledem k tomu že se jedná o dva nejmenší kraje.

Graf 33 - Podíl výdajů kraje v prioritě 5.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

- vyšší podíl priority na naplňování SRR v porovnání s obdobím 2004 – 06 (1,1 %)
- nejnižší podíl na naplňování SRR ze všech třech priorit v prioritní oblasti 5
Příroda, krajina a životní prostředí
- porovnání krajů dle finančního objemu: největší podíl Ústecký a Středočeský kraj, nejméně Karlovarský a Liberecký kraj

III.6 Prioritní oblast PO 6 Cestovní ruch

Význam prioritní oblasti spočívá v podpoře rozvoje cestovního ruchu jakožto jednoho z významných odvětví národního hospodářství.

S rostoucím významem cestovního ruchu pro ekonomický rozvoj regionů se zároveň jedná o jednu z důležitých oblastí pro naplnění rozvojově zaměřeného cíle SRR (tj. „zvýšení ekonomického a enviromentálního potenciálu, konkurenceschopnosti a sociální úrovně regionů ČR na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony Evropy“).

Hlavními přínosy kohezní politiky při naplňování této prioritní oblasti jsou:

- zlepšování úrovně infrastruktury cestovního ruchu, a to jak ve smyslu rozvoje základních (ubytování, stravování), tak také doplňkových zařízení cestovního ruchu (pro zvýšení využitelnosti v mimosezóně, v případě špatného počasí apod.) včetně zkvalitňování informační obsluhy (IS v cestovním ruchu)
- rozvoj lidských zdrojů v oblasti cestovního ruchu
- posilování regionální spolupráce v cestovním ruchu
- aktivní využívání kulturního dědictví a přírodního bohatství regionů
- tvorba komplexních produktů cestovního ruchu

III.6.1 Priorita P 6.1 Organizace a management cestovního ruchu

Význam priority pro regionální rozvoj

V souvislosti s vytyčenými hlavními cíli, spočívajícími v zajištění kvalitních lidských zdrojů pro marketingové řízení cestovního ruchu, zavádění standardů systémů řízení včetně jejich certifikace a posilování regionální spolupráce, se priorita zaměřuje na podporu koordinace tvorby a aktualizace regionálních koncepčních materiálů v oblasti cestovního ruchu, zavádění a zkvalitňování marketingového řízení, rozvoj dalšího profesního a jazykového vzdělávání pracovníků v oblasti cestovního ruchu, aplikaci národních či mezinárodních standardů cestovního ruchu v ubytovacích a stravovacích službách a certifikaci kvality služeb a podporu spolupráce mezi subjekty působícími v oblasti cestovního ruchu na regionální a nadregionální úrovni.

Priorita přispívá k naplnění rozvojově zaměřeného cíle SRR a přímo působí na ekonomický růst prostřednictvím podpory rozvoje cestovního ruchu.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

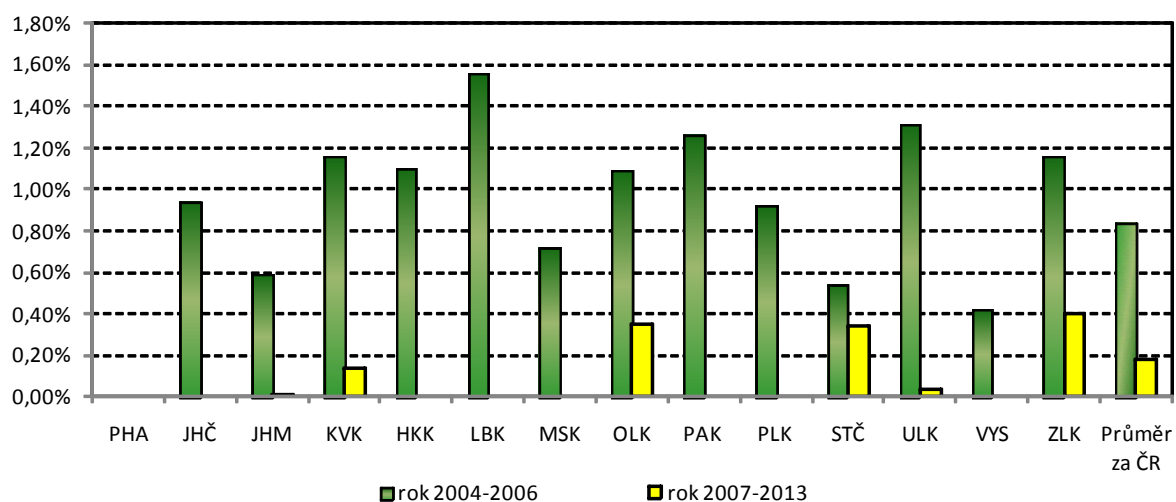
Obecně můžeme konstatovat, že v rámci realizace SRR reprezentují intervence v oblasti managementu cestovního ruchu co do objemu spíše méně významnou položku výdajů operačních programů, což lze pochopitelně přičíst celkovému charakteru poskytovaných finančních podpor, které jsou zastoupeny výdaji na realizaci tzv. „měkkých“ aktivit.

Tyto intervence byly v programovém období 2004-06 podporovány primárně ze SROP (více než 86 % celkových výdajů OP na danou prioritu) a dále potom v omezené míře z OPRLZ a na území Prahy v rámci JPD3.

Intervence programů byly ve vztahu k naplňování cílů priority zaměřeny na podporu tvorby marketingových studií a koncepcí pro cestovní ruch, tvorbu, zavádění a propagaci kvalitativních standardů pro cestovní ruch, a to na národní i regionální úrovni, dále potom v omezené míře na rozvoj dalšího profesního vzdělávání.

Z grafu je přitom patrné, že v porovnání obou programových období byly – i přes rozdíly v jejich procentuálním zastoupení – výdaje na realizaci priority v období 2004-06 v rámci krajů rozděleny rovnoměrněji.

Graf 34 - Podíl výdajů OP v prioritě 6.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 se poměrně výrazně zvýšil podíl Hlavního města Praha na celkových výdajích na danou prioritu. Jelikož Praha nemá možnost čerpat prostředky z ROPů, je tento nárůst způsoben čistě prostředky IOP. S ohledem na okruh příjemců vymezených v relevantních oblastech intervence IOP (v podstatě analogicky k SROP v minulém programovacím období), kdy se ve většině případů jedná pouze o MMR či agenturu CzechTourism (pouze v případě jedné podporované aktivity z celkem čtyř mohou být příjemci NNO nebo zájmová sdružení právnických osob, tzn. subjekty se sídlem mimo Prahu), reprezentují tedy hlavní potenciální příjemce subjekty v rámci Prahy. Ačkoli tedy z hlediska fyzické realizace, resp. míst dopadu, budou mít velmi pravděpodobně projekty širší (nadregionální či národní) přínos, nelze v této fázi hodnocení stanovit a explicitně vyčíslit skutečnou míru jejich dopadu do regionů a vynaložené prostředky jsou tedy sledovány podle sídla žadatele projektu.

Vysoké zkreslení hodnot vyjadřujících podíl výdajů OP za Prahu (které je patrné zejména při srovnání podílů jednotlivých regionů na dané prioritě – viz dále část zaměřená na popis regionálních rozdílů) je tedy opětovně důvodem, proč nebyly údaje za hlavní město do grafických srovnání zařazeny.

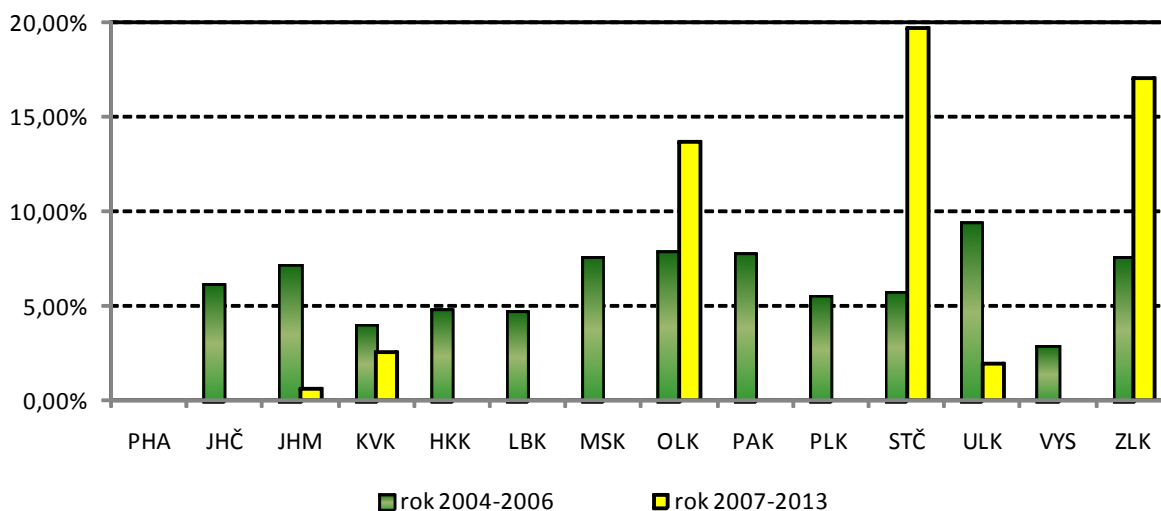
Z hlediska jednotlivých krajů je potom oproti minulému období zásadní rozdíl v tom, že čerpání prostředků regiony závisí na existenci příslušné priority/oblasti podpory v rámci ROP pro konkrétní region (NUTS II, pod který daný kraj územně spadá). V případě neexistence takovéto oblasti podpory, která by svým zaměřením pokrývala aktivity vymezené prioritou 6.1 SRR, jsou potom logicky výdaje na její čerpání nulové.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Největší podíl výdajů regionu v prioritě 6.1 v porovnání s celkovými vynaloženými výdaji na realizaci SRR zaznamenala v období 2004-06 Praha (18,1 %). Podíl výdajů v ostatních regionech se potom pohyboval v rozmezí od 2,9 % (Vysočina) do 9,5 % (Ústecký kraj).

Vysoký podíl Prahy byl dán zejména skutečností, že v případě části opatření SROP na podporu cestovního ruchu byli jako koneční příjemci podpory vymezeny pouze MMR či státem zřízené organizace (např. CzechTourism) se sídlem na území hlavního města Prahy, přičemž intervence byly sledovány podle sídla žadatele projektu a nikoli místa jejich přímého dopadu.

Graf 35 - Podíl výdajů kraje v prioritě 6.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V programovém období 2007-13 se velmi výrazně navýšil podíl Hlavního města Praha na celkových výdajích regionů na danou prioritu, a to až na 44,4 %. Tento nárůst lze opětovně připsat skutečnosti popsané v předchozím bodu (nárůst způsobený prostředky IOP, v jehož rámci ve vymezených relevantních oblastech intervence jsou potenciálními příjemci subjekty působící na území Prahy – MMR, CzechTourism).

Stejně tak v případě jednotlivých krajů jsou podíly výdajů závislé na existenci relevantní priority/oblasti podpory v rámci ROP pro konkrétní region (NUTS II, pod který daný kraj územně spadá); v případě její neexistence jsou výdaje na danou prioritu SRR nulové.

V rámci krajů čerpajících výdaje na realizaci dané priority SRR tedy po Praze nejvyšší podíl na celkových výdajích na SRR zaujímá Středočeský kraj (19,6 %), naopak poměrně zanedbatelné podíly připadají na regiony Jihomoravský (0,6 %), Ústecký (2,0 %) a Karlovarský (2,6 %).

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Programy naplňující prioritu 6.1 SRR se zaměřovaly/zaměřují na podporu tvorby marketingových studií a koncepcí pro cestovní ruch, tvorbu, zavádění a propagaci kvalitativních standardů pro cestovní ruch, a to na národní i regionální úrovni, dále potom v omezené míře na rozvoj dalšího profesního vzdělávání.

V programovém období 2004-06 byla podpora realizována zejména prostřednictvím Společného regionálního operačního programu, což výrazně přispělo k vyšší regionální diferenciaci podle toho jak byly jednotlivé regiony úspěšné.

V programovém období 2007-13 je podpora realizována jak prostřednictvím Integrovaného operačního programu – národní úroveň, tak prostřednictvím ROPů, díky čemuž jsou meziregionální rozdíly často způsobené nikoliv v připravenosti čerpat, nebo potřebách, ale v politické vůli stanovit cestovní ruch, respektive oblast managementu cestovního ruchu jako patřičnou prioritu a vyčlenit na ní adekvátní alokaci z ROP:

Výsledek hodnocení je v novém období taktéž výrazně zkreslen načasováním intervencí v jednotlivých krajích, přičemž v některých regionech ještě nebyly stěžejní projekty realizovány.

III.6.2 Priorita P 6.2 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se orientuje na především na investice do infrastruktury zařízení cestovního ruchu, a to jak základních, tak také doplňkových zařízení cestovního ruchu, jejichž prostřednictvím dojde ke zvýšení atraktivity území a umožní se tak prodloužení sezóny (např. pro případ nepříznivých povětrnostních podmínek). K rozvoji infrastruktury cestovního ruchu by měla významně napomoci také podpora zavádění informačních a komunikačních technologií do provozu zařízení cestovního ruchu.

Význam priority opětovně spočívá zejména v naplňování rozvojově zaměřeného cíle SRR přímým působením na ekonomický růst prostřednictvím podpory rozvoje infrastruktury a služeb v dané oblasti.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

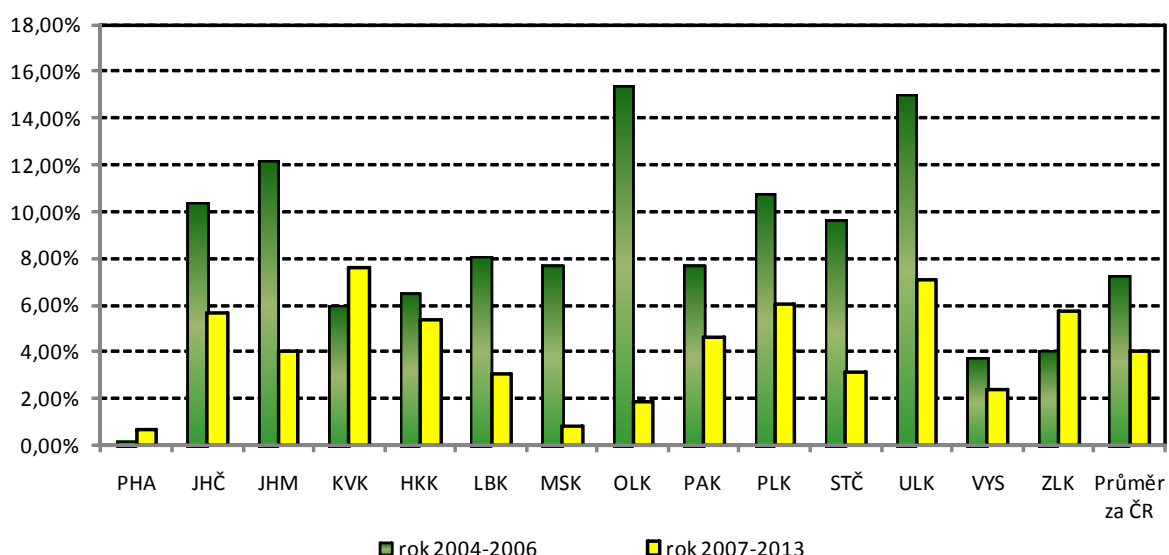
Infrastruktura cestovního ruchu byla v programovém období 2004-06 ve zcela rozhodující míře podporována intervencemi ze SROP (99,5 %). Podíl výdajů na naplňování priority se v jednotlivých regionech značně lišil.

Nejvýznamnější podíl výdajů na naplňování priority měl Olomoucký kraj (15,4 %), nejnižší podíl potom zaznamenalo Hlavní město Praha (necelých 0,2 %).

Z výsledků uvedených níže v grafu je patrné, že ve většině regionů měla z hlediska procentuelního podílu na celkových výdajích na realizaci SRR daná oblast podpory vysoký význam.

Hlavní pozornost intervencí byla soustředěna na investice generující příjem pro region a tvořící součást integrovaného regionálního nebo národního plánu rozvoje cestovního ruchu (projekty kongresového, lázeňského, kulturního cestovního ruchu a ekoturistu, IS cestovního ruchu, revitalizace kulturních a technických památek a kulturního dědictví, posílení ubytovacích kapacit a doplňkové infrastruktury, výstavba či obnova vybavenosti v oblasti sportu, rekreace, lázeňství, obnova a rozvoj turistických stezek, infrastruktury rekreační plavby, cyklostezek a cyklotras včetně doplňkových zařízení).

Graf 36 - Podíl výdajů OP v prioritě 6.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

V programovém období 2007-13 došlo oproti období předchozímu u většiny regionů k poměrně výraznému snížení podílu výdajů na realizaci dané priority SRR, přičemž nejmarkantnější procentní pokles byl zaznamenán u Olomouckého a Moravskoslezského kraje.

Nicméně i v aktuálním programovém období můžeme význam priority s ohledem na podíl výdajů na její realizaci v rámci celkových výdajů na SRR považovat za poměrně vysoký (v porovnání s ostatními 28 prioritami SRR dosahují výdaje na prioritu 6.2 v období 2007-13 osmé nejvyšší hodnoty).

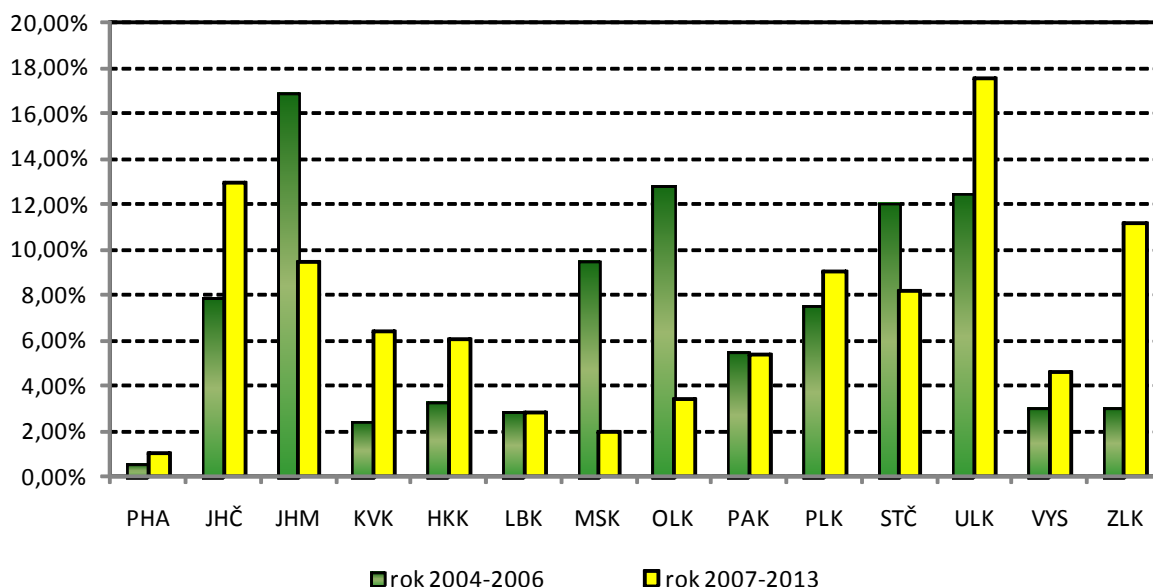
Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z hlediska regionálních disparit v úspěšnosti realizace intervencí priority 6.2 je opět patrný poměrně výrazný rozdíl ve výdajích vynaložených v programovém období 2004-06 jednotlivými regiony.

Nejvýznamnějšího podílu výdajů na danou prioritu v mezikrajském srovnání dosahoval Jihomoravský kraj (16,9 %), podíly výdajů v ostatních regionech lze potom v zásadě rozdělit do dvou až tří úrovní v závislosti na jejich výši (rozpětí cca 7,5 – 12,8 %, a 2,4 – 5,5 %, nejméně potom Praha s cca 0,5 %).

Uvedené disparity mohou být v případě cestovního ruchu spíše než nižší potřebou intervenovat v dané prioritě pravděpodobně způsobeny nedostatečnou připraveností pro čerpání či nedostatkem subjektů schopných připravit úspěšné žádosti o dotace. V takto specifickém odvětví potom může významnou roli hrát také celková atraktivita daného regionu pro cestovní ruch (což ovšem opětovně samo o sobě neodpovídá níže uvedeným podílům výdajů – viz např. Karlovarský vs. Moravskoslezský kraj).

Graf 37 - Podíl výdajů kraje v prioritě 6.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Podpora rozvoje infrastruktury cestovního ruchu představuje s ohledem na specifika tohoto odvětví a jeho rostoucí význam v rámci národního hospodářství poměrně důležitý prvek ekonomického rozvoje, což v případě mnoha regionů dokládá také výrazný podíl výdajů na realizaci této priority v rámci naplňování cílů SRR.

Pozornost politiky soudržnosti je v dané prioritě soustředěna do oblasti přímých investic do rozvoje infrastruktury cestovního ruchu.

III.6.3 Priorita P 6.3 Rozvoj produktů a služeb cestovního ruchu

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita je realizována prostřednictvím podpory rozšiřování nabídky doplňkových služeb cestovního ruchu s důrazem na volnočasové aktivity a podporou zavádění a rozvíjení komplexních produktů cestovního ruchu.

Prostřednictvím aktivit v oblasti zavádění a zlepšování úrovně služeb cestovního ruchu přispívajících k využití přírodního a kulturního potenciálu, rozvoji mimosezónního CR a CR mimo tradiční destinace, podpory produktů a marketingové a propagační podpory aktivit cestovního ruchu, přispívá priorita přímo k ekonomickému růstu regionů a naplňuje rozvojově zaměřený strategický cíl.

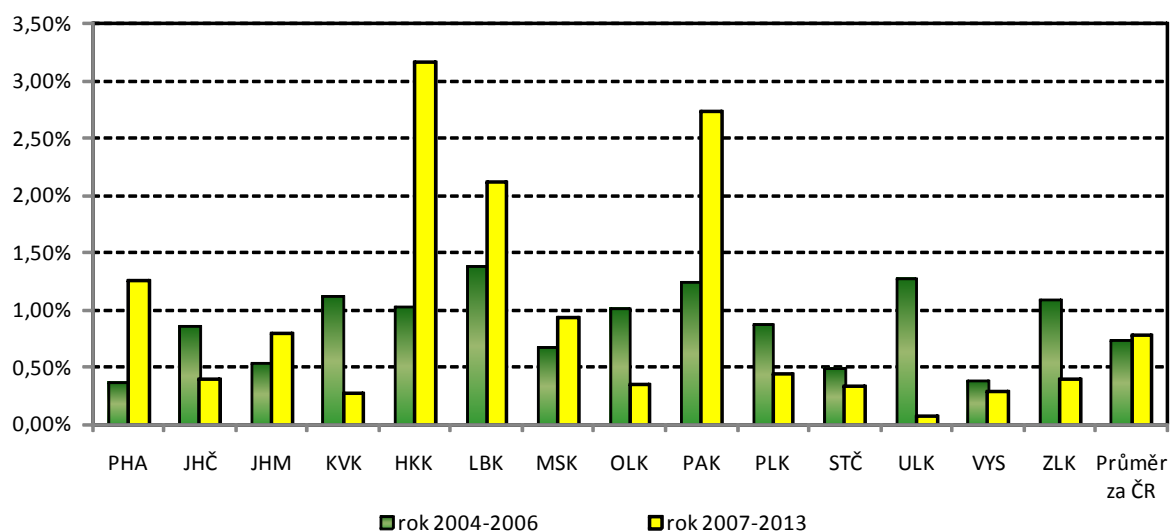
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Priorita byla v období 2004-06 naplňována pomocí intervencí SROP a v omezeném rozsahu potom OP RVMZ a JPD3.

Intervence uvedených programů byly soustředěny na podporu tvorby propagačních materiálů, tvorbu produktů cestovního ruchu v regionech, podporu účasti na veletrzích a workshopech cestovního ruchu, pořádání odborných akcí (konference apod.) v cestovním ruchu atd.

Obdobně jako v případě priority 6.1 je vzhledem k podpoře neinvestičních aktivit význam řešené priority z hlediska objemu výdajů na realizaci SRR relativně nízký, kdy v průměru ČR bylo z operačních programů 2004-06 na prioritu vynaloženo zhruba 0,7 % celkových výdajů na realizaci SRR.

Graf 38 - Podíl výdajů OP v prioritě 6.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Z výše uvedeného grafu jsou zřetelné značné rozdíly v podílech výdajů především při srovnání obou programových období, kdy zatímco v období 2004-06 se podíly výdajů bez markantnějších odchylek držely u všech regionů na zhruba srovnatelné hladině, v aktuálním programovém období je patrný výrazný nárůst těchto podílů u krajů spadajících do regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod (Královéhradecký, Liberecký a Pardubický kraj).

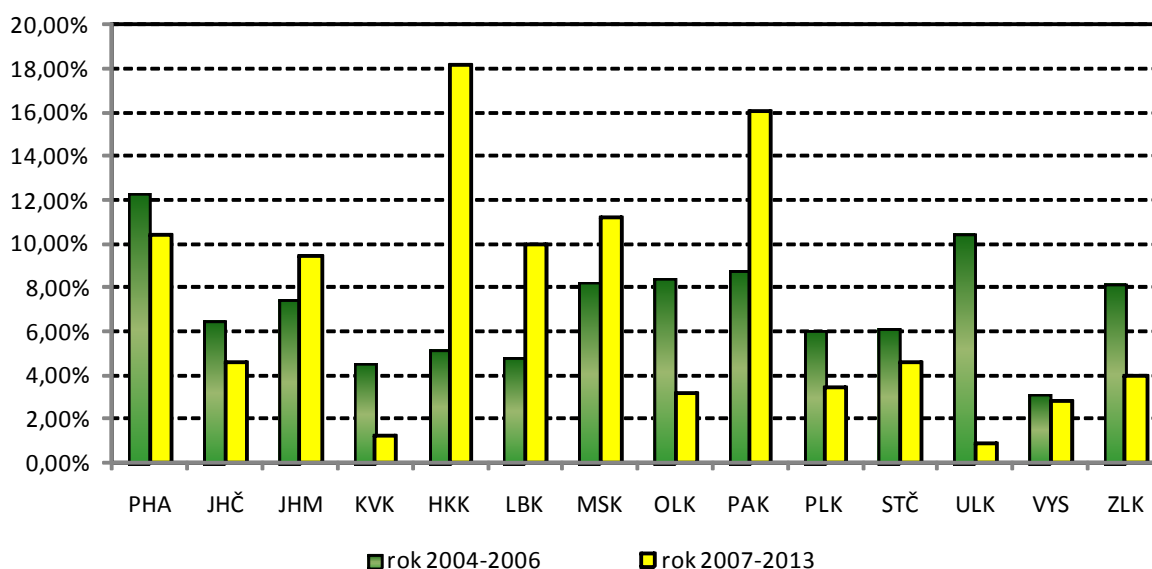
Tuto skutečnost lze jednoznačně připsat zaměření jednotlivých ROP, kdy je zřejmé, že v rámci nastavení dílčích priorit a opatření ROP Severovýchod byla dané prioritě SRR věnována zvýšená pozornost.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Rozdíly v zastoupení výdajů na prioritu 6.3 na celkových výdajích priority SRR dle jednotlivých regionů zaznamenaly poměrně výrazné výkyvy zejména v porovnání jednotlivých programových období, kdy – jak uvedeno v předchozím bodě – zásadní nárůst podílu těchto výdajů je zřejmý u krajů spadajících pod region soudržnosti NUTS II Severovýchod.

Naopak v některých z ostatních regionů lze sledovat významný pokles těchto výdajů, což může být způsobeno nízkým zájmem o intervence v dané oblasti.

Graf 39 - Podíl výdajů kraje v prioritě 6.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Realizace opatření priority 6.3 zaměřených na podporu rozšiřování nabídky doplňkových služeb cestovního ruchu s důrazem na volnočasové aktivity a rozvoj komplexních produktů cestovního ruchu nezaujímá čistě z hlediska výdajů na prioritu významnou roli v rámci naplňování SRR. Toto je nicméně do značné míry dáno neinvestičním charakterem podporovaných aktivit.

Podíl intervencí v rámci jednotlivých programových období zaznamenal poměrně zásadní vývoj v porovnání jednotlivých regionů. V tomto směru nicméně nelze jednoznačně konstatovat, že důsledkem uvedených skutečností bude nárůst regionálních disparit, jelikož s ohledem na charakter a zaměření priority můžeme předpokládat, že příčiny nižších výdajů na realizaci priority v konkrétních regionech mohou vyplývat kupříkladu z nižší potřeby intervencí v dané oblasti ze strany některých regionů (např. v důsledku realizace větší části plánovaných opatření v oblasti rozvoje produktů a služeb v CR v uplynulém období).

III.7 Prioritní oblast PO 7 Kultura

Význam této prioritní oblasti spočívá v podpoře obnovy a rozvoje kulturních památek, a dále potom v oblasti „měkkých“ aktivit v podpoře organizace a řízení kulturních činností, vzdělávání a informovanosti

Oblast se zaměřuje na naplňování rozvojově zaměřeného cíle SRR, přičemž s ohledem na podporované aktivity působí na ekonomický růst zprostředkovaně zlepšováním dílčích podpůrných faktorů (obnova památek např. pro účely jejich potenciálního využití v cestovním ruchu, vzdělávání zaměstnanců kulturních institucí za účelem zvyšování úrovně jejich řízení a tím zvyšování efektivity jejich provozu apod.).

Na oblast podpory kultury se v obou programovacích obdobích zaměřovaly/zaměřují tři operační programy (2004-06: JPD2, JPD3 a OPRLZ; 2007-13: ROPy, PRV a IOP), přičemž v období 2004-06 byla faktická obnova kulturních památek řešena prakticky pouze v rámci území Hlavního města Praha (JPD2; v případě ostatních regionů ČR podpora obnovy památek nebyla v daném období v rámci operačních programů podporována), ostatní intervence byly realizovány formou podpory vzdělávání a informovanosti v kultuře (JPD3, OPRLZ).

III.7.1 Priorita P 7.1 Organizace a řízení kulturních aktivit

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje zejména na podporu dalšího profesního vzdělávání pracovníků v oblasti kultury, podporu tvorby a aktualizace koncepčních dokumentů či rozvoj spolupráce mezi subjekty působícími v oblasti kultury na úrovni regionů a obcí, přičemž přispívá k naplňování rozvojově zaměřeného cíle SRR a zprostředkovaně působí na ekonomický růst prostřednictvím podpory zlepšování poskytovaných služeb v dané oblasti.

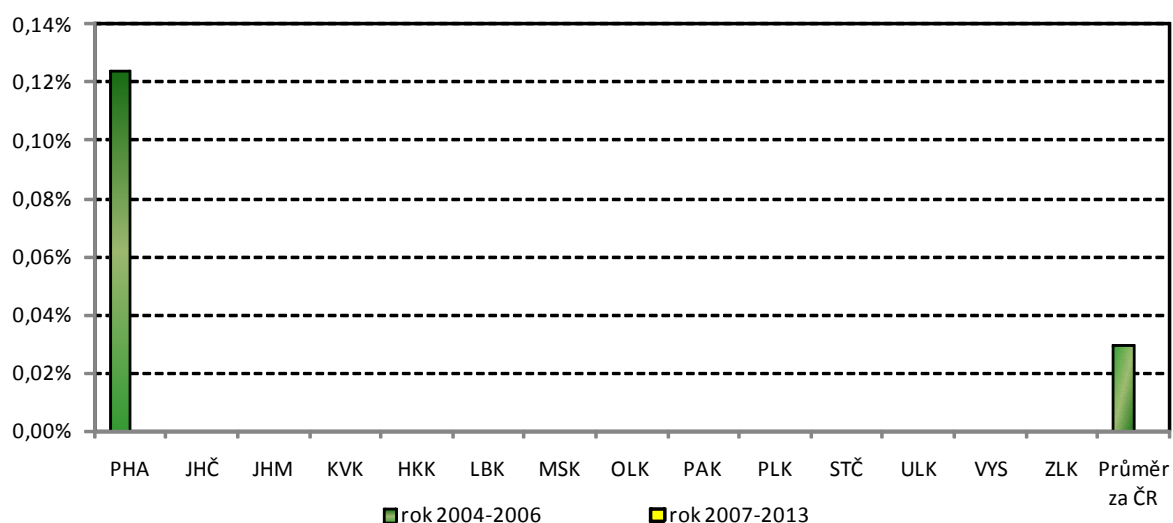
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Intervence v oblasti organizace a řízení kulturních aktivit nehrají v rámci realizace SRR významnou roli. V období 2004-06 byly aktivity v dané oblasti podporovány pouze v rámci

území Hlavního města Praha z operačního programu JPD3, a to ještě pouze v minimální míře (v rámci programu pouze 0,8 % jeho celkových výdajů).

Intervence byly zaměřeny na další profesní vzdělávání a rozvoj marketingových dovedností pracovníků kulturních institucí.

Graf 40 - Podíl výdajů OP v prioritě 7.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

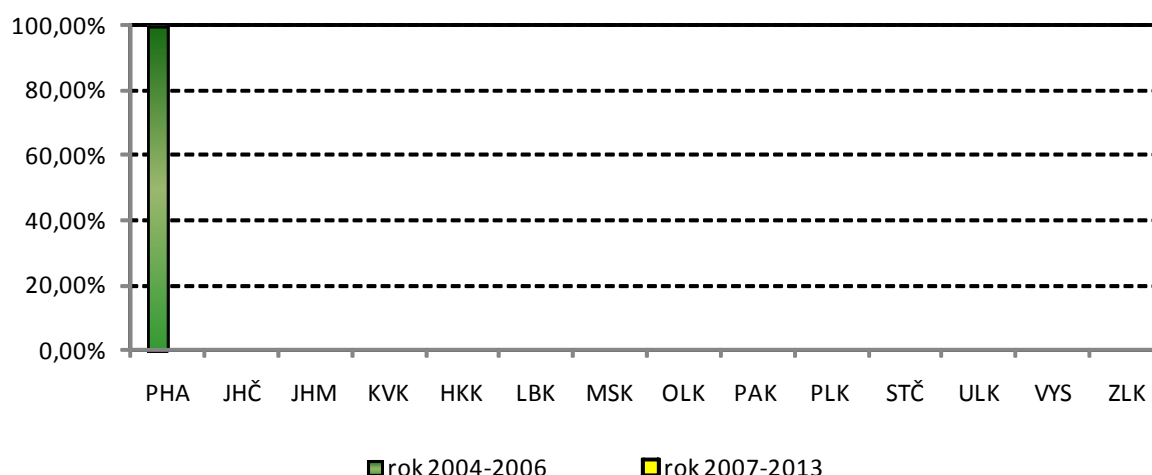

V aktuálním programovém období jsou aktivity v rámci realizace dané priority SRR podporovány intervencemi z IOP. Ačkoli lze míru této podpory opětovně vzhledem k celkové alokaci programu spatřovat jako minimální (cca 2 % celkových výdajů programu), významnou roli zde hraje obecně vysoký nárůst celkových finančních prostředků na realizaci SRR.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Jak již bylo uvedeno, veškeré výdaje vynaložené na aktivity priority 7.1 SRR připadají na Hlavní město Praha, a to z důvodu financování této priority čistě z programu JPD3.

Graf 41 - Podíl výdajů kraje v prioritě 7.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Hodnocení realizace intervencí v programovém období 2007-13 fakticky nelze v období zpracování analýzy provést s ohledem na skutečnost, že dosud nedošlo k čerpání výdajů vymezených na realizaci dané priority SRR.

Vzhledem ke skutečnosti, že v novém programovém období budou aktivity v rámci priority realizovány prostřednictvím IOP s působností v rámci celé ČR, lze nicméně oproti předchozímu období předpokládat, že dojde k rozdělení čerpání výdajů do více regionů ČR.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Přínos kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR spočívá v podpoře dalšího profesního vzdělávání a rozvoje marketingových dovedností pracovníků kulturních institucí, podpoře tvorby (popř. aktualizace) koncepčních dokumentů a podpoře rozvíjení spolupráce mezi subjekty působícími v oblasti kultury.

V obou programových obdobích je míra zastoupení intervencí do dané priority SRR v zásadě minimální, což lze nicméně vzhledem k charakteru aktivit do značné míry předpokládat.

III.7.2 Priorita P 7.2 Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na přímé investice do dobudování infrastruktury pro kulturu, zejména v regionech s jejím nedostatkem a zároveň také na podporu projektů v oblasti ekonomického využití kulturního potenciálu regionů, podporu kulturních akcí a institucí zajišťujících základní kulturní služby.

Význam priority opětovně spočívá především ve zlepšování podpůrných faktorů ekonomického rozvoje, kdy svým zaměřením přispívá k naplňování rozvojově zaměřeného cíle SRR a zprostředkovaně působí na ekonomický růst prostřednictvím podpory zlepšování úrovně kulturní infrastruktury a služeb v dané oblasti.

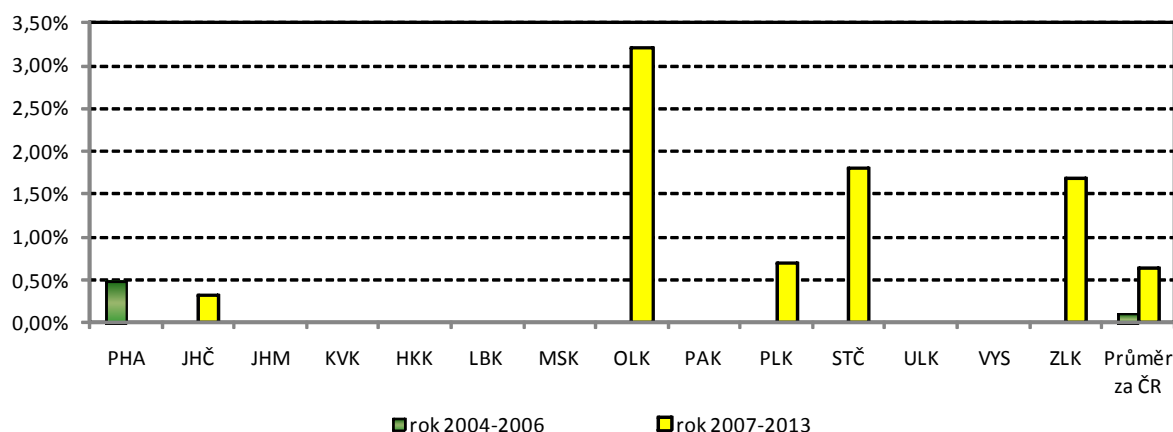
Teoreticky bychom (vzhledem k deklarovanému zaměření na podporu rozvoje infrastruktury v regionech s její nedostatečnou vybaveností) mohli přínos priority spatřovat také ve vztahu k naplňování disparitně orientovaného cíle, s ohledem na nastavení operačních programů relevantních pro naplňování dané priority, kdy jejich intervence jsou realizovány v podstatě plošně, je takovýto přínos v zásadě marginální.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

V programovém období 2004-06 byla priorita podporována opět pouze jedním operačním programem – JPD2 pro území Hlavního města Praha. Stejně jako u předchozí priority hrají intervence v daných oblastech realizace SRR v zásadě velmi omezenou roli (výdaje v rámci programu činily cca 1,8 % jeho celkových výdajů).

Hlavní pozornost intervencí byla soustředěna na rozvoj veřejné infrastruktury spojený s rozšířením nabídky služeb, veřejné vybavenosti a pracovních příležitostí místních obyvatel.

Graf 42 - Podíl výdajů OP v prioritě 7.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

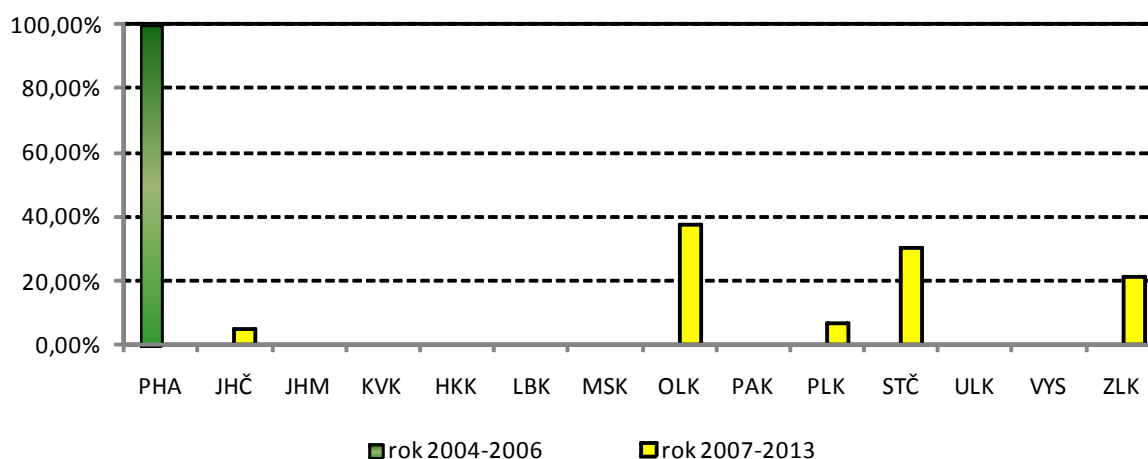
V programovém období 2007-13 jsou intervence podporující danou prioritu širší, přičemž jsou zastoupeny jednak jednotlivými ROP, a dále potom IOP. Srovnání podílů výdajů je provedeno pouze u některých krajů, u nichž intervence poskytované v rámci relevantních OP (ROP) zahrnují výdaje v oblasti kultury (v ostatních případech jsou intervence do kultury

zpravidla pouze dílčími aktivitami oblastí podpory zaměřených na rozvoj cestovního ruchu a nejsou samostatně evidovány, tj. nejsou explicitně vyčísleny výdaje na jejich realizaci). Z uvedeného grafu je patrné, že z hlediska podílu na celkových výdajích kraje na realizaci SRR jsou výdaje na danou prioritu v oblasti kultury nejvýznamněji zastoupeny v Olomouckém kraji ikdyž s ohledem na výše uvedené je i tento údaj potřeba vnímat s omezenou vypovídající schopností.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

V období 2004-06 byly opětovně jako u předchozí priority veškeré výdaje realizovány v rámci programu JPD2, a tedy na území Hlavního města Praha.

Graf 43 - Podíl výdajů kraje v prioritě 7.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

V programovém období 2007-13 připadá nejvýznamnější podíl na výdajích priority 7.2 na celkových výdajích SRR na Olomoucký kraj (cca 37,2 %).

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Rozvoj kulturní infrastruktury a služeb opětovně nepředstavuje na úrovni priorit SRR příliš významný faktor ekonomického rozvoje, čemuž odpovídá také relativně nízký podíl výdajů na realizaci intervencí v dané oblasti v porovnání s celkovými výdaji na realizaci SRR.

V rámci kohezní politiky se pozornost soustředí jak na přímé investice do rozvoje kulturní infrastruktury, tak také na podporu využívání kulturního potenciálu regionů (kulturní akce, rozvoj služeb).

III.7.3 Priorita P 7.3 Zachování a využívání kulturních památek

Význam priority pro regionální rozvoj

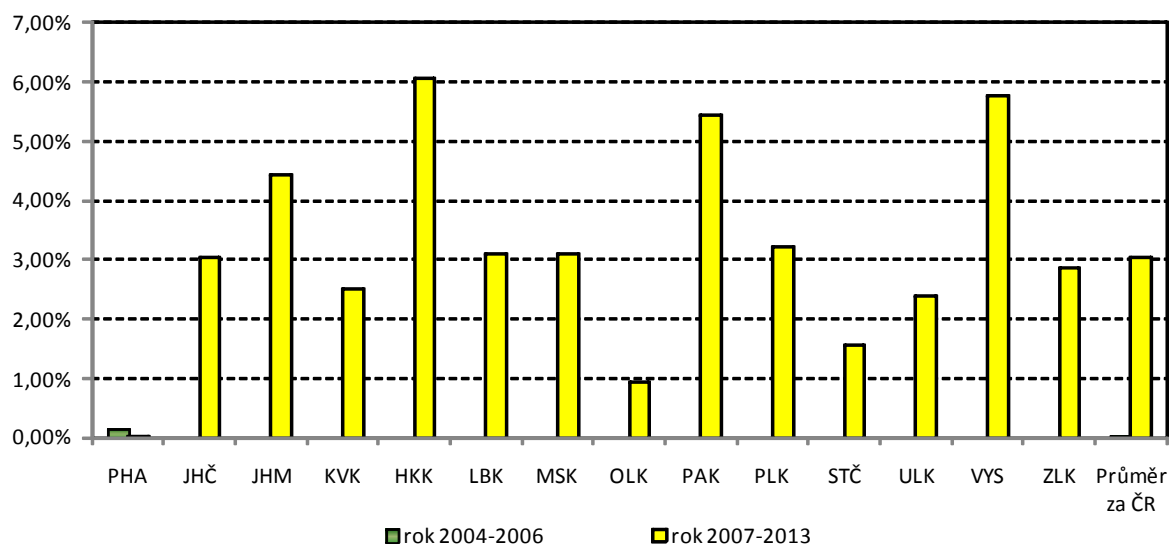
Priorita je zaměřena na zajištění obnovy a rekonstrukce kulturních památek regionů. Přispívá k naplnění prvního – rozvojově zaměřeného – strategického cíle SRR. Z hlediska přínosů pro ekonomický růst regionů potom priorita působí na tento růst zprostředkovaně, tedy zlepšováním využití kulturního potenciálu regionů pro ekonomické aktivity.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Obnova a rekonstrukce kulturních památek hrála při realizaci SRR pomocí intervencí operačních programů v období 2004-06 v celkovém měřítku v podstatě zanedbatelnou roli, přičemž relevantní aktivity byly opětovně realizovány pouze na území Hlavního města Praha v rámci JPD2.

Podíl výdajů uvedeného OP na prioritě vůči celkovým výdajům OP na realizaci SRR přitom činil necelých 0,6 %.

Graf 44 - Podíl výdajů OP v prioritě 7.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

V období 2007-13 je tedy opět z důvodu zcela odlišné struktury operačních programů patrná zásadní změna v regionálním rozložení intervencí, která souvisí s realizací priority prostřednictvím jednotlivých ROP, PRV a IOP. Výrazně nadprůměrný podíl výdajů (v průměru ČR na prioritu vynaloženy 3 % výdajů na realizaci SRR) na realizaci priority 7.3 na

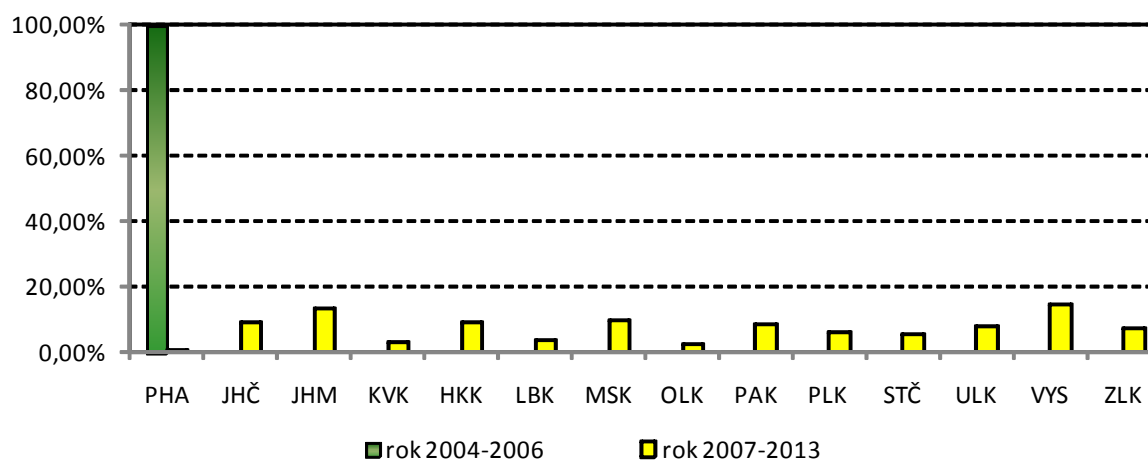
celkových výdajích na SRR připadá na Královéhradecký kraj, kraje Vysočina a Pardubický. Naopak nejhůře ze srovnání výdajů v daném období vychází Hlavní město Praha a regiony Olomoucký a Středočeský.

Vzhledem k omezenému okruhu opatření / aktivit (směru řešení), definovaných v rámci SRR jako relevantních pro naplňování dané priority, jsou intervence operačních programů v podstatě soustředěny na přímou podporu všech těchto opatření vymezených v rámci priority 7.3 SRR (tj. přímé investice do kulturní infrastruktury, podpora projektů pro zvýšení atraktivity a využití památkových objektů, integrované projekty).

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Analogicky k předchozím prioritám byly veškeré výdaje vynaložené na aktivity priority 7.3 SRR realizovány v rámci území Hlavního města Praha vzhledem k financování priority v celém rozsahu z programu JPD3.

Graf 45 - Podíl výdajů kraje v prioritě 7.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

V programovém období 2007-13 připadá nejvýznamnější podíl na výdajích priority 7.3 na celkových výdajích SRR na region Vysočina (cca 14,6 %) a na Jihomoravský kraj (13,6 %). Výrazně nízké zastoupení výdajů na tuto prioritu mají potom kraje Olomoucký (2,2 %), Karlovarský (2,8 %) a Liberecký (3,7 %). Tato skutečnost může být dána nižší potřebou intervencí do obnovy kulturních památek v rámci uvedených regionů (např. vzhledem k nižšímu počtu památek, relativně lepšímu stavu památek apod.).

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Opatření priority 7.3 nepředstavují v rámci priorit SRR příliš významný faktor ekonomického rozvoje, čemuž opět (stejně jako u ostatních priorit v oblasti kultury) odpovídá relativně nízký podíl výdajů na realizaci intervencí v porovnání s celkovými výdaji na realizaci SRR.

Hlavní přínos kohezní politiky pro danou prioritu spočívá v podpoře přímých investic do obnovy kulturních památek zejména za účelem jejich případného využití pro cestovní ruch a zvýšení atraktivity regionů pro podnikání či bydlení.

Intervence v investiční oblasti jsou potom doplněny neinvestičními intervencemi do podpory projektů pro zvýšení atraktivity a využití památkových objektů se zaměřením na integrované projekty.

III.7.4 Priorita P 7.4 Vzdělávání a informovanost

Význam priority pro regionální rozvoj

Podstatou priority je zavádění nových vzdělávacích modulů v oblasti kultury do všech typů škol, podpora vzdělávacích a osvětových projektů a informatických projektů v oblasti digitalizace movitého i nemovitého památkového fondu za účelem zvýšení informovanosti a podpory projektů zaměřených na místní a regionální kulturu.

Priorita přispívá k naplnění rozvojově zaměřeného strategického cíle SRR.

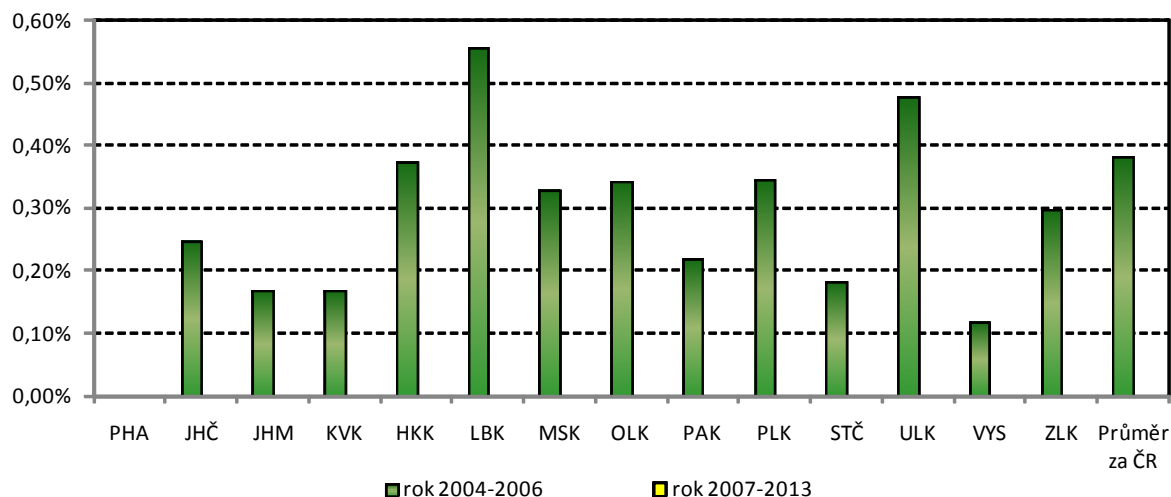
Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Priorita byla v programovém období 2004-06 podporována prostřednictvím intervencí z OPRLZ a JPD3. V průměru ČR bylo z operačních programů na prioritu vynaloženo 0,38 % celkových výdajů na realizaci SRR, což naznačuje minimální význam priority v rámci celkového objemu prostředků vyčleněných na naplnění cílů SRR.

Podíl výdajů na realizaci priority byl v regionálním srovnání značně rozdílný, přičemž nejvyšší podíl ve vztahu k celkovým výdajům OP na SRR zaznamenalo Hlavní město Praha (0,72 %), dále potom Liberecký (0,55 %) a Ústecký kraj (0,48 %), v případě ostatních regionů byl potom podíl výdajů pod průměrem ČR.

V případě Prahy lze nicméně dosažený objem výdajů přisuzovat přiřazení těchto výdajů k sídlu žadatele, přičemž faktický dopad mohl velmi pravděpodobně plynout do jiných regionů ČR. Toto je opět objektivním důvodem pro „vyloučení“ Prahy z meziregionálních srovnání uváděných dále v grafech.

Graf 46 - Podíl výdajů OP v prioritě 7.4 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

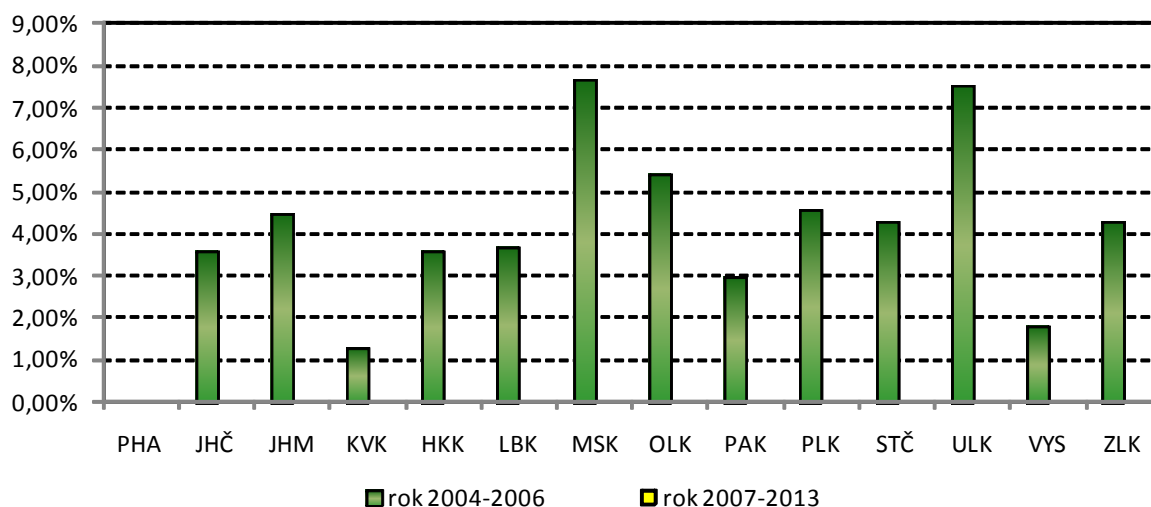
V programovém období 2007-13 nejsou na realizaci předmětné priority zaměřeny žádné konkrétní intervence; sledované hodnoty jsou tedy v tomto období vyčísleny ve všech regionech jako nulové.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

V regionálním srovnání připadá stěžejní podíl výdajů na aktivity v rámci priority 7.4 na Hlavní město Praha (44,7 % z celkových výdajů priority). V ostatních krajích se výdaje na podporu vzdělávání a informovanosti v oblasti kultury zpravidla pohybovaly v rozmezí 3 – 5,4 %. Vyšší podíl výdajů zaznamenaly kraje Moravskoslezský (7,7 %) a Ústecký (7,5 %), výrazně nižší podíly potom regiony Karlovarský (1,3 %) a Vysočina (1,8 %).

Vedle skutečnosti, že na realizaci priority na území Prahy byl specificky zaměřen JPD3 (tzn. program určený pouze pro Prahu) a jeho dílčí opatření, je vysoký podíl Prahy na výdajích pravděpodobně způsoben skutečností, že řada investic v rámci OPRLZ byla přiřazena podle sídla žadatele projektu (tzn. Praze), ačkoli přímý dopad intervencí byl směřován do ostatních krajů ČR (týká se všech finančních zdrojů OP RLZ).

Graf 47 - Podíl výdajů kraje v prioritě 7.4 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Jak uvedeno již v předchozím oddílu, v programovém období 2007-13 nejsou na realizaci předmětné priority zaměřeny žádné konkrétní intervence; sledované hodnoty jsou tedy v tomto období vyčísleny ve všech regionech jako nulové.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Realizace opatření priority 7.4 zaměřených na vzdělávání a informovanost v oblasti kultury prostřednictvím intervencí operačních programů nepředstavovala v programovém období 2004-06 v rámci priorit SRR významný faktor ekonomického rozvoje.

Hlavní přínos kohezní politiky pro danou prioritu spočíval v podpoře neinvestičních aktivit v oblasti zavádění vzdělávacích modulů, osvětových projektů a projektů v oblasti digitalizace movitého a nemovitého kulturního dědictví za účelem zvýšení informovanosti a podpory projektů zaměřených na místní a regionální kulturu.

V programovém období 2007-13 potom na realizaci příslušné priority nejsou zaměřeny žádné specifické intervence.

III.8 Prioritní oblast PO 8 Problémová území

Význam prioritní oblasti 8 spočívá v podpoře vymezených problémových území prostřednictvím zvyšování jejich ekonomické výkonnosti, intervencí na trhu práce a podpory řešení specifických problémů rozvoje venkova a periferních území.

Prioritní oblast a její dílčí priority a aktivity mají v určitých případech průřezový charakter, kdy naplňování jejích cílů je realizováno prostřednictvím některých územně orientovaných aktivit z ostatních priorit (P 2.1, P 2.2, P 2.3, P 3.1, P 3.3, P 4.2, P 4.4, P 5.1) do území vyžadujících specifickou podporu (viz kapitola „5.4 Opatření“ dokumentu SRR).

Příspěvek kohezní politiky pro danou prioritní oblast je tedy v porovnání s ostatními PO poměrně málo významný (po PO1 nejnižší objem celkových výdajů), přičemž mezi hlavní přínosy při naplňování prioritní oblasti patří:

- snížení rozdílů v ekonomické úrovni území vymezených jako regiony strukturálně postižené nebo hospodářsky slabé
- snížení regionálních rozdílů v míře a struktuře nezaměstnanosti
- zlepšení podmínek života v periferních oblastech krajů

Oblast se již ze své podstaty zaměřuje na naplňování disparitně zaměřeného cíle SRR, spočívajícího v „zastavení růstu a postupném snižování nepřiměřených regionálních disparit a využívání specifík území“.

V tomto ohledu lze nicméně z hlediska relevantních operačních programů naplňujících prostřednictvím svých intervencí cíle dané priority SRR jako zásadní považovat skutečnost, že intervence v rámci těchto programů jsou v převážné většině realizovány v podstatě plošně a nezohledňují tedy případné regionální disparity (např. hospodářsky slabé oblasti apod.).

III.8.1 Priorita P 8.1 Zvýšení ekonomické výkonnosti problémových území

Význam priority pro regionální rozvoj

Hlavní aktivity v rámci priority 8.1 jsou směřovány na podporu diverzifikace ekonomických činností problémových území s neefektivní strukturou výroby a služeb a podporu aktivit a

rozvíjení technologií vedoucích ke zvyšování ekonomické výkonnosti subjektů působících v hospodářsky slabých regionech.

Priorita se vyznačuje průřezovým charakterem, kdy vedle specifických disparitně orientovaných opatření zahrnuje relevantní strategické aktivity ostatních priorit, pokud jsou selektivně směřovány do problémových regionů.

Jak bylo konstatováno v úvodním popisu prioritní oblasti, takovéto selektivní, cílené směřování intervencí do problémových regionů však není v rámci operačních programů nastaveno, což do značné míry snižuje efektivnost případných podpor směřovaných do dané priority.

Priorita by měla přispívat primárně k naplnění disparitně zaměřeného cíle SRR a přímo působit na ekonomický růst.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

Intervence v rámci příslušné priority SRR byly v období 2004-06 realizovány primárně prostřednictvím OPPP (87,0 %) a dále prostřednictvím OP RVMZ.

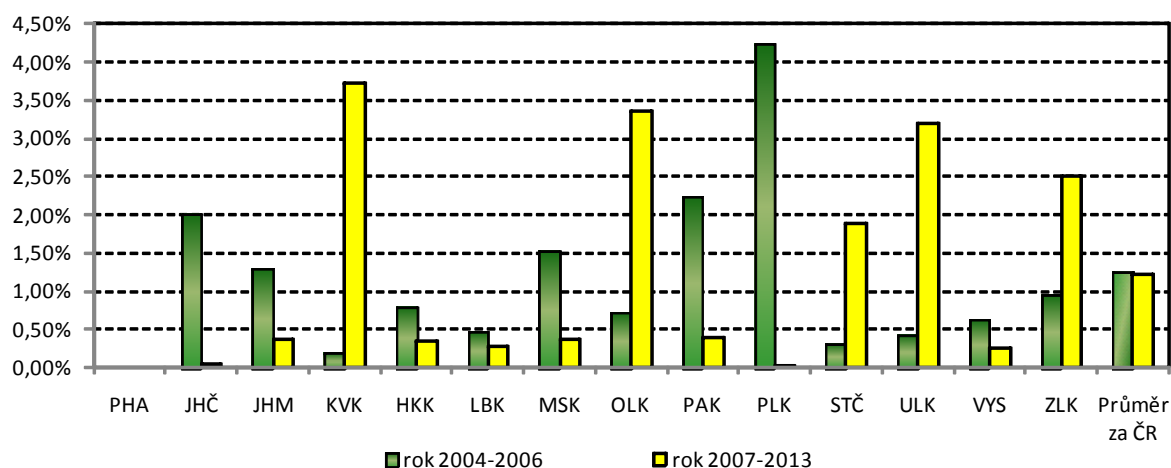
Vzhledem k zaměření operačních programů spočívaly hlavní aktivity pro naplnění cílů priority 8.1 v podpoře rozvoje projektů výstavby a regenerace podnikatelských nemovitostí, včetně rozvoje infrastruktury existujících průmyslových území a podnikatelských zón a intenzifikace jejich využití, zejména v oblastech postižených útlumem a restrukturalizací průmyslové výroby, dále potom v podpoře diverzifikace stávajících ekonomických aktivit s neefektivní strukturou výroby a služeb (např. zemědělství).

Z hlediska výdajů na realizaci priority v krajích bylo v období 2004-06 v průměru ČR na prioritu vynaloženo cca 1,3 % celkových výdajů na SRR.

Poněkud zarážející je významně vyšší podíl výdajů v případě Plzeňského kraje, a naproti tomu relativně nízký podíl u krajů s vysokým zastoupením strukturálně postižených a hospodářsky slabých oblastí (např. Ústecký).

Údaje za Hlavní město Praha byly, analogicky k postupům uplatněným u několika předchozích relevantních priorit, z dále uvedených grafických srovnání regionů opět vypuštěny, jelikož tato data jsou do značné míry zavádající a poskytují zkreslující informace (sledování výdajů dle sídla žadatele a nikoli dle regionu faktického dopadu).

Graf 48 - Podíl výdajů OP v prioritě 8.1 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

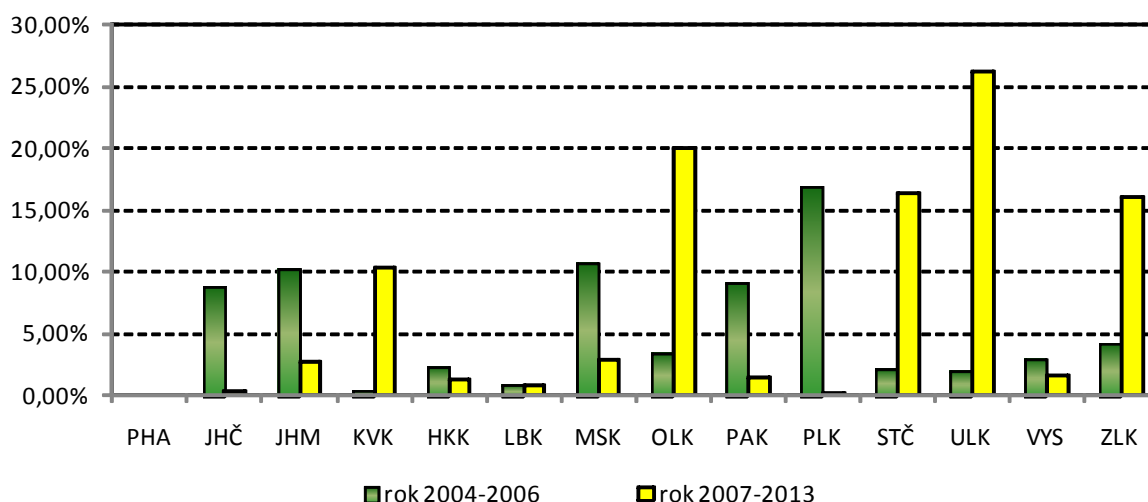
V programovém období 2007-13 jsou investice do podpory rozvoje problémových území realizovány prostřednictvím intervencí z operačních programů OPPI, ROP, PRV a OP VaVpl (uvedeny v sestupném pořadí dle výše celkové alokace pokrývající danou prioritu).

Zaměření intervencí by tedy mělo být širší a s ohledem na podporu priority také z posledně zmiňovaného programu – OP VaVpl – by mělo dojít k výraznější orientaci na naplňování cílů SRR v oblasti výzkumu a vývoje.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Značná část výdajů v období 2004-06 na aktivity priority 8.1 připadala na Hlavní město Praha (25,6 %). V ostatních regionech ČR se potom hodnoty výdajů na podporu ekonomické výkonnosti problémových území výrazně lišily. Jak již bylo uvedeno v popisech u několika předchozích priorit, vysoký podíl Prahy byl dán zejména skutečností, že v rámci OPPP jakožto klíčového zdroje financování byly investice sledovány podle sídla žadatele projektu a nikoli místa jejich přímého dopadu; ačkoli tedy faktický dopad intervencí mohl být směřován do ostatních regionů ČR, není z dostupných zdrojů možné vysledovat konkrétní údaje o územním rozdělení vynaložených prostředků OP v rámci zmíněného programu.

Graf 49 - Podíl výdajů kraje v prioritě 8.1 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Z hlediska vývoje výdajů v dané oblasti v regionálním srovnání je v programovém období u většiny krajů patrná zásadní změny v podílu výdajů, kdy u krajů s vysokým podílem výdajů v období 2004-06 došlo v aktuálním období k jejich výraznému snížení a naopak.

Uvedená skutečnost pravděpodobně svědčí o pozitivním dopadu realizovaných opatření ke snížení regionálních disparit v regionech vymezených jako problémová území v průběhu uplynulého období.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Příspěvek kohezní politiky pro naplnění cílů prioritní osy 8.1 je relativně nízký v obou sledovaných programových obdobích, přičemž v programovém období 2007-13 celkový podíl priority na výdajích OP nepatrně poklesl.

Určitým specifickým priority jsou významné rozdíly právě v porovnání těchto období, kdy za předpokladu poměrně vysokého podílu výdajů vynaložených v rámci daného kraje v jednom období došlo v období následujícím k výraznému poklesu tohoto podílu a naopak.

Mezi hlavní přínosy kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR patří podpora diverzifikace ekonomických činností v problémových územích a podpora aktivit vedoucích ke zvyšování ekonomické výkonnosti subjektů působících v hospodářsky slabých regionech.

III.8.2 Priorita P 8.2 Intervence na trhu práce v územích s neúměrně vysokou nezaměstnaností

Význam priority pro regionální rozvoj

Priorita se zaměřuje na snížení regionálních rozdílů v míře a struktuře nezaměstnanosti, a to zejména prostřednictvím cíleného vzdělávání a rekvalifikace, účinným využíváním aktivní politiky nezaměstnanosti či budováním středisek motivace a pracovní rehabilitace.

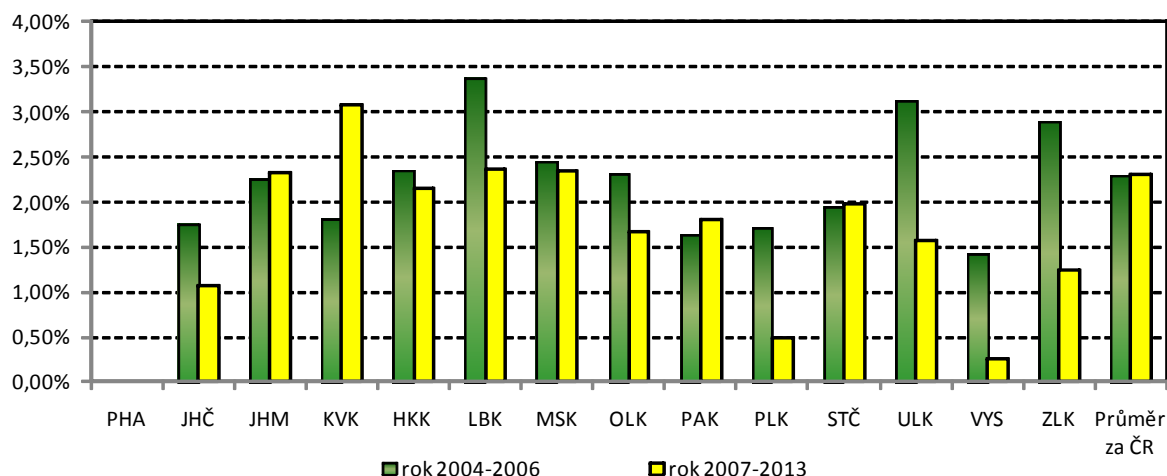
Priorita by měla přispívat primárně k naplnění disparitně zaměřeného cíle SRR a přímo působit na ekonomický růst.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

V programovém období 2004-06 byla priorita podporována intervencemi z OP RLZ, přičemž výše podílu výdajů na její naplňování byla ve srovnání s některými ostatními prioritami v jednotlivých regionech poměrně rovnoměrná.

Oblast podpory rozvoje trhu práce v problémových územích přitom v globálním pohledu, tedy z hlediska realizace SRR jako celku, nehraje příliš významnou roli. V rámci alokace prostředků OP RLZ byla nicméně zastoupena 20 % této alokace, tedy poměrně značným podílem.

Graf 50 - Podíl výdajů OP v prioritě 8.2 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

V období 2007-13 je obdobně jako u předchozí priority (8.1) širší zastoupení OP, přičemž intervence na trhu práce jsou realizovány prostřednictvím operačních programů OP LZZ, OP

VaVpl, IOP a PRV. Z hlediska objemu celkových výdajů na realizaci priority představuje nejvýznamnější zdroj OP LZZ.

V daném období je patrný vysoký nárůst podílu výdajů za Hlavní město Praha na celkových výdajích operačních programů na SRR v rámci tohoto „regionu“ (cca 11,8 % výdajů OP na celkových výdajích na SRR v regionu).

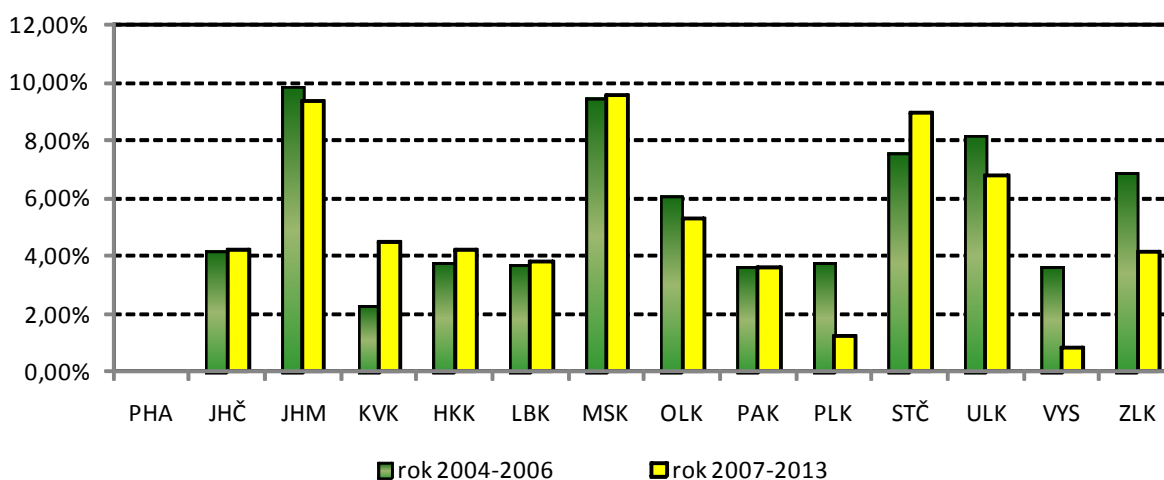
Tato skutečnost pravděpodobně souvisí opětovně se způsobem evidence výdajů v rámci OP LZZ, kdy v případě individuálních projektů je jako příjemce podpory bráno MPSV, tedy subjekt s působností na území Hlavního města Praha. Jelikož se daná priorita již ze své podstaty zaměřuje na problémové regiony, je zcela zřejmé, že přidělení výdajů Praze z objektivního hlediska nedává smysl; i v tomto případě tedy byl v grafech uplatněn postup, kdy data za Hlavní město Praha nejsou v grafech zobrazena.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Z pohledu regionálních disparit v úspěšnosti realizace intervencí dané priority je patrný výrazný rozdíl ve výdajích vynaložených v rámci Hlavního města Praha v období 2004-06, což lze analogicky jako v případě priority 8.1 přisuzovat financování výdajů v rámci jednoho operačního programu (v tomto případě OP RLZ), u něhož byly investice sledovány podle sídla žadatele projektu (Praha).

Ve většině krajů ČR se výdaje na podporu trhu práce v území s vysokou nezaměstnaností pohybují do 5 % celkových výdajů priority, v případě Jihomoravského, Moravskoslezského Středočeského a Ústeckého kraje jsou potom v rozmezí 5 – 10 %.

Graf 51 - Podíl výdajů kraje v prioritě 8.2 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Pozn.: Údaje za Hlavní město Praha nejsou z důvodu výrazného zkreslení dat uváděny.

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Celkový přínos pro naplnění dané priority je opět relativně nízký v obou sledovaných programových obdobích, přičemž v programovém období 2007-13 je patrný zejména nárůst podílu výdajů na realizaci priority SRR v rámci Hlavního města Praha.

Mezi hlavní přínosy kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR patří podpora diverzifikace ekonomických činností v problémových územích a podpora aktivit vedoucích ke zvyšování ekonomické výkonnosti subjektů působících v hospodářsky slabých regionech.

III.8.3 Priorita P 8.3 Podpora řešení specifických problémů rozvoje venkova a periferních území

Význam priority pro regionální rozvoj

Cílem priority je zatraktivnění způsobu života a bydlení na venkově a zlepšit podmínky života v periferních územích krajů. Tohoto cíle by mělo být dosaženo především prostřednictvím a udržení ekonomické základny venkova v oblastech po útlumu tradičního zemědělství podporou specializovaných zemědělských výroby, rozvíjením mimoprodukčních funkcí zemědělství, řemeslných výroby a služeb.

Dále se priorita zaměřuje na podporu rozvoje venkovského osídlení (uchování venkovského rázu a čistého životního prostředí) a zvyšování ekologické stability krajiny.

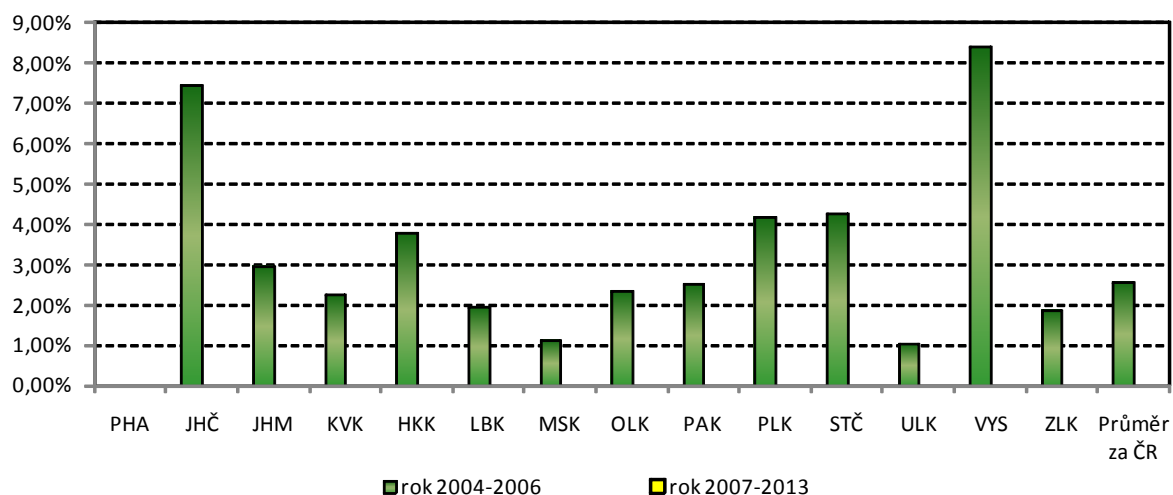
Priorita by měla přispívat primárně k naplnění disparitně zaměřeného cíle SRR a přímo působit na ekonomický růst.

Podíl priority SRR na financování SRR z OP 2004-06 a OP 2007-13

V období 2004-06 byla podpora řešení problémů rozvoje venkova realizována prostřednictvím intervencí OP RVMZ. Podpora byla soustředěna především na realizaci opatření typu LEADER+ (rozvoj venkova).

V průměru České republiky bylo z operačních programů 2004-06 na prioritu vynaloženo 2,6 % výdajů.

Graf 52 - Podíl výdajů OP v prioritě 8.3 SRR v kraji na výdaje OP na SRR v kraji celkem

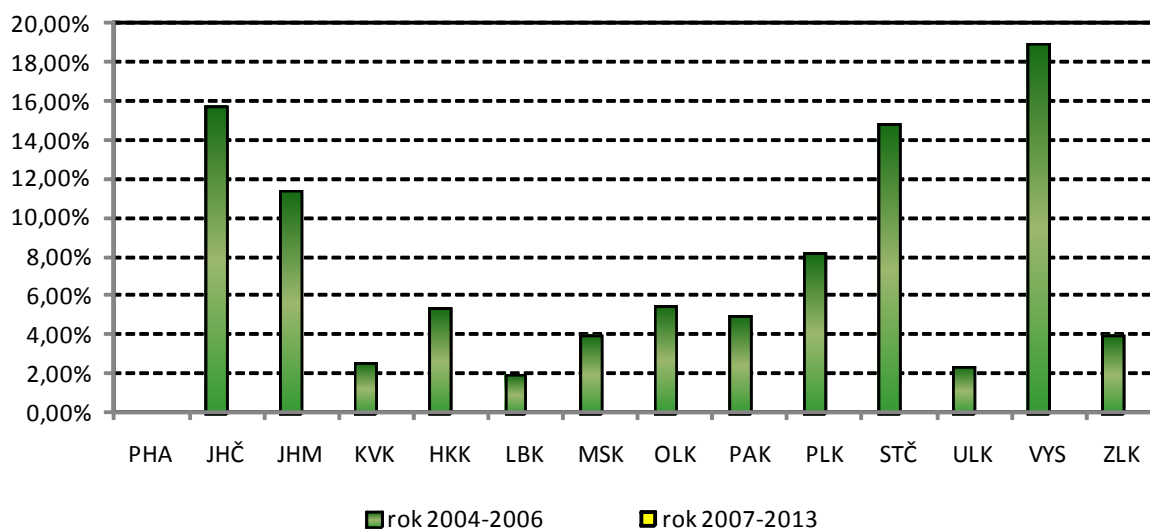
V programovém období 2007-13 je priorita realizována intervencemi PRV, které jsou soustředěny na přímou podporu opatření definovaných v rámci SRR. PRV nicméně nepředstavuje operační program pro realizaci kohezní politiky EU a z tohoto důvodu nebyly výdaje související s „účastí“ tohoto programu na financování dané priority zohledněny.

Regionální rozdíly v úspěšnosti realizace intervencí dané priority v krajích

Daná priorita SRR vykazuje z hlediska úspěšnosti realizace intervencí v jednotlivých krajích opět výrazné regionální disparity. Ty mohou být v první řadě způsobeny územními specifiky příslušného kraje (zastoupení venkovských regionů v rámci území daného kraje), v druhé řadě potom rozdílnou potřebou intervencí v dané prioritě.

Z pochopitelných důvodů potom v hodnocení výdajů na danou prioritu nefiguruje Hlavní město Praha.

Graf 53 - Podíl výdajů kraje v prioritě 8.3 OP na celkových výdajích priority SRR v ČR

Souhrnné hodnocení priority SRR – závěry

Příspěvek kohezní politiky pro naplnění cílů prioritní osy 8.3 zaměřené do oblasti podpory řešení specifických problémů venkova a periferních území je nízký.

Mezi hlavní přínosy kohezní politiky pro naplnění cílů priority a SRR patří podpora udržení ekonomické základny, rozvoje venkovského osídlení a zvyšování ekologické stability krajiny.

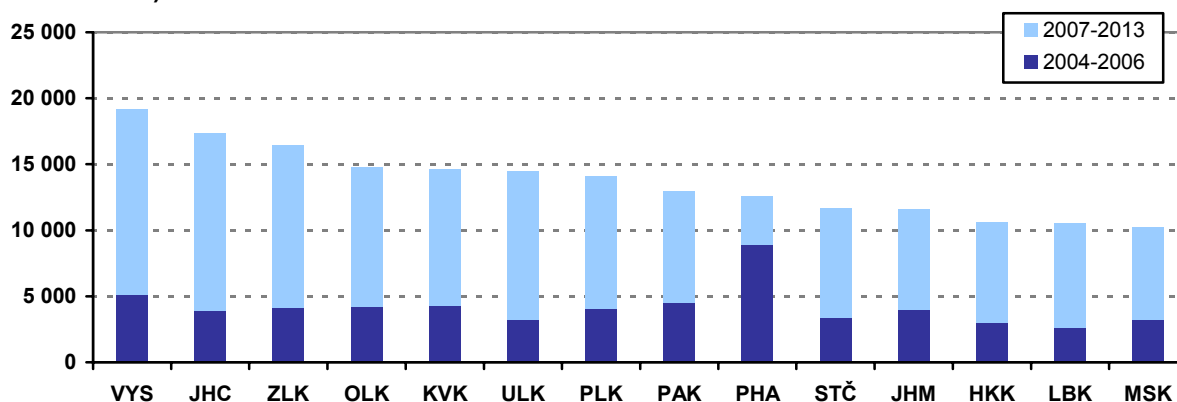
IV. HODNOCENÍ PŘÍSPĚVKU OP K PLNĚNÍ CÍLŮ SRR V KONTEXTU REGIONÁLNÍCH ROZDÍLŮ A VÝVOJE REGIONŮ V ČR

Cílem této kapitoly je zhodnotit, jaký je potenciální dopad, resp. příspěvek dosud čerpaných prostředků OP na cíle SRR na úrovni jednotlivých regionů, a to zejména s ohledem na zjištění II. etapy tohoto projektu (tj. výsledky analýzy regionálních rozdílů a regionálního vývoje). Při tomto hodnocení je však třeba mít na paměti všechna omezení dostupných údajů popsaná v kapitole metodiky, stejně jako skutečnost, že regiony jsou otevřenými celky, ve kterých kromě intervencí OP působí celá řada dalších faktorů (včetně těch dnes obtížně předvídatelných), jejichž vliv může působení hodnocených intervencí významně posílit či oslabit.

IV.1 Souhrnné hodnocení příspěvku OP 2004-06 a 2007-13 k SRR na pozadí vývoje regionů a regionálních rozdílů

Prostředky, které dosud získaly jednotlivé regiony, jsou samozřejmě ovlivněny jejich velikostí. Výchozím ukazatelem pro hodnocení jsou proto relativizované údaje chápané jako intenzita podpory připadající na 1 obyvatele kraje. Intenzita podpory OP na úrovni regionů NUTS 3 je poměrně nerovnoměrná, nicméně podle grafu 1 je na první pohled patrný rozdíl mezi dvěma programovacími obdobími. V prvním, s výjimkou Prahy, jejíž postavení je však zkreslené (viz předchozí kapitola), je podpora mezi regiony relativně vyrovnaná, zatímco v současném panují významnější rozdíly. S ohledem na objem již alokovaných ale i budoucích prostředků lze však říci, že právě současné období bude hrát významnější roli a silněji ovlivňovat také vývoj regionálních disparit.

Graf 54 - Intenzita podpory OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele dle krajů Česka v Kč (stav k 31. 7. 2009)

Poznámka: Počet obyvatel představuje průměr let 2004-2008.
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

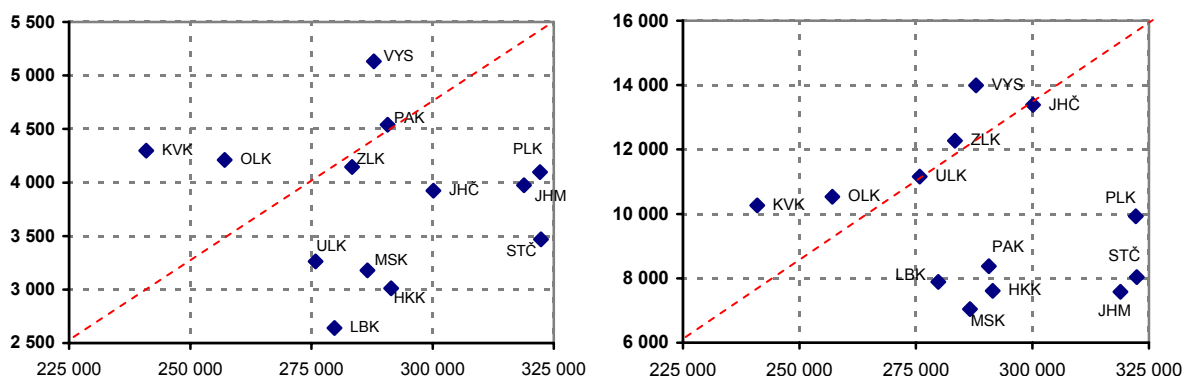
Hlavním cíle SRR je posílit konkurenceschopnost Česka a jeho regionů a přispět k jejich konvergenci k vyspělejšímu zeměpisu EU, zároveň by však mělo docházet ke snižování nepřiměřených rozdílů mezi regiony. Intenzita podpory v jednotlivých regionech bude proto srovnávána s hlavními ukazateli hospodářského rozvoje, kterými jsou HDP a míra nezaměstnanosti. Analýzy provedené v rámci II. etapy zároveň ukázaly, že z hlediska regionálního rozvoje (resp. dalšího vývoje regionálních disparit) je důležitá především dynamika ekonomické výkonnosti. I ta bude tedy sledována. Základní srovnání intenzity podpory a těchto indikátorů je zobrazeno v grafech 2-5¹, přičemž dynamika růstu je hodnocena dlouhodobě i podle ekonomického cyklu v posledním růstovém období².

Vazba mezi intenzitou podpory a dosaženou ekonomickou úrovní v jednotlivých regionech (graf 2) není jednoznačná. Nejvyšší, ale také nejnížší podporu získaly převážně průměrné regiony, na druhé straně zejména v současném programovacím období se zdá, že nejslabším regionům (tj. zejména Karlovarskému, Olomouckému a Ústeckému kraji) se daří získat mírně vyšší podporu než regionům nejsilnějším. Pokud by alokované prostředky v těchto ekonomicky slabých regionech byly utraceny úspěšně a na aktivity s vysokým rozvojovým potenciálem, lze se domnívat, že mohou přispět k posílení pozice těchto nejslabších regionů či zastavení jejich dalšího propadu. Naopak u těch nejsilnějších nižší intenzita podpory nemusí působit tak silně ve prospěch jejich dalšího posilování a prostředky OP mohou posílit územní soudržnost českých regionů.

¹ Grafy pro celkovou intenzitu podpory jsou uvedeny v příloze.

² Vzhledem ke zkreslenému postavení hlavního města a jeho (super)dominanci podle ekonomické výkonnosti byla Praha z tohoto hodnocení vynechána. Podle údajů z období 2007-2013, kde je zkreslení patrně nižší, získala Praha podprůměrnou podporu, což odpovídá tomu, že velká část prostředků SF je určena pro regiony konvergence, tedy regiony bez Prahy.

Graf 55 - Intenzita podpory z OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele (osa y) vs. HDP na 1 obyvatele v roce 2007 (osa x) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Podobně nejednoznačná je vazba mezi intenzitou podpory a ekonomickou dynamikou, a to v krátkodobém i dlouhodobém pohledu. Nejvyšší podporu získal kraj Vysočina, který patří mezi velmi dynamické kraje, i když v posledním období byl jeho růst nižší. Dynamika kraje byla v předchozím období tažena zejména vysokým přílivem zahraničních investic³ a rostoucím exportem, vysoké prostředky z OP lze tak chápat spíše jako potenciální podporu této dynamiky a možnosti další konvergence regionu. Důležité však je, aby podpora byla provázána s tím, co dosud kraj posilovalo, například ve smyslu intenzivnějšího zapojení zahraničních investorů do místní ekonomiky, podpoření rozvoje aktivit s vyšší přidanou hodnotou apod.

Naopak velmi nízkou podporu získal Královéhradecký kraj, který zejména v posledních letech výrazně zaostává – v poslední fázi ekonomického cyklu dosáhl druhého nejnižšího růstu mezi regiony. Dosavadní nízká podpora asi jen obtížně pomůže zaznamenat výrazný obrat a zamezit dalšímu propadu kraje. Na druhé straně v žádném případě není možné předpokládat, že příčinou zaostávání je právě nízká intenzita podpory.

Na opačném konci je s vysokou dynamikou hlavně v posledním období a naopak nejnižší podporou Moravskoslezský kraj. Jeho postavení tak jen potvrzuje, že z hlediska dosavadního rozvoje hrály významnější roli „vnější“ faktory, především přímé zahraniční investice a na ně navázaný export a také zvýšení produktivity práce.

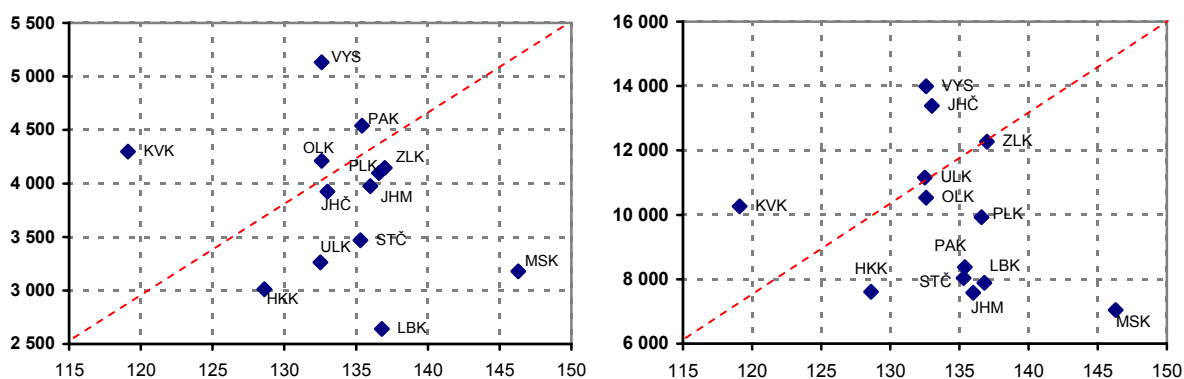
Celkově lze tedy říci, že prostředky OP lze do značné míry chápat jako určitou příležitost podpořit silné stránky regionu či posílit (ve smyslu zvrátit) naopak ty slabé, a to v kontextu dalších růstových faktorů. V dnešním vysoce propojeném světě je vývoj v jednotlivých

³ Mezi roky 1997 a 2007 zaznamenal kraj Vysočina nejvyšší nárůst PZI.

regionech výsledkem interakce mezi procesy na regionální, národní a samozřejmě i globální úrovni, přičemž podpora z OP je samozřejmě jen jedním z těchto faktorů.

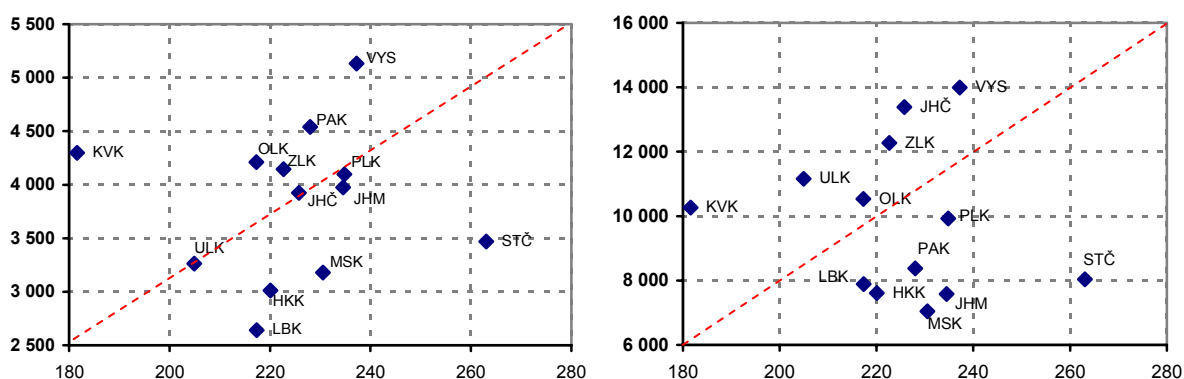
Dále, samotnou intenzitu podpory nelze ztotožňovat se skutečnými dopady. Naopak, i nižší intenzita podpory může přinést obrát v rozvoji regionu či dynamizaci jeho rozvoje, pokud je využita efektivně a v souladu s působením dalších faktorů (v dosavadním vývoji například zahraničních investic). Oproti tomu i vysoká intenzita podpory, pokud je utracena neefektivně a nepochybně na další aktivity a faktory nemusí potřebnou změnu přinést.

Graf 56 - Intenzita podpory z OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele (osa y) vs. dynamika HDP 2007/2003 (osa x) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 57 - Intenzita podpory z OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele (osa y) vs. dynamika HDP 2007/1995 (osa x) dle krajů Česka

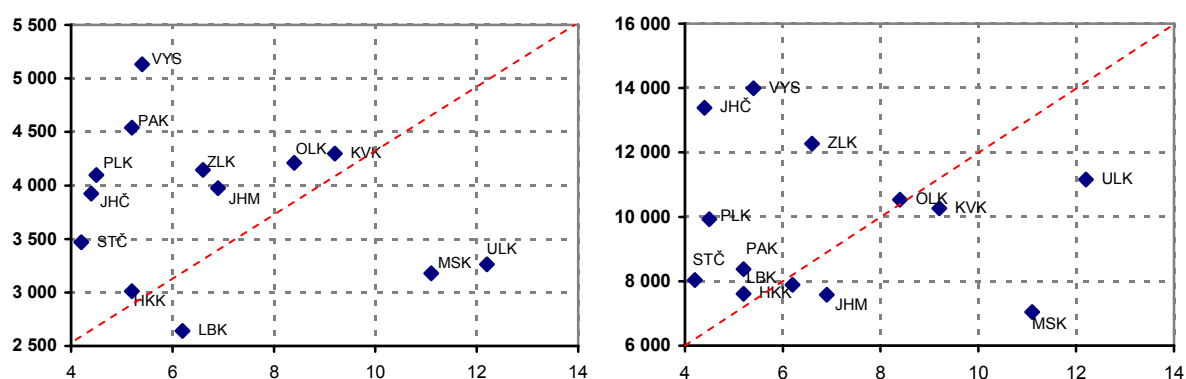

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Předchozí závěry potvrzuje i poslední srovnání intenzity podpory s průměrnou mírou nezaměstnanosti. Tři z regionů dlouhodobě postižených nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti získaly mírně nadprůměrnou intenzitu podpory. Pokles míry

nezaměstnanosti (relativně) mezi roky 2004 a 2008 byl však v těchto krajích podprůměrný, resp. v Olomouckém kraji lehce nad průměrem Česka. Vyšší pokles zaznamenaly naopak některé kraje s výrazně nižší intenzitou podpory z OP – například Moravskoslezský či Středočeský a dokonce i Praha, která má dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti. Změna v míře nezaměstnanosti je tak do značné míry výsledkem vnějších faktorů, které mohou prostředky z OP posílit či oslabit, pokud jsou však na ně ve smyslu svého působení navázány.

Graf 58 - Intenzita podpory z OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele (osa y) vs. míra nezaměstnanosti (průměr let 2004-2008) (osa x) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

IV.2 Hodnocení příspěvků OP 2004-06 a OP 2007-13 pro vybrané intervence

Operační programy v současném i předchozím programovacím období představují poměrně rozmanitou skupinu intervencí, které mohou mít odlišný dopad na ekonomický rozvoj. Zjednodušeně lze rozlišit přímé efekty, nepřímé efekty a efekty zprostředkované (blíže viz předchozí kapitola). Hodnocení celkových prostředků je proto určitým způsobem zjednodušené, neboť z něj není patrné, jak vysoký podíl měl ten který efekt na celkové podpoře v jednotlivých regionech. V následujícím hodnocení se proto zaměříme na podrobnější hodnocení podpory OP, a to podle témat klíčových pro ekonomický růst. Ekonomický růst je samozřejmě pouze jednou z složek růstu regionu (tj. růstu ve smyslu zvyšování kvality života), nicméně hraje zásadní roli, neboť (zjednodušeně) generuje příjmy využívané pro podporu dalších složek. Navíc, v II. etapě hodnocení se právě ekonomický růst ukázal jako klíčový pro postavení regionů a vývoj regionálních disparit.

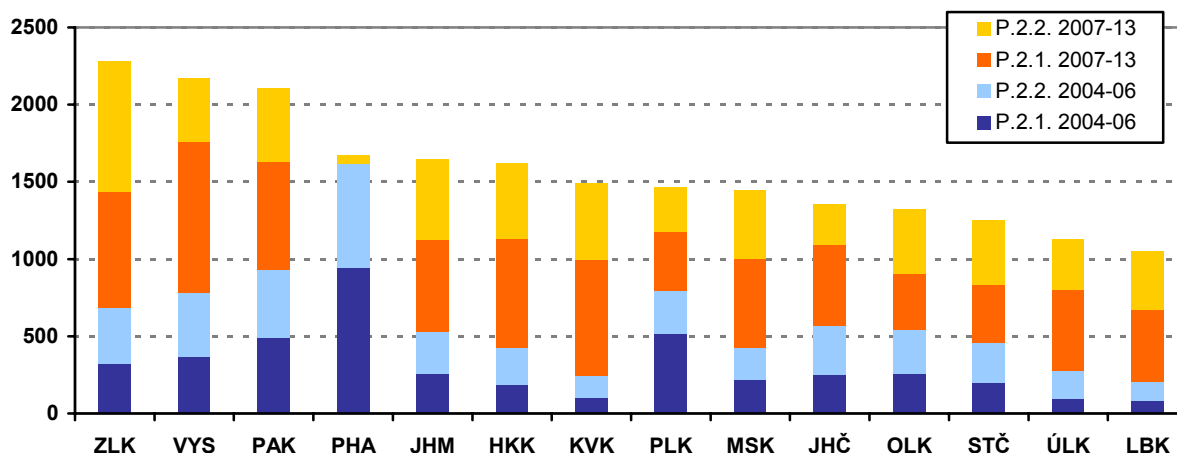
Podpora podnikání

Podpora podnikání je jedna z oblastí s přímým působením na ekonomický růst. Ve SRR jsou na podporu podnikání, a to malých a středních podniků (MSP) zaměřeny zejména priority P.2.1: Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů a P.2.2: Zvyšování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání.

Regionální struktura této oblasti podpory je poměrně nerovnoměrná, přičemž regionům dominují tři kraje, které patří mezi relativně ekonomicky úspěšné a dynamické regiony. Podle grafu 7 se však zdá, že podle podnikatelské aktivity ale i produktivity práce se jedná spíše o průměrné regiony. Pokud by alokované prostředky směřovaly například tímto směrem, je možné předpokládat, že by v delším časovém horizontu mohly posílit dynamiku těchto regionů a vylepšit tak jejich již relativně dobré postavení. Působení této oblasti podpory se tak jeví spíše ve prospěch posilování regionálních rozdílů či jejich udržení.

Mezi ostatními regiony jsou rozdíly nižší, přičemž však nelze říci, že vyšší podpora směřovala převážně do silnějších či naopak slabších regionů, a to ani podle dalších hodnocených hledisek (graf 7). Pouze u Libereckého a Ústeckého kraje, které získaly nejnižší podporu a které patří také spíše k podprůměrným krajům podle sledovaných hledisek lze předpokládat, že dosavadní podpora pravděpodobně nepomůže výrazněji zvrátit nepříznivý vývoj předchozího období. Ve hře však samozřejmě zůstávají i další faktory, jejichž vliv může být zásadnější, u Libereckého kraje například rozvoj nových aktivit firem pod zahraniční kontrolou, které významně přispěly k jeho relativně příznivému růstu zejména v posledních letech.

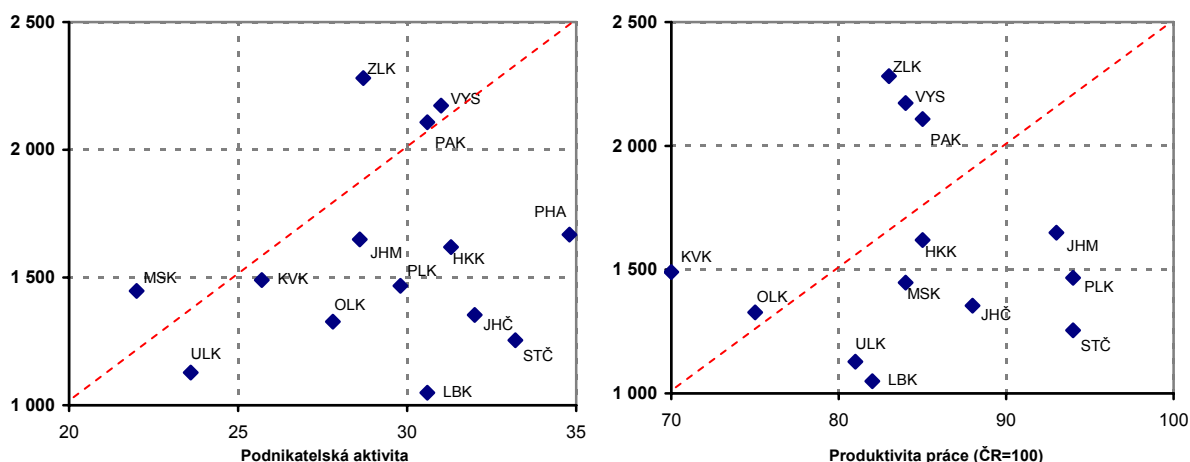
Graf 59 - Intenzita podpory priorit 2.1 a 2.2 na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

Poznámka: Údaje za Prahu za období 2004-06 jsou zkráceny nepřesností v datech a přiznáním dotace regionu podle sídla příjemce, nikoliv podle místa realizace.

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 60 - Intenzita podpory priorit 2.1 a 2.2 na 1 obyvatele (osa y) vs. podnikatelská aktivita 2004-2008 a produktivita práce v roce 2007 (osa x) dle krajů Česka

Poznámka: V grafu s produktivitou práce není z důvodu vysoce nadprůměrných hodnot uvedena Praha.
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

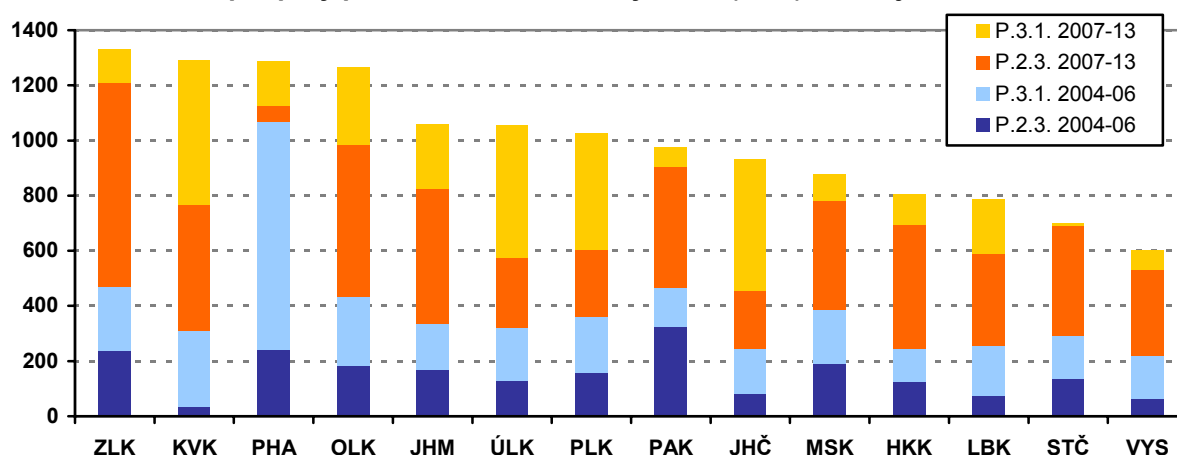
Znalostní ekonomika

Příliv zahraničních investic, které byly motorem dosavadního růstu Česka, se pomalu snižuje. S tím, jak Česko bohatne, a zvyšují se místní náklady na výrobní aktivity, se zájem dosavadních investorů přesouvá dále na východ. Další vývoj tedy bude stále více záviset na tom, jak si regiony dokážou současné aktivity udržet, resp. jak dokážou přilákat aktivity s vyšší přidanou hodnotou, které jsou „méně citlivé“ vzhledem k tradičním výrobním faktorům. Dalším významným hodnoceným tématem je proto oblast podpory znalostní ekonomiky, která bude mít v dlouhodobějším horizontu vyšší význam než „prostá“ podpora podnikání. Ta je podporována v SRR prostřednictvím zejména dvou priorit – P.2.3 Podpora inovačního podnikání a výzkumu v regionech a P.3.1 Podpora investic do lidského kapitálu. Důležité je však poznamenat, že klíčová podpora, která by měla na podporu aktivit VaVal směřovat, nebyla v tomto hodnocení zohledněna. Jedná se o podporu prostřednictvím OP VaVpl, jehož čerpání nabíhá oproti ostatním OP se zpožděním. V současné alokované podpoře proto převažují aktivity zaměřené na rozvoj v podstatě všech forem vzdělávání a podporu (inovačního) podnikání.

Podpora směřující na tyto dvě priority je regionálně nerovnoměrná, přičemž postavení regionů se navíc v řadě případů významně liší v předchozím a v současném období. Na druhé straně aktivity výzkumu a vývoje jsou v Česku koncentrovány mnohem intenzivněji, a to s jasnou převahou dvou center. Velmi silné jsou i rozdíly v úrovni vzdělanosti obyvatelstva. Regionální struktura prostředků směřujících na podporu aktivit VaVal a vzdělávání tak, s výjimkou Prahy a předchozího období, kde na tyto aktivity směřovala značná část

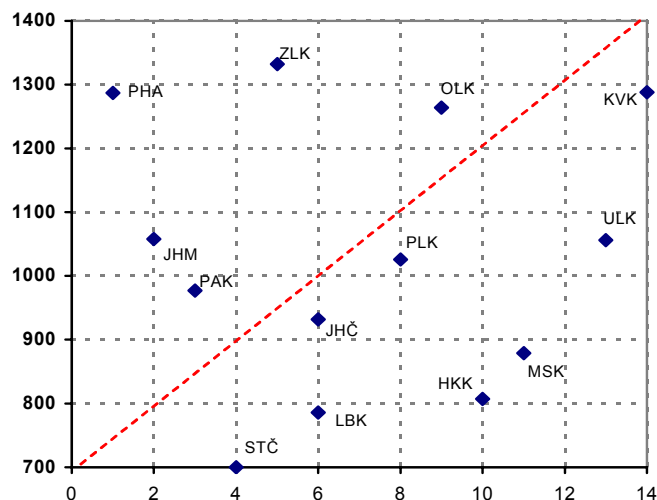
prostředků „pražských“ programů, neodpovídá rozložení těchto kapacit (viz graf 9). Jednoznačně v tomto případě překvapí dobré postavení Karlovarského či Ústeckého kraje, u kterých by nadprůměrná podpora těchto aktivit mohla pomoci (alespoň zčásti) obrátit dosud nepříznivý vývoj. A tím samozřejmě potenciálně přispět v směru zastavení růstu regionálních disparit. U obou krajů však velká část této podpory směřovala na investice do infrastruktury pro vzdělávání (nikoliv na investice přímé), přičemž řadu z nich nelze považovat za investice se silným rozvojovým efektem. Naopak u Zlínského či Olomouckého kraje, které získaly také nadprůměrnou podporu, se ve větší míře jednalo o investice na podporu podnikání, jejichž rozvojový efekt bude pravděpodobně vyšší.

Graf 61 - Intenzita podpory priorit 2.3 a 3.1 na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 62 - Intenzita podpory priorit 2.3 a 3.1 na 1 obyvatele (osa y) vs. pořadí podle indexu znalostních aktivit* (osa x) dle krajů Česka

Poznámka: * průměrné pořadí podle výdajů na VaV na obyvatele, výdaj= v % HDP, růstu neinvestičních výdajů mezi roky 2001-2007 a podílu pracovníků VaV na celkové pracovní síle kraje.

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Nejnižší podporu naopak získal velmi dynamický kraj Vysočina, u kterého bychom se mohli domnívat, že dosavadní dynamika může být v dlouhodobějším horizontu ohrožena nedostatečnou podporu (a pozorností) věnovanou znalostním aktivitám.

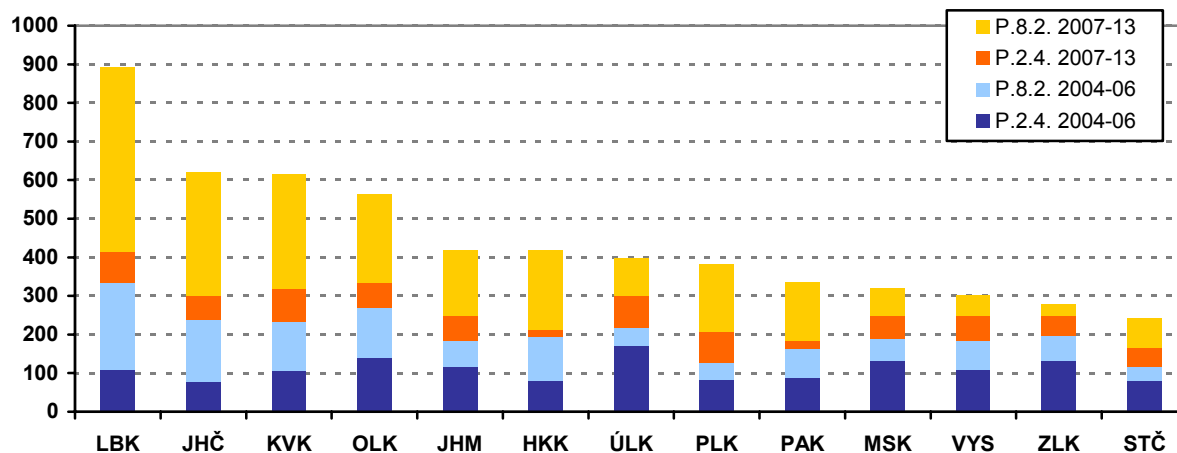
Na druhé straně jednotlivé znalostní faktory jsou z hlediska jejich dopadů na ekonomický rozvoj velmi silně vzájemně propojené, což ukazuje na nezbytnost jejich vyváženého rozvoje a intenzivního rozvoje. Navíc, k významnějšímu ekonomickému přínosu je třeba nejprve dosáhnout určité kritické masy. I proto je i s ohledem na chybějící údaje o klíčovém zdroji podpory aktivit VaVal jen obtížné činit závěry z hlediska současné podpory těmito dvěma prioritám SRR a jejich dopadů na rozvoj znalostních aktivit v regionech.

Trh práce – tvorba nových pracovních míst

Důležitou součástí ekonomiky je samozřejmě také trh práce, který velmi citlivě, i když s určitým zpožděním, reaguje na celkový hospodářský rozvoj, zejména ekonomický růst. Navíc, opatření zaměřená na tvorbu nových pracovních míst lze chápat jako intervence s přímým působením na ekonomický rozvoj. Na tuto oblast jsou v SRR zaměřeny také dvě priority – P.2.4 Tvorba pracovních míst a P.8.2. Intervence na trhu práce v územích s neúměrně vysokou mírou nezaměstnanosti, která je zaměřena na zvyšování zaměstnatelnosti uchazečů o práci a má tedy spíše nepřímý efekt. Bohužel i u těchto priorit, podobně jako v některých dalších, došlo k určitému zkreslení dat v důsledku nepřesné územní identifikace místa realizace projektů a řada projektů byla přiřknuta hlavnímu městu, včetně těch realizovaných v prioritě 8.2. Interpretace opatření této priority z hlediska možných dopadů na regionální rozvoj je tedy významně omezena.

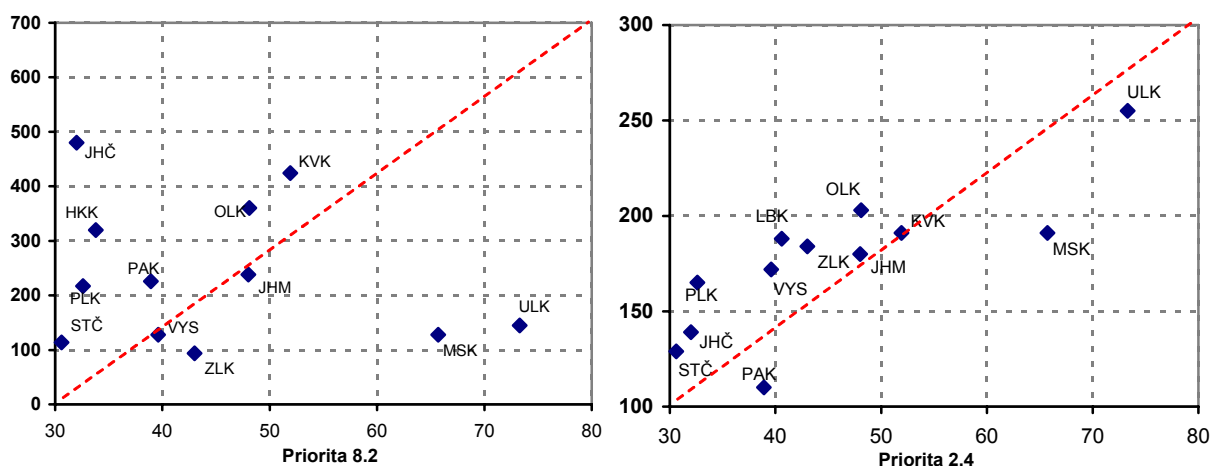
Prostředky směřující na tvorbu nových pracovních míst a zvýšení zaměstnatelnosti uchazečů o práci jsou regionálně nerovnoměrné, nicméně neodpovídají regionální struktuře nezaměstnanosti (graf 11). To platí především o prioritě 8.2, u které se však lze domnívat, že tato nevyváženost je dána nepřesností vstupních údajů (nejvyšší podpora v této prioritě byla připsána Praze). Naopak v případě priority 2.4 jsou na prvních místech čtyři regiony nejvyšší mírou nezaměstnanosti a nejnižší intenzitu podpory mají zejména regiony s nižší mírou nezaměstnanosti. Tato priorita tak podle dosud přidělených prostředků poměrně jednoznačně působí ve prospěch snižování rozdílů mezi regiony, když vyšší podporu získávají zejména slabé regiony. Otázkou samozřejmě je, jaké budou skutečné výsledky a potažmo dopady vynaložených prostředků.

Graf 63 - Intenzita podpory priorit 2.4 a 8.2 na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 64 - Intenzita podpory priorit 2.4 a 8.2 na 1 obyvatele (osa y) vs. počet uchazečů o práci na 1 000 obyvatel 2004-2008 (osa x) dle krajů Česka

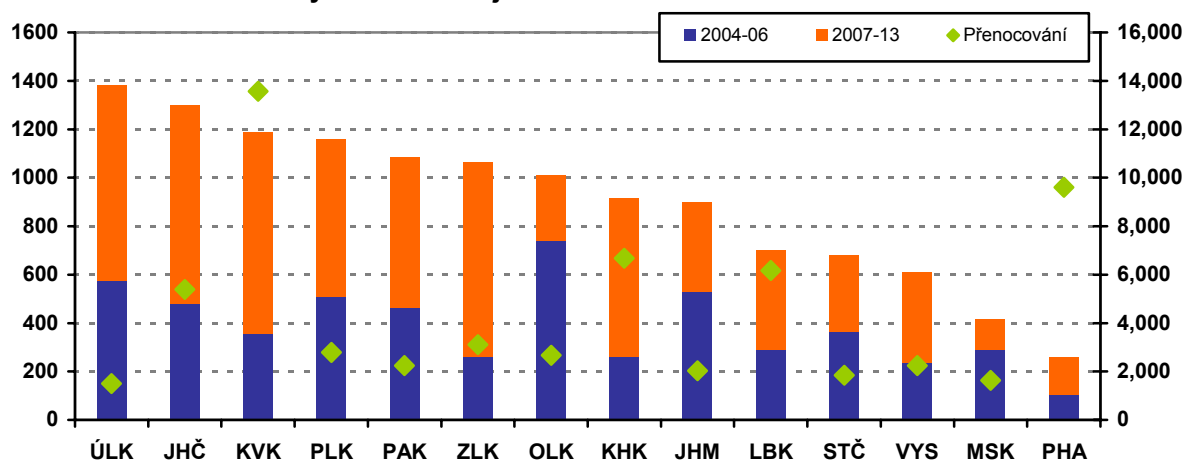

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Cestovní ruch

Jako přímou podporu ekonomickému růstu lze chápat i opatření na podporu cestovního ruchu, i když přímý dopad mají v tomto případě zejména intervence ve prospěch podnikání v oblasti CR. Ostatní oblasti intervence mají spíše nepřímý, či dokonce zprostředkovaný efekt. Navíc, aktivity CR nelze v žádném případě chápat na hodnocené regionální úrovni (tj. úrovni krajů) za nosné či klíčové pro rozvoj regionálních ekonomik. I proto je hodnocení prioritní osy SRR podporující rozvoj CR chápáno i s dalšími oblastmi jako doplňkové.

Graf 65 - Intenzita podpory prioritní osy 6 na 1 obyvatele (v Kč) a průměrný počet přenocování v letech 2004-2008 na obyvatele dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Na podporu CR je zaměřena celá prioritní osa 6 – cestovní ruch. Regionální struktura dosud alokované podpory této prioritní osy je značně nerovnoměrná, přičemž však není zřejmá vazba mezi intenzitou podpory a dosavadní atraktivitou regionu pro cestovní ruch či jeho ekonomickým růstem (graf 12). Zjednodušeně lze předpokládat, že podpora CR může mít významnější ekonomický přínos v regionech se silnějším potenciálem, z českých regionů mimo Prahu se podle návštěvnosti jedná o Karlovarský, Královéhradecký a Liberecký kraj, zčásti také kraj Jihočeský. První dva kraje však zároveň patří mezi ekonomicky zaostávající (a i v Jihočeském byl ekonomický růst v posledním období podprůměrný), což potvrzuje náš předpoklad o jen nízkém významu CR pro ekonomický růst regionů Česka.

Nejintenzivnější podporu získal však Ústecký kraj, který patří podle návštěvnosti na poslední místo. Příznivý dopad na ekonomický růst regionu bude však i proto pravděpodobně jen nízký.

Infrastruktura

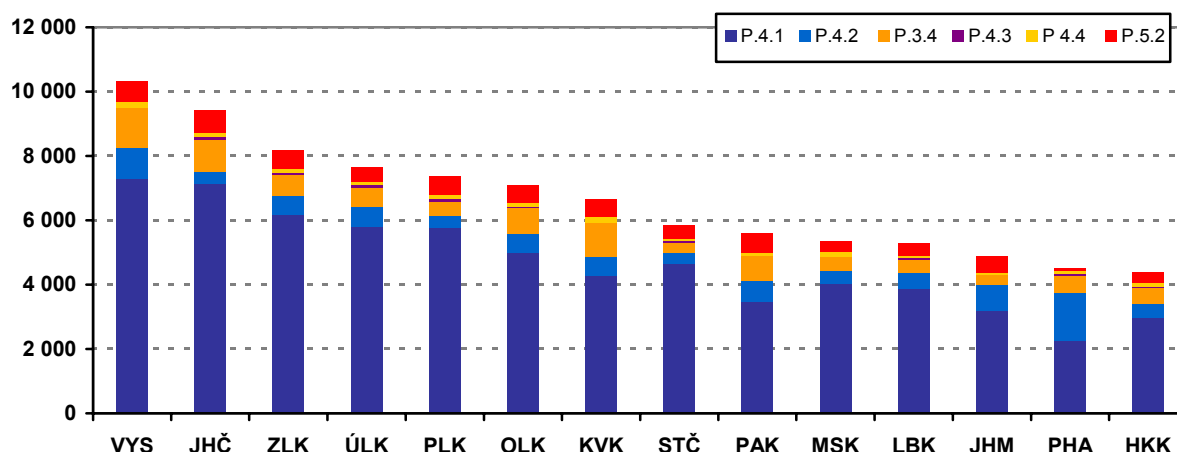
Podpora infrastruktury představuje jednoznačně oblast s pouze nepřímým efektem na ekonomický růst. Kvalitní a dostupná infrastruktura (dopravní, informační, energetická atd.) je nepochybně důležitým faktorem ekonomického rozvoje, na druhé straně však sama o sobě ekonomický rozvoj nepřinese. V tomto kontextu je nutné vnímat i následující hodnocení této oblasti podpory.

Pro toto hodnocení bylo zvoleno poměrně široké pojetí infrastruktury, zahrnující na jedné straně infrastrukturu dopravní, která má na ekonomický rozvoj pro otevřenou ekonomiku jakou je Česko užší vazbu, na straně druhé infrastrukturu ICT, energetickou infrastrukturu a dále infrastrukturu v oblasti vzdělávání, zdravotnictví, sociálních věcí a volnočasových aktivit. Podpora těchto oblastí zahrnuje prioritní osu 4 a priority 5.2 a 3.4.

Jak je patrné z grafu 13, investice určené na rozvoj dopravní infrastruktury, představují rozhodující objem podpory v této oblasti. Nejvyšší intenzity podpory dosáhl zatím kraj Vysočina, kde je možné přepokládat, že dobré dopravní napojení podporuje pozitivně jeho ekonomický růst. Na dalších místech je Jihočeský a Zlínský kraj, které patří mezi regiony bez dálničního napojení krajského města a i s horším železničním spojením. I v těchto regionech může lepší dopravní napojení přispět k jejich rozvoji, pravděpodobně více ve Zlínském kraji, kde pozitivně působí i některé další oblasti podpory.

Mezi dalšími kraji se nacházejí některé ekonomicky slabé kraje (Ústecký, Karlovarský a Olomoucký), kde jsou jistě investice do dopravní infrastruktury důležité, nicméně bez navázání na další aktivity nemohou přinést významný pozitivní dopad. Naopak, „i přes“ nízké investice do dopravní infrastruktury dokázal Moravskoslezský kraj vykázat v posledních letech poměrně silný ekonomický růst, zejména díky vysokému přílivu zahraničních investic⁴, což kontrastuje zejména s Ústeckým krajem.

Graf 66 - Intenzita podpory v oblasti infrastruktury na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

⁴ Moravskoslezský kraj je přitom exportně orientovaným krajem a dopravní spojení je proto důležitým kritériem. Kraj však dokázal nabídnout další „výhody“, které přiměly investory vybrat si právě tuto lokalitu, což jen potvrzuje velmi silnou roli vnějších faktorů, tj. faktorů mimo intervence OP. Jen pokud i ty jsou v rámci intervencí zohledňovány, resp. intervence jsou na ně navázány (a to v pozitivním i negativním smyslu), může být dosaženo potřebného efektu.

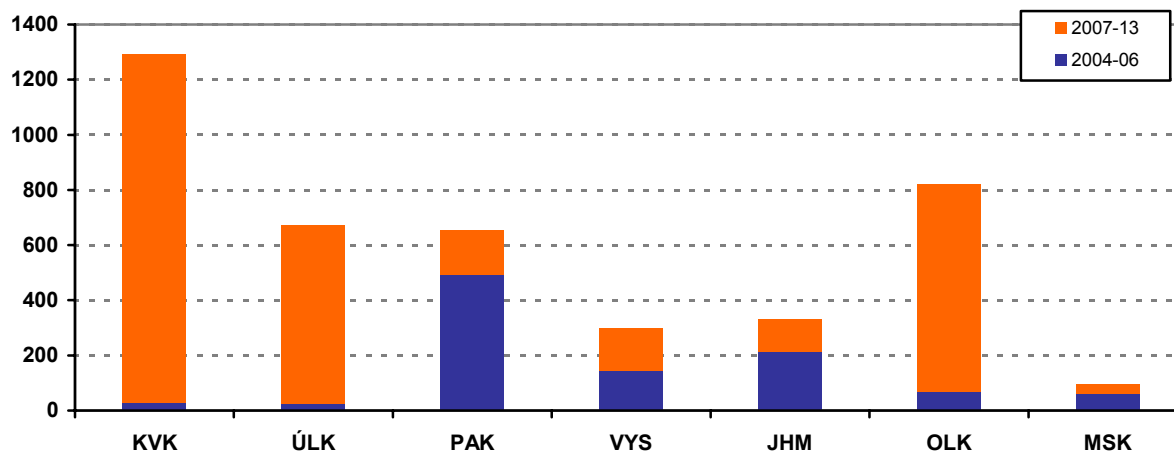
Problémová území

Priorita 8.1 SRR je zaměřena na podporu ekonomické výkonnosti problémových území, konkrétně regionů strukturálně postižených a hospodářsky slabých. Podpora v rámci této priority by tedy měla primárně směřovat do těch krajů, v nichž se tyto regiony nacházejí. Celkem se jedná o 7 krajů, přičemž rozsah problémových území se v jednotlivých regionech liší. Hodnocení bude proto rozděleno na dvě části – jednak bude srovnána intenzita podpory připadající na obyvatel problémových území vybraných krajů, jednak bude porovnána intenzita podpory celkem, neboť i v této prioritě byly přiznány prostředky všem krajům. Hlavními zdroji byly dva OP zaměřené na podporu podnikání – OPKP a OPPI, v minulém programovacím období o OPVMZ.

Intenzita podpory problémových oblastí je velmi diferencovaná, a to nejenom mezi vybranými kraji, ale také mezi dvěma programovacími obdobími. Důvodem však mohou být nepřesnosti v dostupných datech.

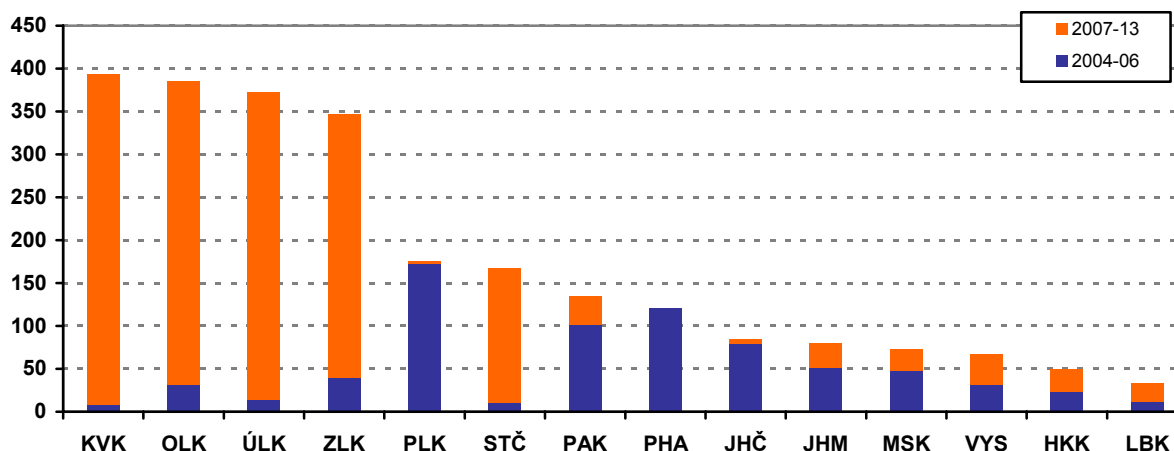
Příznivým výsledkem je nejvyšší alokovaná podpora v nejvíce zaostávajících krajích, tedy krajích Karlovarském, Ústeckém a Olomouckém, kde by zvýšená podpora problémovým oblastem mohla pomoci nastartovat příznivější vývoj i v kraji jako celku.

Graf 67 - Intenzita podpory priority 8.1 na 1 obyvatele problémových území (v Kč), vybrané kraje Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 68 - Intenzita podpory priority 8.1 na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

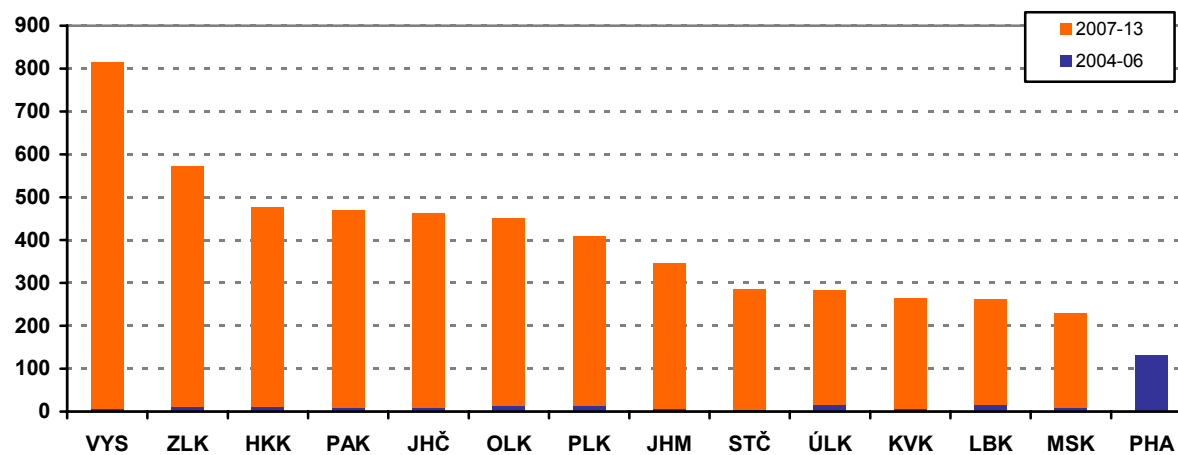
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Tento výsledek potvrzuje i srovnání celkové intenzity podpory, která dosahuje nejvyšších hodnot také v těchto krajích, společně s krajem Zlínským. V tomto kraji se sice nenacházejí hospodářsky slabé či strukturálně postižené regiony, jsou zde však lokalizovány tři regiony s nadprůměrnou nezaměstnaností, které lze zařadit také mezi problémové oblasti. Při pohledu na již schválené dotace se tedy ukazuje, že různé formy zvýhodnění regionů se soustředěnou podporou státu mají poměrně významný efekt. Nepotvrzuje se to pouze v Moravskoslezském kraji, jehož území spadá mezi problémové oblasti celé. Z dostupných dat není možné přesně určit důvod takto výrazného „zaostání“, z pozice hodnotitele lze však identifikaci této příčiny jednoznačně doporučit.

Kultura

Posledním uceleným tématem, které je možné identifikovat mezi prioritami SRR, je prioritní osa 7 zahrnující podporu služeb a aktivit v oblasti kultury. Vazba těchto aktivit na ekonomický růst je jednoznačně pouze zprostředkovaná, ve smyslu vytváření atraktivního zázemí a životních podmínek. Podpora byla do této oblasti směřována téměř výlučně v současném programovacím období prostřednictvím ROP. Rozsah finančních prostředků v jednotlivých ROP věnovaný na tyto aktivity tedy determinuje také celkovou intenzitu podpory v jednotlivých regionech, která je poměrně nerovnoměrná. I vzhledem k její výši ji však nelze považovat za významnou z hlediska ekonomického růstu a vývoje regionálních disparit.

Graf 69 - Intenzita podpory prioritní osy 7 na 1 obyvatele (v Kč) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

V. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Celkové hodnocení a tím i dosažené závěry je potřeba vnímat v kontextu všech omezení, která byla jak v úvodu studie, tak v rámci jednotlivých dílčích kapitol zmíněna.

Jedná se zejména o následující body, které mají vliv na celkové hodnocení naplňování cílů SRR prostřednictvím kohezní politiky:

- Jednotlivé operační programy pro období 2004-06 nebyly připravovány s vědomím SRR a tudíž ani s explicitním cílem naplňovat cíle SRR. Díky tomu je i provázanost jednotlivých OP s cíli SRR menší což ovlivňuje celkové hodnocení přínosů kohezní politiky pro naplňování cílů SRR.
- Hodnocení období 2004-06 je navíc zkreslené formálními nedostatky v informačním a monitorovacím systému, díky kterému jsou projekty často přiřítány podle sídla žadatele a nikoliv podle místa realizace. Díky této skutečnosti je často výsledný údaj zkreslený výraznou koncentrací prostředků např. do Prahy, což zároveň znemožňuje posouzení reálného rozčlenění prostředků na jednotlivé kraje. Závěry lze v takovýchto případech pouze odvozovat od expertní znalosti dané problematiky než z faktických výsledků.
- U období 2007-13 je sice narozdíl od předchozího období vyšší provázanost jednotlivých OP s cíli SRR, hodnocení je však pro změnu výrazně ovlivněno tím, že intervence v mnoha programech ještě nebyly zahájeny, případně byly zahájeny pouze v některých regionech. Tento zkreslující efekt je navíc natolik výrazný, že jej lze považovat za větší limit než výše uvedené problémy s obdobím 2004-06.

Přes uvedené nedostatky lze z provedeného hodnocení vyvodit následující souhrnné závěry.

V.1 Nejvýznamnější oblasti SRR naplňované kohezní politikou

- Oblast podnikání, respektive celé Prioritní oblast 2 – Ekonomika regionů – patří mezi nejvíce naplňované priority intervencemi kohezní politiky. Podpora je zde soustředěna do průmyslových oblastí s předpokladem koncentrace ve větších městech, díky čemuž však dochází spíše k prohlubování vnitroregionálních rozdílů než k jejich odstraňování. Určitým pozitivním faktem v tomto ohledu je skutečnost, že díky koncentraci do průmyslových regionů plyne relativně velká podpora do

Moravskoslezského kraje – pokud by byla adekvátně zacílena, mohla by napomoci restrukturalizace zdejšího průmyslu a tím předejít problémům spojeným s jeho dosavadním monotematickým zaměřením.

- Další významně naplňovanou prioritní oblastí je Infrastruktura a to jak doprava, tak infrastruktura životního prostředí (technická infrastruktura). Přestože oba typy intervencí mají spíše nepřímý dopad, jedná se o intervence, které jsou cíleny na základě objektivních kritérií (např. míra znečištění odpadních vod apod.) a tím i adresně zaměřeny na oblasti, kde existuje jasná potřeba. Výjimku tvoří dopravní infrastruktura, která zejména v novém období 2007-13 představuje díky intervencím v ROPEch spíše politické rozhodnutí o prioritách v daném regionu, než faktický obraz potřeb v daném regionu;

V.2 Hlavní zjištěné diference v územním členění podpory

- Kromě podpor soustředěných na trh práce, které jsou jako jediné územně diferenciované s ohledem na míru nezaměstnanosti, což se projevuje na jejich relativně dobrém zacílení, se většina intervencí koncentruje do úspěšných regionů – JMK, Pardubice, KHK, SČK, Praha a to i přesto, že podpora pro Prahu je často zkreslená vstupními daty (viz. úvodní text).
- Podpora podnikání, která patří mezi nejvýznamnější oblasti podporované v rámci Kohezní politiky se soustřeďuje do již existujících průmyslových regionů a spíše tak regionální rozdíly prohlubuje než vyrovnává. Provedená analýza navíc ukazuje, že z pohledu ekonomické výkonnosti regionů se tato podpora soustřeďuje do průměrných regionů aniž by jakkoliv ovlivnila jejich postavení mezi ostatními průmyslovými regiony v ČR. Tento fakt dokladuje, že podpora v podnikání není důsledně zaměřena na zvyšování přidané hodnoty, či na zvyšování výkonnosti průmyslu obecně a efektivita vynaložených prostředků není taková, jaká by mohla být, pokud by došlo k cílenému zaměření na inovativní projekty zvyšující konkurenceschopnost daného odvětví.
- Stejně tak výzkum a vývoj je soustředěn do regionů s již rozvinutou infrastrukturou výzkumu a vývoje, kdežto SRR má za cíl rozvinout infrastrukturu přednostně tam kde není. Obecně lze však tuto oblast hodnotit spíše teoreticky, protože prakticky tato

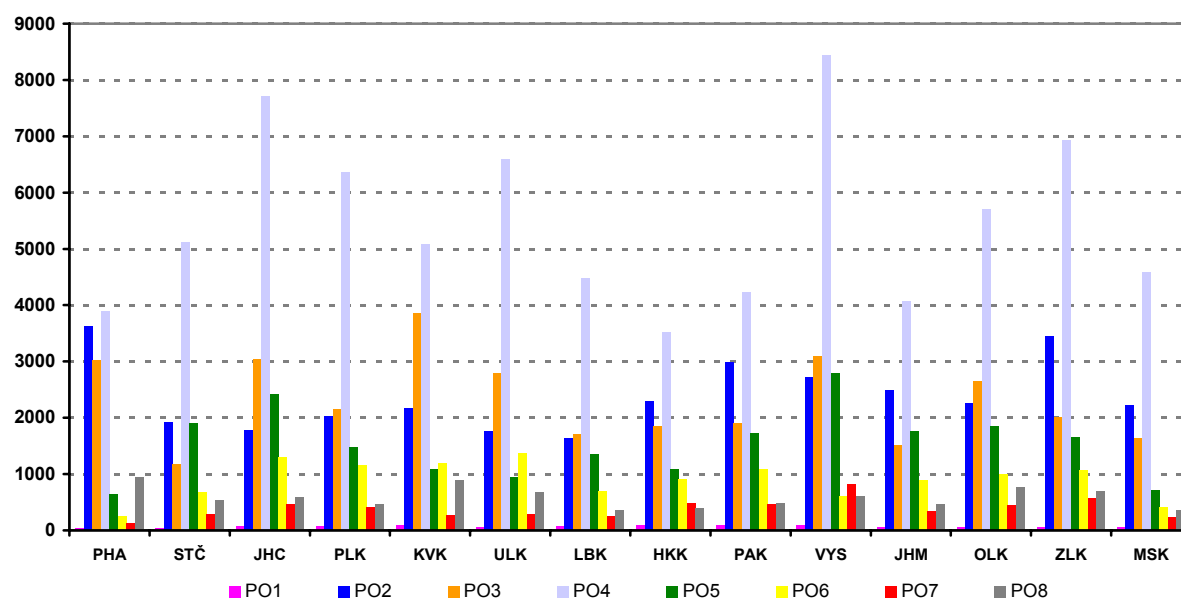
oblast podpory nebyla ještě realizována. Faktické dopady tak bude možné hodnotit až po realizaci alespoň části intervencí.

V.3 Hlavní přínosy Kohezní politiky

- Z hodnocení jasně vyplývá, že přes vysokou koncentraci vybraných intervencí do regionů např. s vysokou nezaměstnaností, nedochází k výraznějším změnám v socioekonomických trendech a kohezní politika tak dosud vlastní vývoj těchto regionů příliš neovlivňuje. Tato skutečnost může být dána jednak dlouhodobějšími dopady realizovaných intervencí – dopady se teprve projeví, nebo nedostatečným zacílením intervencí na oblasti, které mohou situaci v regionech reálně ovlivnit (vyšší zacílení na konkrétní problémy spíše než plošná podpora).
- U některých oblastí jako je např. cestovní ruch navíc největší podporu dostal např. Ústecký kraj, který je v ČR posledním místě v intenzitě CR – to znamená, že intervence buď nedokážou vlastní rozvoj CR ovlivnit, nebo, jak již bylo uvedeno, jsou nedostatečně zaměřené a nepřispívají tak k zlepšení postavení daného odvětví.
- Výrazný je vliv má kohezní politika pro rozvoj infrastruktury, kde se stává téměř jediným nástrojem pro naplňování cílů SRR a u podnikání, kde je tomu podobně. V obou případech by však intervence musely být více cílené, aby bylo reálné, že se jejich realizací dosáhne nějaké konkrétní změny ve vyrovnávání disparit mezi jednotlivými regiony.

VI. PŘÍLOHY

Příloha 1: Intenzita podpory z OP 2004-2006 a 2007-2013 na 1 obyvatele dle krajů Česka v Kč (stav k 31. 7. 2009) – podle prioritních os SRR

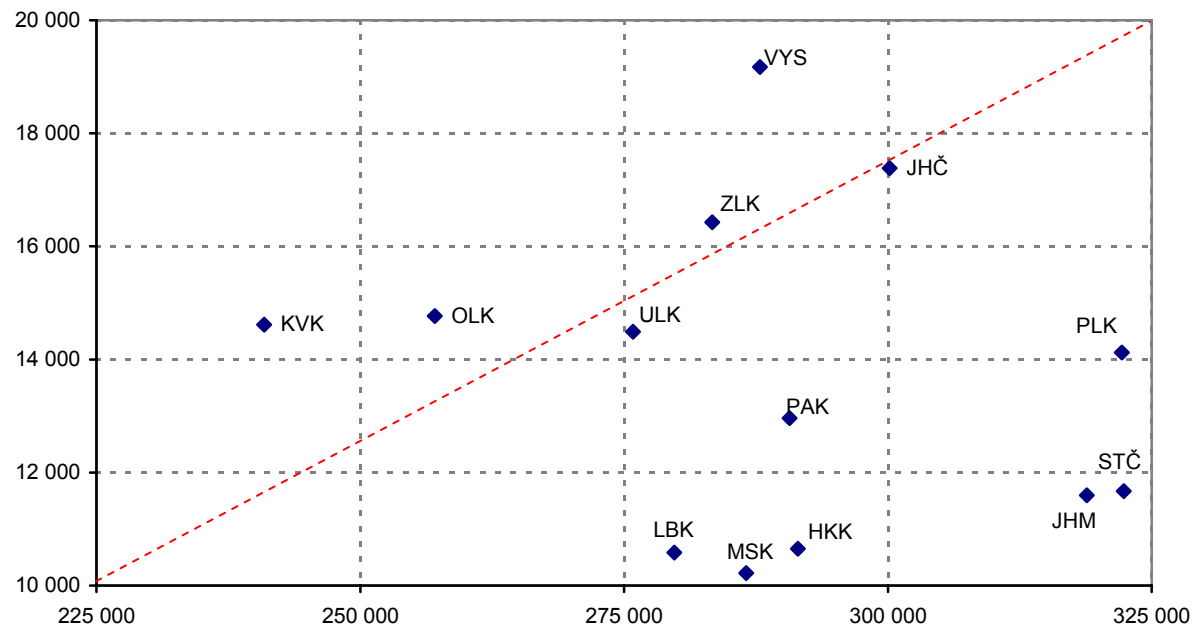
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha 2: Srovnání regionální struktury dle krajů Česka – podíl na Česku v %

	Dotace 2004-2006	Dotace 2004-2006 bez Prahy	Dotace 2007-2013	Dotace celkem	HDP 2007	Počet obyvatel 2007
PHA	23,8		4,9	11,1	24,0	11,8
STČ	9,0	11,8	10,7	10,1	10,8	11,8
JHC	5,5	7,2	9,3	8,1	5,4	6,1
PLK	5,1	6,6	6,1	5,8	5,1	5,4
KVK	2,9	3,8	3,5	3,3	2,1	2,9
ULK	6,0	7,9	10,2	8,8	6,5	8,0
LBK	2,5	3,3	3,8	3,4	3,4	4,2
HKK	3,7	4,8	4,6	4,3	4,5	5,3
PAK	5,1	6,8	4,7	4,8	4,2	4,9
VYS	5,9	7,7	7,9	7,2	4,2	4,9
JHM	10,1	13,2	9,5	9,7	10,3	11,0
OLK	6,0	7,9	7,4	6,9	4,7	6,1
ZLK	5,5	7,2	7,9	7,1	4,7	5,6
MSK	8,9	11,7	9,6	9,4	10,1	11,9

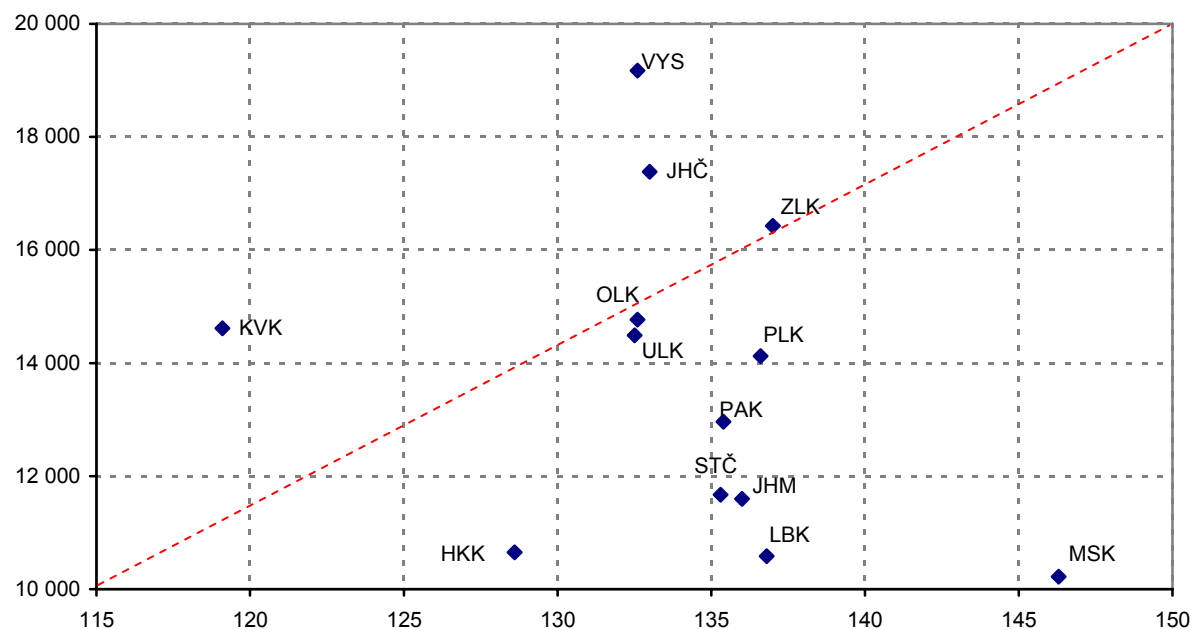
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha 3: Celková intenzita podpory na 1 obyvatele (osa y) vs. HDP na 1 obyvatele v roce 2007 (osa x) dle krajů Česka

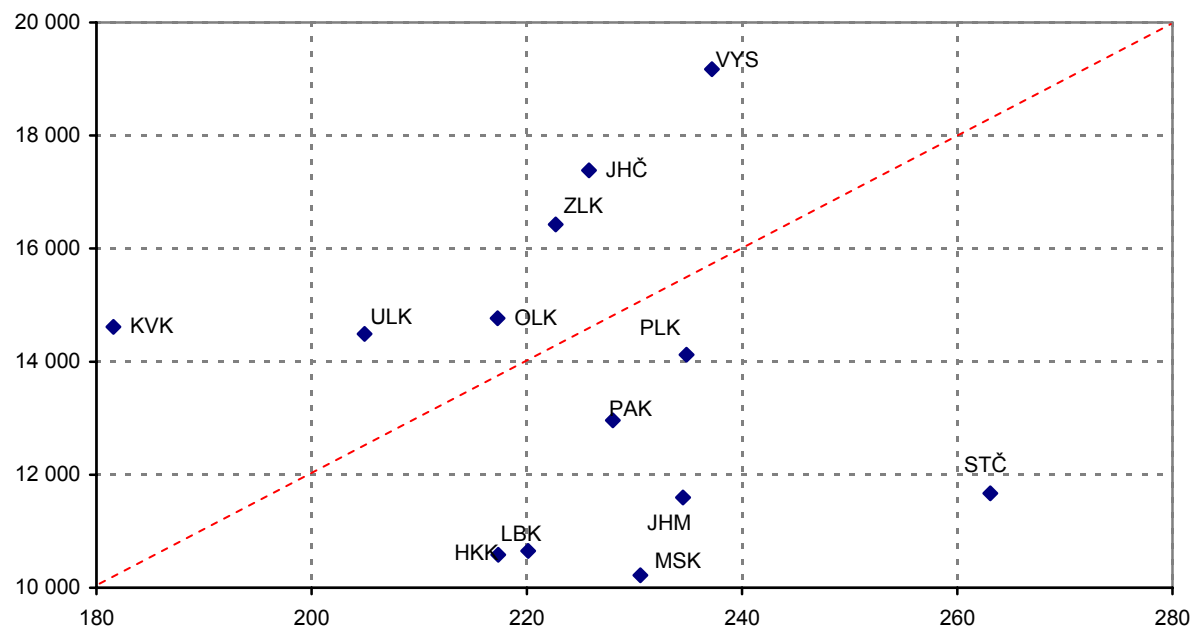
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha 4: Celková intenzita podpory na 1 obyvatele (osa y) vs. dynamika HDP 2007/2003 (osa x) dle krajů Česka

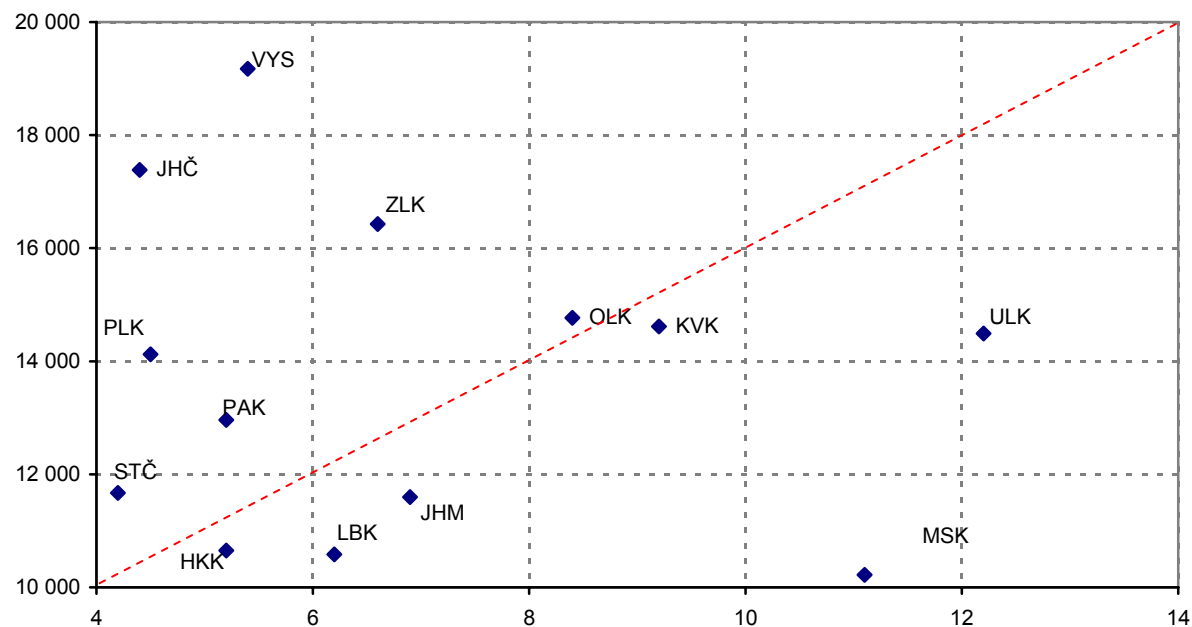
Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha 5: Celková intenzita podpory na 1 obyvatele (osa y) vs. dynamika HDP 2007/1995 (osa x) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty

Příloha 6: Celková intenzita podpory na 1 obyvatele (osa y) vs. míra nezaměstnanosti (průměr let 2004-2008) (osa x) dle krajů Česka

Zdroj: MSSF, ČSÚ, vlastní výpočty